

Talousarvio 2024 ja TS 2025-2026

Katja Mäkelä

23.10.2023

Loimaan kaupunki
PL 9, 32201 Loimaa
Ylistaronkatu 36, 32200 Loimaa
Puh. 02 76 110
loimaa.fi
etunimi.sukunimi@loimaa.fi

Käsittely

Kaupunginhallitus	30.10.2023 § 292
Kaupunginvaltuusto	13.11.2023 § 53

Sisälllys

1. Kaupunginjohtajan katsaus	4
2. Loimaa strategia 2022 - 2025.....	7
3. Yleisosa	9
3.1. Yleinen taloudellinen kehitys	9
3.2. Loimaan kaupungin talous	11
3.3. TE-palvelujen siirto kuntiin vuonna 2025.....	13
3.4. Sote-kiinteistöt ja varainsiirtoverolain muuttaminen	13
3.5. Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus	14
3.6. Loimaan taloudellinen kehitys.....	15
3.7. Toiminnan rahoitus	19
3.8. Väestö.....	21
4. Talousarvioesitys	22
4.1. Talousarviorakenne ja sitovuus	22
4.2. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	24
4.3. Tuloperusteet	25
4.4. Menoperusteet.....	26
5. Käyttötalousosa.....	29
5.1. Kaupunginvaltuusto.....	29
5.2. Tarkastuslautakunta	30
5.3. Keskusvaalilautakunta	30
5.4. Vaikuttajatoimielimet.....	31
5.5. Kaupunginhallitus	31
5.6. Sivistyslautakunta	47
5.7. Elinympäristölautakunta	77
5.8. Loimaan Vesi-liikelaitos	87
5.9. Loimaan kaupungin käyttötalous yhteensä	101
6. Tuloslaskelmaosa.....	103
7. Rahoitusosa.....	104
8. Investointiosa	105
8.1. Investoinnit.....	105
8.2. Hankekohtaiset perustelut.....	109
9. Konsernitavoitteet.....	114
9.1. Loimaan Kaukolämpö Oy.....	115
9.2. Hulmin Huolto Oy	117

9.3.	Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot.....	118
9.4.	Alastaro-Koti.....	119
9.5.	Kehitys Oy Kurittula.....	120
9.6.	Kiinteistö Oy Telkäntie.....	120

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Yleinen taloustilanne ja kehitysnäkymät

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueille vuoden vaihteessa 2022-2023 oli merkittävä muutos. Uudistus kevensi kuntien järjestämisvastuita ja vaikutti olennaisesti toimintamuutosten ohella myös kuntien rahoituspohjaan ja talouteen.

Muutoksen kokonaisvaikutukset kuntien valtionosuuksiin ovat tarkentuneet vasta nyt alkusyksystä. Käynnistyneessä kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamisessa arvioidaan sosiaali- ja terveystalouden sekä työ- ja elinkeinopalvelujen muutoksiin liittyvät kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamistarpeet. Uudistuksen on tarkoitus edetä eduskuntaan keväällä 2025 niin, että lainsäädäntö olisi voimassa 1.1.2026.

Hyvinvointialueet ovat parhaillaan valmistelemassa palvelustrategioitaan, joiden pohjalta alueelliset sosiaali- ja terveystaloudet jatkossa järjestetään. Kuntien roolissa korostuu jatkossa asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kuntia kannustetaan tähän myös valtionosuuksilla. Hyvinvointikertoimen mukainen osuus on Loimaalla 266.000 euroa ja työpaikkaomavaraisuuskertoimen osuus 208.000 euroa eli yhteensä noin 30 eurolla asukasta kohti laskettuna.

Päätökset Varsinais-Suomen työllisyysalueista tehtiin syksyllä 2023. TE-uudistuksen valmistelu jatkuu vuoden 2024 aikana. Loimaa on vuonna 2025 mukana Turun työllisyysalueessa.

Toimintamuutosten sekä yleisen taloustilanteen heikkenemisen vuoksi kuntatalouden tilanne on jälleen kiristymässä. Vuoden 2024 talousarvion valmistelu on sujunut vielä kohtuullisen hyvin, mutta suunnitelmavuosien 2025 – 2026 ennakointi on monista muutoshankkeista johtuen vaikeaa.

Epävarmuutta lisää epävakaa maailmanpoliittinen turvallisuustilanne. Venäjän helmikuussa 2022 aloittama sota Ukrainassa jatkuu. Vaikka pahimmat uhkakuvat eivät ole toteutuneet, elämme koko Euroopassa edelleen poikkeuksellisessa tilanteessa. Sodan jatkuessa energiat, inflaatio, heikkenevä ostovoima ja nousevat korot ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat talouteen ja toimintaamme.

Epävakaa ja vaikeasti ennakoitava tilanne vaatii toiminnallista ja taloudellista varautumista myös kunnissa. Hyvinvointialueilla ja kunnilla on edelleen keskeinen rooli myös varautumisessa. Valmiuslain kokonaisuudistuksen valmistelu kehitystarpeineen on parhaillaan valmistelussa.

Korona aiheutti talouden kasvunjakson päättymiseen vuonna 2020 BKT:n vähentyessä yli 2 %. Vuoden 2021 aikana toipuminen oli ennakoitua nopeampaa kasvun ollessa 3 %-tasolla ja vuonna 2022 vielä 1,6 %.

Kuluvan vuoden 2023 BKT-muutoksen arvioidaan jäävän mm. rakentamisen hiipussa 0-tasolle, mutta kääntyvän vuonna 2024 noin 1,2 %:n kasvuun. Työllisyysasteen arvioidaan pysyvän 74 %:n tasolla vuosina 2023-2024. Julkinen talous jatkuu arvion mukaan alijäämäisenä samalla, kun kasvavat velanhoitokustannusten kaventavat julkisen talouden tilaa.

Elinkeinot, väestö ja työllisyys

Koronaongelmat ja Ukrainan sota ovat vaikuttaneet yritysten toimintaan, mutta kokonaisuutena Loimaan elinkeinoelämä on selviytynyt kohtuullisen hyvin. Talouden taantuma ja mm. rakennusteollisuuden heikko suhdanne on kuitenkin vuoden 2023 aikana heijastunut myös yritysten toimintaan ja työllisyyteen.

Vuosina 2016–2019 jatkunut työllisyyden kohentuminen katkesi koronaan vuonna 2020. Työttömiä oli Loimaalla vuoden 2020 lopulla yli 12 % työvoimasta. Vuosina 2021-2022 työttömyys väheni työttömyysasteen ollessa noin 9 %:ia. Syyskuussa 2023 työvoimasta oli työttömänä 512 henkilöä. Työttömyysaste oli 8,0 %.

Alhaisen syntyvyyden ja ikääntyvän väestörakenteen vuoksi väestöennuste on laskeva ja väestöllinen huoltosuhde heikenevä. Väestö väheni vuonna 2022 yli 200 asukkaalla. Asumisen teemavuoden aikana 2023 aikana asukasmäärä on kääntynyt maahanmuuton myötä kasvuun. Elokuussa asukkaita oli 15.418 eli 26 enemmän kuin vuoden vaihteessa 2022-23.

Väestön ikääntyminen ja väheneminen vaikuttavat työvoiman tarjontaan ja osaavan työvoiman saantiin. Työvoiman määrä on vähentynyt vuosina 2012-2022 noin 980 henkilöllä (13 %). Syyskuussa 2023 työvoiman määrä oli 6.626.

Talous ja investoinnit

Valtionosuuksien korotukset vaikuttivat myönteisesti kuntien talouteen ja myös Loimaa talous koheni merkittävästi vuosina 2020–2022.

Koronakorvausten, harkinnanvaraisten valtionosuuksien, erikoissairaanhoidon kulujen vähenemisen sekä henkilöstön lomautusten ja henkilöstökulujen vähentämisen vuoksi vuoden 2020 tilikauden ylijäämä oli 7,7 milj. euroa. Vuoden 2021 tilikauden 2,8 milj. euron ylijäämän taustalla olivat arvioitua suuremmat verotilitykset, erikoissairaanhoidon arvioitua pienemmät kulut sekä valtion koronakorvaukset. Myös vuoden 2022 tilikausi oli 1,8 milj. euroa ylijäämäinen. Tulokseen vaikuttivat yli 2,5 milj. euroa budjetoitua suuremmat verotilitykset, erikoissairaanhoidon 2,3 milj. euroa budjetoitua pienemmät kulut sekä edelleen myös koronakorvaukset. Koronan vaikutukset näkyivät toisaalta myös budjetoitua suurempina henkilöstökuluina ja palveluostoina.

Kaupungin ja Loimaan veden vuoden 2022 kokonaistase oli veden 8,7 milj. euron ylijäämän myötä 4,4 milj. euroa ylijäämäinen. Kaupungin oma tase oli vuoden 2022 tilinpäätöksessä kuitenkin vielä 4,3 milj. euroa alijäämäinen.

Kokonaistase on kohenemassa edelleen vuonna 2023. Noin 3 - 3,5 milj. euron ylijäämään myötä tase olisi noin 7 milj. euroa ylijäämäinen, mutaa kaupungin oma tase olisi noin 1,0 milj. euroa alijäämäinen.

Kaupunginjohtajan vuoden 2024 talousarvioesitys (30.10.2023) on budjetoitu ns. 0-tulokseksi. Talousarvioesitys pohjautuu yleisen kiinteistöveron maapohjien lain edellyttämää korotusta lukuun ottamatta nykyisiin kiinteistöveroprosentteihin sekä 8,4 %:n tuloverotuloveroprosenttiin.

Vuoden 2024 investointiesitykset ovat 3,9 milj. euroa ja vesiliikelaitoksen investointiesitykset 2,0 milj. euroa eli yhteensä noin 5,9 milj. euroa. Poistot ovat yhteensä 4,4 milj. euroa. Vuosien 2024–2026 Investointitarpeet ja ajoittaminen arvioidaan ja toteutetaan vuosien 2023–2025 kokonaisrahoitusaseman mukaiseen investointivaraan pohjautuen. Loimaan veden osalta suunnitelmavuosien 2025-2026 investointitarpeet, ajoitus ja rahoitusvaihtoehdot on myös syytä arvioida vielä erikseen.

Menestystarinoiden Loimaa 2030

Vuoden 2024 talousarvion toiminnalliset tavoitteet pohjautuvat valtuuston elokuussa 2022 päättämiin yhdeksään (9) elinvoimaan ja asumiseen, hyvinvointiin ja osallisuuteen sekä johtamiseen ja talouteen perustuvaan strategiseen tavoitteeseen. Ne ovat ohjanneet vuosien 2023 ja 2024 toiminnallisia tavoitteita. Tavoitteiden toteutumista seurataan osana talous- ja toimintaraportointia sekä kokonaisuutena osana vuosittaista raportointia.

Toimintamme kehittämistä ja palvelujemme vaikuttavaa uudistamista jatketaan vuosina 2024-2026. Kansainvälisen epävakauden Ukrainan sodan ja Venäjän yhä aggressiivisempänä jatkuvan uhkan vuoksi on varauduttava ja valmistauduttava yllättäviinkin toimintaamme, palveluihimme ja talouteemme kohdistuviin ongelmiin ja mm. energia- ja sähkönsaantiin liittyviin poikkeuksellisiin tilanteisiin. Omien varautumistoimenpiteiden ohella olemme vuonna 2024 mukana Lounais-Suomen alueellisessa valmiusharjoituksessa.

Loimaalla 25.10.2023

Jari Rantala, kaupunginjohtaja

2. Loimaa strategia 2022 - 2025

Kuntalain mukaan talousarvion on toteutettava kuntastrategiaa ja talousarvion tavoitteet on johdettava kuntastrategiasta. Keskeistä strategian toteuttamisessa on kiinteä yhteys taloussuunnitteluprosessiin. Talousarviossa- ja suunnitelmassa asetetaan palvelujen järjestämistä ja investointeja koskevia tavoitteita kaupungin eri palveluille, liikelaitoksille ja tytäryhteisöille. Talousarvio on myös strategian ja seurannan väline. Tällöin arvioidaan, miten strategia näkyy talousarviossa.

Talousarvion tavoiteasettelu kytketään suoraan kaupunkistrategian menestystekijöihin ja tavoitteisiin. Talousarviossa esitetään talousarviovuodelle palvelualueittain kaupunkistrategiaa toteuttavat tavoitteet sekä niiden saavuttamiseksi tehtävät toimenpiteet. Talousarviossa varataan tarvittavat määrärahat tavoitteiden toteuttamiselle.

Kaupunkistrategian toteutumisen seuranta toteutetaan osavuosisikatsauksittain raporttoimalla tavoitteiden ja talousarvion määrärahojen toteutumista palvelualoittain. Palvelualoilla tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemistä seurataan säännöllisesti. Tavoitteille on asetettu mittarit ja arviointivälineet sekä tavoitetasot.

**VISIO 2030:
MENESTYSTARINOIDEN
LOIMAA**

VALTUUSTOKAUDEN STRATEGISET TAVOITTEET

Elinvoima ja asuminen

- Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä
- Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuinympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja
- Luomme kilpailukyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää

Hyvinvointi ja osallisuus

- Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä
- Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan
- Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta

Johtaminen ja talous

- Olemme hyvä työnantaja
- Suunnittelemme ja johdamme taloutta ja investointeja ennakoivasti ja pitkäjänteisesti
- Toimimme aktiivisesti ja vuorovaikutteisesti yhteistyössä ja verkostoissa

Loimaa

Arvot eli näin me toimimme

Asukaslähtöisesti

Olemme asukkaita varten ja kehitämme kaupunkia yhdessä asukkaiden kanssa. Palvelemme sujuvasti ja tarpeisiin vastaavasti. Kaupunki ja sen palvelut ovat kaikkien tavoitettavissa.

Uudistavasti

Ennakoimme, arvioimme ja uudistamme rohkeasti ja kestävästi toimintaamme. Kokeilemme ja suhtaudumme ideoihin myönteisesti.

Yhteistyökykyisesti

Toimimme avoimesti sekä kehitämme Loimaata yhdessä, kumppaneiden kanssa sekä organisaatorajoja ylittäen.

Vastuullisesti

Toimimme luotettavasti ja johdonmukaisesti sekä kehitämme kaupunkia taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Toimeenpano, seuranta ja arviointi

Toimeenpano

- Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan toimielintasolla strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet.
- Toimialat laativat käyttösuunnitelmat, joihin sisältyvät suunnitelmat strategian toimialakohtaisesta toteuttamisesta.
- Strategiassa määriteltyjä tavoitteita toteutetaan valikoiduilla strategisilla kärkihankkeilla valtuustokauden aikana. Strategisten kärkihankkeiden toimenpiteet täsmennetään, aikataulutetaan ja vastuutetaan.
- Kaupunki kannustaa strategiaa edistäviin toimenpiteisiin ja menestystarinoiden kertomiseen.

Seuranta ja arviointi

- Strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumista seurataan tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.
- Hallitus seuraa kärkihankkeiden toimeenpanoa osavuosisiraportoinnin yhteydessä.
- Strategia päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa ja strategiaa arvioidaan jatkuvasti osana kaupungin taloussuunnittelua ja -seurantaa.
- Strategian sisältöjä ja toteutumista arvioidaan valtuustokauden puolivälin jälkeen.

3. Yleisosa

3.1. Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talouskehitys pysyy kuluvana vuonna nollan tuntumassa, kun hintojen ja korkojen nousu vähentävät kotitalouksien kulutusta ja investointeja.

Ulkomaankaupan nettovaikutus kasvuun sen sijaan on positiivinen, kun tuonti vähenee selvästi vahvan edeltävän vuoden jälkeen. Vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia kotitalouksien ostovoiman kohentuessa, kun hintojen nousu hidastuu ja kotitalouksien tulot kasvavat. Talouskasvu heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne. Investointinäkyvät ovat muuten valoisat, erityisesti tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon. Vuonna 2025 talouskasvu vahvistuu 1,8 prosenttiin, kun kulutuksen kasvun lisäksi vihreän siirtymän investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Työllisyys notkahtaa tänä vuonna, mutta kasvaa taas ensi vuodesta lähtien ja vuonna 2025 työllisyysaste on 74,3 prosenttia ja työttömyysaste 7 prosenttia.

Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotannon arvioidaan kasvavan maltillisesti. Vuonna 2026 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,7 prosenttia ja vuonna 2027 1,6 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpävän markkinakorkojen laskun seurauksena.

Suomen julkisen talouden rahoitusasema heikkenee vuonna 2023. Talouskasvu on seisahtunut ja monet aikaisemmin päätetyt toimet kasvattavat kuluvan vuoden alijäämää. Hallituksen päättämistä julkista taloutta vahvistavista toimista huolimatta julkinen talous heikkenee lähivuosina. Talouskasvu kiihtyy keskipitkällä aikavälillä lähivuosiin verrattuna, ja samaan aikaan myös sopeutustoimet purevat ja rahoitusasema alkaa kohentua. Julkinen talous pysyy kuitenkin huomattavan alijäämäisenä.

Julkinen velkasuhde on kohonnut korkealle tasolle historiaan nähden rakenteellisten syiden ja vuosikymmenen alun kriisien johdosta. Sopeutustoimista huolimatta velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Sopeutustoimien vaikutusta vaimentaa korkomenojen kasvu. Julkinen talous on pidemmällä aikavälillä rakenteellisesti alijäämäinen ja siten julkisessa taloudessa on kestävyysvaje.

Valtionhallinto on julkisen talouden sektoreista alijäämäisin. Hallituksen päättämiä sopeutustoimia kohdistuu myös valtionhallintoon. Säästöjä kohdistuu muun muassa toimintamenoihin ja tulonsiirtoihin. Toisaalta panostuksia tehdään esimerkiksi T&K-toimintaan. Lähivuosille on myös budjetoitu varautumiseen liittyviä menoja. Verotulojen kasvu on kohtuullista, kun monien veropohjien kasvu kiihtyy talouskasvun nopeutuessa. Valtion alijäämä kuitenkin pienenee kovin verkkaisesti ja alijäämä pysyy suurena koko tarkastelujaksolla.

Paikallishallinnossa kuntahallinto jää painelaskelmassa edelleen hieman alijäämäiseksi. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infra-rakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkeina. Hyvinvointialueiden arvioidaan olevan alijäämäisiä aloitusvuoden lopulla. Alijäämä johtuu muun muassa mittavista investoinneista sekä henkilöstömenoista. Hyvinvointialueisiin kohdistuu säästöjä myös hallitusohjelmasta. Hyvinvointialueiden omat säästöt huomioidaan ennusteessa sitä mukaan, kun niistä on saatu riittävä varmuus.

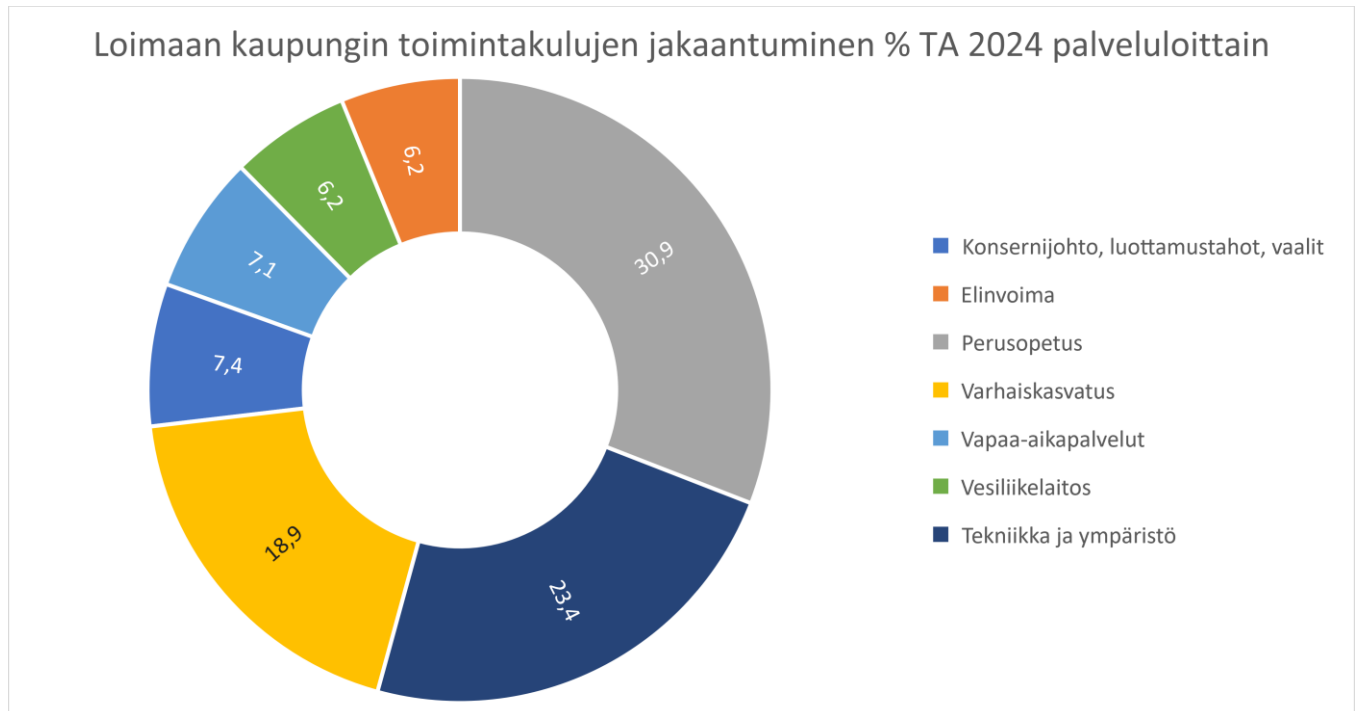
Työeläkelaitosten ylijäämä asettuu lähivuosina reiluun prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Eläkemenot kasvavat, mutta toisaalta työeläkelaitosten omaisuustulojen kasvu on kohtuullista. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasemaa vahvistavat ennustejaksolla työttömyystilanteen koheneminen sekä sosiaalietuuksiin kohdistuvat leikkaukset. Toisaalta työttömyysvakuutusmaksua alennetaan vuoden 2024 alusta reippaasti. Sosiaaliturvarahastot pysyvät lähellä tasapainoa ennustejaksolla.

Taulukko: Kokonaistaloudellinen kehitys

BKT ja työllisyys	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BKT:n arvo, mrd. euroa	268,7	281,6	291,1	303,0	315,5	327,8
BKT, määrän muutos, %	1,6	0,0	1,2	1,8	1,7	1,6
Työllisten määrä, muutos-%	2,5	0,3	0,1	0,6	0,6	0,5
Työttömyysaste, %	6,8	7,1	7,2	7,0	6,6	6,4
Työllisyysaste (15–64-vuotiaat), %	73,8	73,8	73,8	74,3	74,8	75,2
Palkkasumma, muutos-%	6,4	5,1	3,7	4,0	3,6	3,5
Eläketulot, muutos-%	3,2	8,4	6,7	3,1	3,1	3,3

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelma 2024-2027; julkaisu syksy 2023

3.2. Loimaan kaupungin talous

Konsernijohto, luottamustahot, vaalit	3 438 615 €
Elinvoima	2 889 600 €
Perusopetus	14 431 560 €
Varhaiskasvatus	8 816 888 €
Vapaa-aikapalvelut	3 324 241 €
Vesiliikelaitos	2 898 166 €
Tekniikka ja ympäristö	10 912 108 €
Toimintakulut yhteensä	46 711 178 €

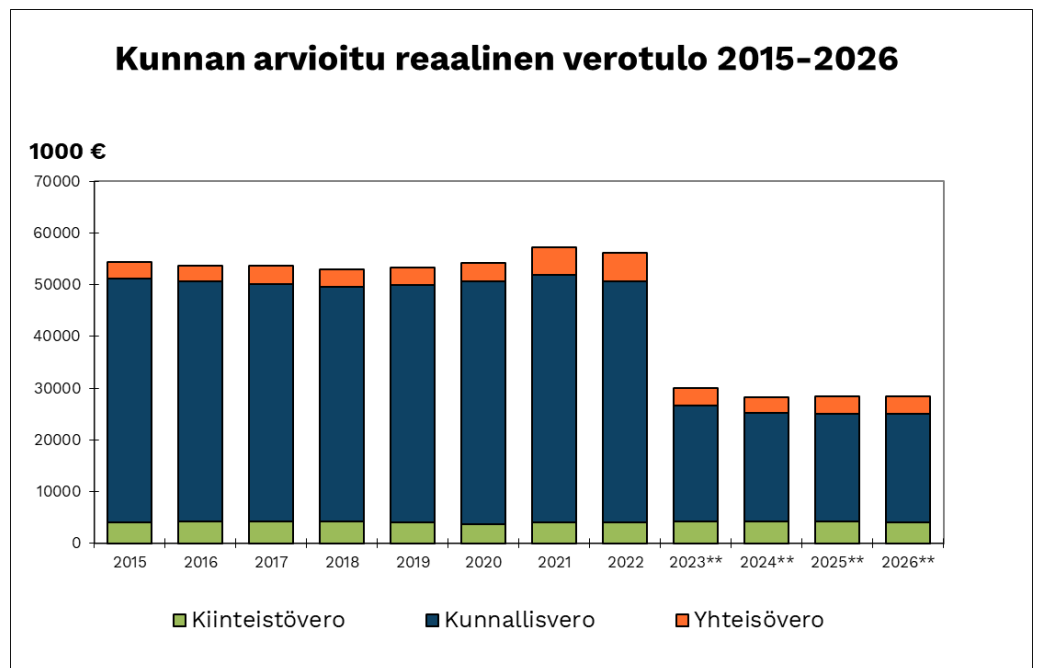
Vuoden 2024 tuloveroprosentit tulee määrätä ja ilmoittaa 0,10 %-yksikön tarkkuudella, eli näin ollen kaikkien kuntien tuloveroprosentit muuttuvat. Jos kunta ei ilmoita tuloveroprosenttinsa määräajassa Verohallinnolle tai virheellisesti (ei 0,10 % -yksikön tarkkuudella) kunnan vuoden 2023 sovellettua tuloveroprosenttia voidaan pyöristää lähimpään prosenttiyksikön kymmenykseen vuodelle 2024. (Laki verotusmenettelystä 91 a § ja 91 b §).

Loimaan kaupungin tuloveroprosenttia tarkistetaan vuoden 2024 alusta alkaen 8,4 prosenttiin (8,36% v. 2023).

Loimaa							S	1 000 €
0								
Yhteenveto								
TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**		
Verolaji								
Kunnallisvero	50 260	50 120	25 014	23 723	24 235	24 938		
Muutos %	3,9	-0,3	-50,1	-5,2	2,2	2,9		
Yhteisövero	5 624	6 047	3 946	3 528	3 781	3 860		
Muutos %	51,0	7,5	-34,7	-10,6	7,2	2,1		
Kiinteistövero	4 168	4 409	4 655	4 845	4 854	4 854		
Muutos %	9,3	5,8	5,6	4,1	0,2	0,0		
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	60 052	60 577	33 615	32 096	32 871	33 652		
Muutos %	7,4	0,9	-44,5	-4,5	2,4	2,4		

Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu

Verotuloennuste talousarviossa 2024 on yhteensä 31,93 milj. euroa. Summassa huomioitu väestön määrän väheneminen tilastokeskuksen ennusteen mukaisesti. Kiinteistöveron maapohjan alarajan nosto 1,3 prosenttiin on huomioituna lisäyksenä 200 000 €:n summalla kiinteistöverotuotoissa.

Ennakollisen valtionosuuslaskelman (VM:n valtionosuuslaskelma 10.10.2023) mukaisesti Loimaan kaupungin valtionosuudet arvioituna yhteensä:

Vuosi 2024	8 807 259 €
Vuosi 2025	10 098 000 €
Vuosi 2026	9 914 000 €

3.3. TE-palvelujen siirto kuntiin vuonna 2025

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien vastuulle. Muutos laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella, mikä näkyy vuonna 2025 etenkin henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna. Uudistus laajentaa kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta, mikä puolestaan heijastuu vuonna 2025 avustusmenojen tason muutokseen. Uudistuksen seurauksena työllisyyskehityksellä on jatkossa entistä suurempi vaikutus kunnan talouteen. Uusiin avustusmenoihin vaikuttaa etenkin työttömyyden kehitys, jonka on ennustettu asettuvan noin 6,4 prosenttiin vuosina 2025–2027, sekä muutokset työttömyysetuuksien tasoa määrittävissä kansaneläkeindeksissä. Hallitus on päättänyt muun muassa sosiaalietuuksiin, kuten työmarkkinatukeen, lastenhoidon tukiin ja peruspäivärahaan, liittyvästä indeksijäädädytyksestä vuosina 2024–2027.

Loimaan kaupungin osalta te-palvelujen siirto lisää valtionosuustuloja 1,3 milj. euroa sekä kasvattaa kuluja alustavan tiedon mukaan 1,3 milj. euroa. Kyseessä on lakisääteinen tehtävän siirto, joten te-uudistuksen liittyvät kustannukset pitää pystyä kattamaan valtionosuustuloilla.

3.4. Sote-kiinteistöt ja varainsiirtoverolain muuttaminen

Kuntien näkökulmasta erittäin kannatettavaa on esitetyn varainsiirtoverovapauden toteuttaminen jo vuoden 2024 alusta voimaan saatettavalla lainsäädännöllä, kun eduskunta edellytti sote-lakipakettia säädettäessä antamassaan lausumassa, että tarvittavat muutosesitykset olisi annettu eduskunnan hyväksyttäväksi niin, että muutokset voidaan saattaa voimaan siirtymäkauden puitteissa. Tämä olisi ollut aivan riittämätöntä niiden kiinteistöjen osalta, joita siirtymäaika ei olisi koskenut. Voimaanpanolain 25 §:n mukaisesti siirtyvien vuokrasopimusten osalta ei uudistuksen verotuksellisesti neutraalista vaikutuksesta olisi ollut varmuutta.

Tavoitteena on mahdollistaa sote-uudistukseen tosiasiallisesti sisältyvien kiinteistöjärjestelyjen toteuttaminen ilman varainsiirtoveroseuraamuksia. Varainsiirtoveroa ei olisi suoritettava, kun kunta tai niin sanottu vapaaehtoinen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen kuntayhtymä viimeistään vuoden 2030 loppuun mennessä luovuttaa järjestämänsä sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen käytössä olleen hyvinvointialueelle vuokraamansa kiinteistön tai toimitilojen hallintaan oikeuttavat osakkeet omistamalleen yhtiölle sen osakkeita vastaan.

Varainsiirtoveroa ei tulisi suorittaa esitetyn sääntelyyn piiriin tulevissa luovutuksissa hallituksen esityksen antamispäivästä vuoden 2030 loppuun saakka.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistamisessa oli palveluiden rahoitusvastuun siirtymien kunnilta valtiolle tarkoitus järjestää verovelvollisten kannalta neutraalilla tavalla, toisin sanoen siten, ettei verotuksen taso uudistuksen seurauksena kiristyisi. Tämä pitää sisällään implikaation verotuksellisesta neutraalisuudesta myös asianosaisten julkisyhteisöjen tasolla. Mikäli uudistus aikaansaisi ylimääräistä verorasitusta kunnissa, kohdistuisi verorasituksen lisäys väistämättä edelleen kuntalaisiin. Sote-uudistuslakien säätämisen yhteydessä valtiovarainvaliokunta piti lausunnossaan (VaVL 1/2021 vp) erikseen tärkeänä, ettei hoitorakennusten yhtiöittämisestä aiheutuisi tulo- eikä varainsiirtoveroseuraamuksia.

Tilanteissa, joissa järjestämisvastuullinen kunta on harjoittanut omistamissaan sote- ja pelastuskiinteistöissä ko. toimintaa vuoden 2022 loppuun saakka ja on voimaanpanolain 22 §:n perusteella velvoitettu vuokraamaan tilat hyvinvointialueelle, ei mainitun siirtymäajan puitteissa syntyne tilanteita, joissa kuntalakiin perustuva yhtiöittämisvelvollisuus voisi realisoitua. Sen sijaan voimaanpanolain 25 §:n perusteella siirtyvien sopimusten osalta lienee epävarmaa, missä määrin olemassa olevien sopimusten sopimusehtoja voidaan uudelleen muotoilla ilman että yhtiöittäminen tulisi suorittaa ja varainsiirtovero näin tulisi maksettavaksi. Eittämättä näissäkin tilanteissa tarve muotoilla sopimusehtoja uudelleen johtuu lainsäädännön edellyttämästä vuokraussuhteen suuntautumisesta kuntakonsernin ulkopuolelle.

Sote-uudistus astui voimaan ja voimaanpanolain 25 §:n perusteella siirtyvät vuokrasopimukset muuttuivat kiinteistönomistajan ja hyvinvointialueen välisiksi 1.1.2023 alkaen. Tarve neuvotella näitä sopimuksia uudelleen on siis ilmennyt jo ennen esitetyn määräaikaisen varainsiirtoverovapauden voimaansaattamista.

Esityksen mukaan varainsiirtoverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 43 ja 43 a §:ää sovellettaisiin hallituksen esityksen antamispäivänä 2023 tai sen jälkeen tehdyn sopimuksen perusteella tapahtuneeseen luovutukseen. Jotta saavutettaisiin voimaanpanolain seurauksena aiheutuneiden varainsiirtoverovaiikutusten kattavaan huomioimiseen, tulisi säännöksen voimaantulo ulottaa alkamaan vuoden 2023 ensimmäiseen päivään, jolloin palveluiden järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille. Vuoden 2023 ensimmäisen päivän ja hallituksen esityksen antamispäivän välillä tulisi veroaiikutuksen saavuttamiseksi soveltaa palautusmenettelyä.

Hallituksen esitysluonnoksella esitetään elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin lisättäväksi väliaikainen säännös 52 j § sen määrittelemiseksi, mistä arvoista vastaanottava yhtiö voisi tehdä poistoja, kun toimitiloissa harjoitettu vuokraustoiminta siirtyy normaalin yhteisöverotuksen piiriin. Esityksen mukaan siirretyt varat tulisi arvostaa varojen siirtoa edeltävältä viimeksi päättyneeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukainen omaisuuden ja pitkävaikutteisten menojen kirjanpitoarvo. Esityksessä tätä perustellaan sillä, että arvostaminen esimerkiksi käypään arvoon, johtaisi perusteettomaan etuun suhteessa kilpailijayrityksiin verotuksessa hyväksikäytettävän liiallisen kuluvarannon kautta.

Kuntalain 130 §:ssä säädetään kunnan omistaman kiinteistön luovutuksen tai vuokrasopimuksen markkinaehtoisuuden määrittelystä. Pykälän toisessa momentissa säädetään, että ”Kunnan luovuttaessa tai antaessa vuokralle vähintään kymmeneksi vuodeksi omistamansa kiinteistön ilman 1 momentin mukaista tarjouskilpailua, puolueettoman arvioijan on arvioitava kiinteistön markkina-arvo tai markkinaperusteinen vuokrataso”.

Esitetty EVL 52 j § olisi ristiriidassa kuntalain säännöksen kanssa. Kyseinen ristiriita tulisi poistaa lisäämällä kuntalakiin määräaikainen pykälä varojen arvostamisesta kirjanpitoarvoon varainsiirtoverolain 43 a §:n mukaisissa tilanteissa.

Suomen Kuntaliitto, Pekka Montell, veroasiantuntija, lausuntoluonnos kunnille, Dnron 257/03.01.00/2023.

3.5. Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus

Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantumisen sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite

varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytykset investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia.

Kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus säilytetään ja kuntien tehtävien rahoitusta vahvistettaessa painotetaan yleiskatteellisia valtionosuuksia valtionavustusten sijaan. Järjestelmän tulee olla laskennallinen, selkeä ja vahvistaa kunnallista itsehallintoa omavastuisuuden lisäämisellä. Uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti siten, että se ei lisää julkisia menoja, vaan vahvistaa kasvua ja julkista taloutta pitkällä aikavälillä.

Osana uudistusta arvioidaan verotulojen tasauksen piirissä olevien verojen tarkoituksenmukaisuutta ja tasauksen tasoa. Samalla tarkastellaan tasauksen piirissä olevien verojen määrää ja tasauksen suuruutta. Peruseriaatteena on, että kuntien alueella syntyvästä verotulosta mahdollisimman suuren osan tulee jäädä kuntien omaan käyttöön, kuitenkin kaikkien kuntien elinvoima ja kuntien välinen rahoituksen tasapainoisuus huomioiden.

Ennen laajemman uudistuksen valmistumista hallitus seuraa tarkoin kunkin kunnan mahdollisuuksia selviytyä kasvavista palvelukysynnästä ja -kustannuksista erityisesti varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa, ja reagoi niihin. Lisäksi vahvistetaan erityisesti kuntien ja kaupunkien investointikykyä. Hallitus pyrkii kaventamaan kuntien nimellisten ja efektiivisten veroprosenttien välistä eroa. Arvioidaan mahdollisuutta tehdä valtionosuusjärjestelmään määräaikainen korjaus niin, että minkään kunnan valtionosuuksien maksatus ei ole negatiivinen.

Valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.

Hallitus huolehtii, että kunnille siirtymässä olevien TE-palvelujen rahoitus, ohjausjärjestelmä ja asiakaspalvelun lainsäädäntö turvaavat kuntien todelliset mahdollisuudet onnistua kohtaanto-ongelmien ratkaisemisessa kannustinjärjestelmän edellyttämällä tavalla. Tämä tarkoittaa joustavuuden ja harkinnan lisäämistä asiakkaiden palveluprosesseissa. TE-palveluiden rahoitusmallia tarkistetaan niin, että se kannustaa aktiiviseen työllisyydenhoitoon oikeudenmukaisilla resursseilla. Hallitus huomioi erikseen äkillisen rakennemuutoksen tilanteet.

Vahva ja välittävä Suomi – pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023; Valtioneuvoston julkaisu 2023:58

3.6. Loimaan taloudellinen kehitys

Kaupungin tulojen riittävyyttä käyttötalousmenoihin arvioidaan tuloslaskelman välitulosten, eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

Loimaan kaupunki ja vesilaitos (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	18 208 095	10 400 079	11 087 989	6,6 %	11 672 775	11 982 600
Myyntituotot	7 604 159	4 822 074	5 411 843	12,2 %	5 976 149	6 585 974
Maksutuotot	5 748 486	1 056 300	1 024 000	-3,1 %	1 044 480	1 044 480
Tuet ja avustukset	3 040 895	1 066 221	1 238 270	16,1 %	1 238 270	1 238 270
Muut toimintatuotot	1 814 555	3 455 484	3 413 876	-1,2 %	3 413 876	3 113 876
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	-121 537 284	-46 004 803	-46 711 178	1,5 %	-49 150 941	-50 313 847
Henkilöstökulut	-48 684 739	-25 045 752	-25 756 296	2,8 %	-26 531 729	-27 333 143
Palkat ja palkkiot	-38 522 747	-19 916 825	-20 757 879	4,2 %	-21 384 341	-22 031 297
Henkilösivukulut	-10 161 991	-5 128 927	-4 998 417	-2,5 %	-5 147 388	-5 301 846
Eläkekulut	-8 731 279	-4 362 310	-4 309 846	-1,2 %	-4 438 654	-4 571 602
Muut henkilösivukulut	-1 430 712	-766 617	-688 571	-10,2 %	-708 734	-730 244
Palvelujen ostot	-57 367 313	-11 487 391	-11 522 197	0,3 %	-11 779 685	-12 023 040
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 062 031	-5 516 224	-5 502 326	-0,3 %	-5 609 068	-5 727 205
Avustukset	-4 622 800	-2 248 122	-2 138 650	-4,9 %	-3 438 650	-3 438 650
Muut toimintakulut	-2 800 401	-1 707 314	-1 791 709	4,9 %	-1 791 809	-1 791 809
Toimintakate	-103 329 188	-35 604 724	-35 623 189	0,1 %	-37 478 166	-38 331 247
Verotulot	60 576 870	33 050 000	31 932 542	-3,4 %	32 870 000	33 652 000
Valtionosuudet	48 710 148	10 175 000	8 807 259	-13,4 %	10 098 000	9 914 000
Rahoitustuotot ja -kulut	191 856	-372 500	-725 000	94,6 %	-724 900	-724 900
Vuosikate	6 149 685	7 247 776	4 391 612	-39,4 %	4 764 934	4 509 853
Poistot ja arvonalentumiset	-4 359 226	-4 065 800	-4 448 015	9,4 %	-4 408 511	-4 579 536
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	1 790 459	3 181 976	-56 403	-101,8 %	356 423	-69 683
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	53 713	57 900	56 403	-2,6 %	55 062	53 830
Varausten lisäys (+) tai vähennys (-)						
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 844 172	3 239 876	0,00	-100,0 %	411 485	-15 853

Vesilaitoksen osalta liikevaihtoa (vesimaksujen korotuksia) TS 2025-2026 tarkastellaan vuosi kerrallaan.
(Kaupunginhallituksen päätös 30.10.2023)

Vesimaksukorotusten osuus liikevaihdosta TS 2025 on 535 606 euroa

Vesimaksukorotusten osuus liikevaihdosta TS 2026 on 609 825 euroa

Loimaan peruskaupunki (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	15 253 756	7 183 279	7 368 820	2,6 %	7 389 300	7 089 300
Myyntituotot	4 649 820	1 605 274	1 692 674	5,4 %	1 692 674	1 692 674
Maksutuotot	5 748 486	1 056 300	1 024 000	-3,1 %	1 044 480	1 044 480
Tuet ja avustukset	3 040 895	1 066 221	1 238 270	16,1 %	1 238 270	1 238 270
Muut toimintatuotot	1 814 555	3 455 484	3 413 876	-1,2 %	3 413 876	3 113 876
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	-119 045 661	-43 285 472	-43 813 012	1,2 %	-46 174 908	-47 265 514
Henkilöstökulut	-47 995 242	-24 239 421	-24 945 563	2,9 %	-25 693 929	-26 464 743
Palkat ja palkkiot	-37 969 033	-19 271 793	-20 105 479	4,3 %	-20 708 641	-21 329 897
Henkilösivukulut	-10 026 210	-4 967 628	-4 840 084	-2,6 %	-4 985 288	-5 134 846
Eläkekulut	-8 616 113	-4 224 111	-4 173 062	-1,2 %	-4 298 254	-4 427 202
Muut henkilösivukulut	-1 410 097	-743 517	-667 022	-10,3 %	-687 034	-707 644
Palvelujen ostot	-56 775 001	-10 956 591	-10 934 497	-0,2 %	-11 153 185	-11 376 240
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 382 650	-4 780 924	-4 742 126	-0,8 %	-4 836 968	-4 933 705
Avustukset	-4 622 800	-2 248 122	-2 138 650	-4,9 %	-3 438 650	-3 438 650
Muut toimintakulut	-2 269 968	-1 060 414	-1 052 176	-0,8 %	-1 052 176	-1 052 176
Toimintakate	-103 791 905	-36 102 193	-36 444 192	0,9 %	-38 785 608	-40 176 214
Verotulot	60 576 870	33 050 000	31 932 542	-3,4 %	32 870 000	33 652 000
Valtionosuudet	48 710 148	10 175 000	8 807 259	-13,4 %	10 098 000	9 914 000
Rahoitustuotot ja -kulut	189 384	-375 200	-668 638	78,2 %	-668 638	-668 638
Vuosikate	5 684 497	6 747 607	3 626 971	-46,2 %	3 513 754	2 721 148
Poistot ja arvonalentumiset	-3 747 472	-3 396 200	-3 690 136	8,7 %	-3 535 511	-3 681 536
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	1 937 025	3 351 407	-63 165	-101,9 %	-21 757	-960 388
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	32 644	38 400	38 400		38 400	38 400
Varausten lisäys (+) tai vähennys (-)						
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 969 669	3 389 807	-24 765	-100,7 %	16 643	-921 988

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Asukasluku	15 406	15 354	15 226	15 104	14 987
Vuosikate/poistot, %	152	199	98	100	74
Vuosikate, €/asukas	369	439	238	233	182
Toimintatuotot/toimintamenot, %	12,81	16,61	16,82	16,00	15,00

TULOSLASKELMAN PERUSTELUT

Vuoden 2024 osalta eriteltyinä:

Toimintatuotot:

Vuokratuotoissa arvioituna 2,2 milj. euroa sote-kiinteistöjen vuokratulo Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta.

Vesiliikelaitoksen liikevaihdossa huomioituna 15 % maksujen korotus vuodelle 2024.

Toimintakulut:

Henkilöstökulut:

Palkkojen sopimuskorotus 3,11 %.

Elinvoima, lisäys

Rekrytointikoordinaattorin virka

Sivistys, varhaiskasvatus, lisäys

3 varahenkilöä

Elinympäristö, lisäys

Ympäristötarkastaja, lisäys

Projektityöntekijä rakennusvalvontaan, lisäys

Rahoitustuotot:

Osinkotuotoista vähennetty – 200 000 €

Suunnitelmavuosien 2025 ja 2026 osalta eriteltyinä:

2025

Elinvoima, työllisyyspalvelut, kulujen lisäys 1,3 milj. €

Tuloslaskelman yleiskatteelliset erät, valtionosuudet tulojen lisäys, 1,3 milj.€

Inflaation vaikutus kustannuksiin 2 %

Palkkojen sopimuskorotukset 3 %.

2026

Sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten tarkistuksen vuoksi(arvio), tulojen vähennys 300 000 €

Vuodelle 2026 palkkojen sopimuskorotukset 3 %

Arvon alentumisia ei ole budjetoitu talousarviovuosina 2024-2026.

3.7. Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelmalla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta ja rahoituksen eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutoksen rahavirta. Näiden kahden nettomäärän erotus on sama kuin kaupungin kassavarojen muutos tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA, kaupunki					
Toiminnot ja investoinnit	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	5 563 051	6 597 607	3 506 971	3 413 754	2 621 148
Vuosikate	5 684 497	6 747 607	3 626 971	3 513 754	2 721 148
Satunnaiset erät			0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-121 446	-150 000	-120 000	-100 000	-100 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 864 524	-4 975 000	-4 224 000	-4 520 000	-2 750 000
Rahoitusosuudet invest.menoihin					
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	156 338	250 000	120 000	200 000	200 000
Investointien rahavirta	-1 708 186	-4 725 000	-4 104 000	-4 320 000	-2 550 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 854 865	1 872 607	-597 029	-906 246	71 148
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-39 436	20 000	20 000	20 000	20 000
Antolainasaamisten lisäys	-39 436	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Antolainasaamisten vähennys	0	40 000	40 000	40 000	40 000
Lainakannan muutokset	-2 384 977	0	1 000 000	1 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	4 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 959 977	-5 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 425 000				
Oman pääoman muutokset	-443 956				
Muut maksuvalmiuden muutokset	606 876				
Rahoituksen rahavirta	-2 261 493	20 000	1 020 000	1 020 000	20 000
Rahavarojen muutos	1 593 372	1 892 607	422 971	113 754	91 148
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Toiminnan ja investointien raha-					
virran kertymä 5 vuodelta, €	8 577	18 851	25 393	19 537	19 038
Investointien tulorahoitus %	305	136	84	62	67
Laskennallinen lainanhoitokate	1,14	1,31	0,92	0,9	0,73
Lainamäärä (1000 €)	31 446	30 382	31 382	33 382	34 382
Asukasmäärä	15 406	15 354	15 226	15 104	14 987
Lainat €/asukas	2 041	1 979	2 061	2 210	2 294

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä.

Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus, % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella eli ns. käyttötalouden ylijäämällä, tunnusluvussa eivät ole mukana käyttöomaisuuden myynnistä kertyneet myyntivoitot, joiden kokonaismäärä saattaa vuosittain huomattavastikin vaihdella. Tunnuslukuarvo on hyvä, jos luku on yli 100 prosenttia, tyydyttävä arvon ollessa 80-100 prosenttia ja huono alle 50 prosenttia. Loimaan investointien tulorahoitus vuonna 2024 on 84 prosenttia. Tunnusluku on tyydyttävä.

Lainakannan nykytilanne ja kehitys

Lyhytaikaisten lainojen ja kuntatodistusten enimmäismäärä on 20,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 pitkäaikaisia lainoja nostetaan lisää 5 miljoonaa euroa. Lainoja maksetaan pois 4 miljoonaa euroa, jolloin lainakannan muutos on 1 miljoonaa euroa lisäystä. Vuoden 2024 lopulla pitkäaikaisia lainoja arvioidaan olevan 20,4 milj. euroa.

Leasing-vastuita kaupungilla on yhteensä 4,6 milj. euroa (12/2022). Hirvimetsän päiväkodin osuus 3,1 milj. euroa ja puistometsän päiväkodin osuus 1,5 milj. euroa. Loimaan veden leasing-vastuu velka on yhteensä 10,8 milj. euroa. Leasing-vastuut yhteensä 15,4 milj. euroa.

Loimaan kaupungin lainamäärä ja leasingvastuut 31.12.2022 ovat olleet (31,4 milj. e + 15,4 milj. e) yhteensä 46,8 milj. euroa.

3.8. Väestö

Vuoden 2023 alussa Loimaalla oli 15 392 asukasta. Väestön määrä on vähentynyt viime vuosina. Poikkeus tapahtui keväällä 2023 kun ukrainalaiset saivat Loimaan kotikuntastatuksen ja väkiluku kasvoi 67 asukkaalla tammi-kesäkuu 2023.

Loimaan väestön kehitys taulukko 1. 2014-2022 sekä taulukko 2 . 2022-2040

Taulukko 1.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Loimaa									
Väestö 31.12.	16 607	16 467	16 267	16 150	16 032	15 875	15 770	15 628	15 392
Väkiluvun muutos	-93	-140	-200	-117	-118	-157	-105	-142	-236
Väkiluvun muutos, %	-0,6	-0,8	-1,2	-0,7	-0,7	-1,0	-0,7	-0,9	-1,5
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	14,6	14,5	14,1	14,2	14,1	13,6	13,6	13,4	13,1
15-64-vuotiaiden osuus, %	58,6	58,0	57,5	57,1	56,6	56,5	55,7	55,1	54,9
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	26,8	27,4	28,3	28,7	29,4	29,8	30,7	31,5	32,0
Väestöllinen huoltosuhde	70,7	72,4	73,8	75,3	76,8	76,9	79,5	81,6	82,2
Taloudellinen huoltosuhde	156,8	159,9	158,7	157,1	158,0	157,8	169,5	159,3	.
Keski-ikä, molemmat sukupuolet	46,3	46,6	47,0	47,1	47,5	47,9	48,2	48,4	48,8
Keski-ikä, miehet	44,9	45,2	45,5	45,6	46,0	46,3	46,6	46,8	47,2
Keski-ikä, naiset	47,7	48,0	48,5	48,6	49,0	49,4	49,8	50,1	50,4

Taulukko 2.

Väestöennuste 2021: Väestö 31.12. muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli, Ikä ja Tiedot

	Yhteensä	
	Yhteensä	
	Väestö 31.12. (ennuste 2021)	
Loimaa		
2022		15 488
2023		15 354
2024		15 226
2025		15 104
2026		14 987
2027		14 874
2028		14 765
2029		14 657
2030		14 549
2031		14 443
2032		14 342
2033		14 241
2034		14 145
2035		14 053
2036		13 962
2037		13 875
2038		13 790
2039		13 709
2040		13 629

4. Talousarvioesitys

4.1. Talousarviorakenne ja sitovuus

Talousarviosta ja – suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säädökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja –suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolain säädöksiä. Sitovia ohjeita ja lausuntoja kuntien kirjanpitoon antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu huomioiden soveltuvin osin edellä mainitut säännökset ja ohjeet. Talousarvion esitystavassa on noudatettu uusinta JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -käsikirjaa.

Talousarviossa on seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalousosa, tuloslaskelmaosa, investointiosa, rahoitusosa ja konsernitavoitteet.

Sitovuus

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio on oikeudellisesti sitova, mutta taloussuunnitelma on vain ohjeellinen; ainoastaan alijäämän kattamiseksi esitetyt toimenpiteet ovat sitovia.

Talousarviorakenne on laadittu siten, että organisaatorakenne ja osasto- ja kustannuspaikkakartta vastaavat toisiaan.

Valtuuston nähden sitovia ovat seuraavat tasot:

Käyttötalous

Kaupunginvaltuusto

Tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Kaupunginhallitus

Konsernijohto

Elinvoima

Sivistyslautakunta

Varhaiskasvatus

Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Vapaa-aikapalvelut

Elinympäristölautakunta

Tekniikka ja ympäristöpalvelut

Sekä seuraava liikelaitos:

Loimaan Vesi-liikelaitos

Investoinnit

Tuloslaskelma

verotulot ja valtionosuudet
rahoitustuotot ja rahoituskulut
satunnaiset tuotot ja kulut

Rahoituslaskelma

Antolainasaamisten muutos

Pitkä- /lyhytaikaisten lainojen muutos

Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Loimaan Vesi-liikelaitos on kohderahoitteinen ja muut yksiköt ovat budjettirahoitteisia.

Sisäiset ja ulkoiset erät esitetään erikseen. Määrärahat esitetään ilman arvonlisäveroa lukuun ottamatta vähennysrajoitteisia toimintoja, joiden osalta arvonlisävero sisällytetään menoihin.

Tavoitteet

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteita on asetettu taloudellisuudelle, tuottavuudelle, vaikuttavuudelle, kehittämiselle ja riskienhallinnalle. Tavoitteet tukevat kaupungin strategisten päämäärien saavuttamista.

Sisäiset erät

Sisäinen laskutus on palveluyksiköiden ja tukipalveluyksiköiden järjestelmä, jossa sisäisistä palveluista laskutetaan etukäteen määriteltyjen kiinteiden hintojen perusteella tai automatisoitavissa olevien kustannustenjakoperiaatteiden mukaan. Sisäiset erät tulee talousarviovaiheessa erottaa ulkoisista tapahtumista, jotta ulkoinen tuloslaskelma voidaan esittää.

VYÖRYTYSERÄT BUDJETTI 2024			
Erä		Jaettava kustannuspaikka	vyörytettävä, €
800	Toimistopalvelut	1430	155 306
801	Talouspalvelut	1470	333 275
802	ATK Loimaa	1471	1 056 069
805	ATK koulut	1473	49 000
810	Henkilöstöhallinto	1450	141 651
811	Palkkalaskenta	1451	181 316
812	Yhteistyötoiminta	1453	87 423
813	Työterveys	1454	77 300
814	Työsuojelu	1462	19 398
820	Sivistyspalveluiden hallinto	3011	262 164
821	Varhaiskasvatuksen hallinto	2260	478 554
822	Vapaa-aikatoimen hallinto	3299	75 169
013-016	Teknisen hallinto	4097,4099	296 252
017	Ruokapalveluiden hallinto	4200	95 993
018	Siivouspalvelujen hallinto	4109	135 203
019	Tilapalveluiden hallinto	4400,4490,4491,4098,4104,4105,4390	933 002
		Vyörytettävät menot yhteensä TA 2024	4 377 075

Sisäiset eli kaupungin usean yksikön yhteiset erät voidaan käsitellä:

- menonsiirtokirjauksina
- vyörytyksenä
- sisäisinä laskutuksina

Konsernihallinnon keskitetyt palvelut vyörytetään palvelualueille. Konsernin vyörytettävät palvelut ovat:

- keskitetyt toimistopalvelut (yleishallinnon palvelut, kuten puhelinkeskus, talous- ja palkka- sekä henkilöstöhallinto)
- Keskitetyt IT-palvelut

Kyseisissä palveluissa vyörytysperusteena on budjetoitu palkka kustannuspaikoittain.

Elinympäristölautakunta vyöryttää ja laskuttaa omilla perusteillaan seuraavia palveluita:

- kiinteistöhuolto
- siivous
- ruokahuolto
- kuljetukset
- toimitilojen sisäiset vuokrat

Palvelualat maksavat käytössään olevista toimitiloistaan sisäistä vuokraa.

Kiinteistöhuollon hallinnon kustannukset vyörytetään ennen laskutusta kiinteistöjen kustannuspaikoille ja sen jälkeen vuokrakustannus lasketaan käytössä olevien neliöiden mukaan. Laitosmiesten tunnit on jaettu eri kiinteistöille kiinteistöhuollon mitoituksen mukaan käyttäen laitosmiehestä 24 euron keskituntihintaa ja muut kustannukset aiheuttamisperiaatteen mukaan. Vuokrakustannuksessa on huomioitu poistot.

Sisäinen vuokrakustannus ei ole vertailukelpoinen ulkopuolisten toimijoiden kanssa, koska vuokrasta puuttuu pääomavuokrakustannukseen kuuluva korjauskustannus.

Ruokahuollon kustannukset laskutetaan suoriteperusteisesti sovittujen suoritemäärien mukaan. Ruokahuollon kustannuksissa ei ole mukana keittiön vuokrakustannus. Kyseinen kustannus on kohdennettu suoraan palvelualueiden kustannuspaikoille ja löytyy kiinteistöjen vuokramenosta.

Siivouspalveluiden palkkakulut kirjataan työaikajaan ja muut kustannukset tiliöidään aiheutumisperusteen mukaan suoraan siivottavien tilojen kustannuspaikoille ja sieltä ne laskutetaan siivottavien neliöiden mukaan tilojen käyttäjien kustannuspaikoille.

Sisäiset menot ja sisäiset tulot ovat aina käyttötalouspuolella yhtä suuret, tulosvaikutusta niillä ei ole.

4.2. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntakonsernin johtamisjärjestelmää, jolla varmistetaan, että johtaminen, suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat

oikeaan ja riittävään tietoon ja varmistetaan se, että toiminta jatkuu keskeytyksittä ja häiriöttä laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kaupunginhallituksella. Kaupunginhallitus vastaa, että kaupungin johtamis- ja hallintojärjestelmä on kokonaisuutena asianmukainen ja toimielintyöskentely hyvän hallintotavan mukaista ja tehokasta.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje hyväksyttiin valtuustossa 27.9.2021 §88. Loimaan kaupunginvaltuuston 27.9.2021 hyväksymän hallintosäännön 9. luvussa on vahvistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Uuden ohjeen myötä uudistettiin riskienhallinnan käsittelyprosessia. Talousarviolaadinnan yhteydessä arvioitiin kaikkien toimielinten ja tytäryhtiöiden riskejä ja ne kirjattiin sille varattuun ohjelmaan. Talousarvioesityksen käyttötalousosio 2023 pitää sisällään toimialoittain olennaisimmat riskit. Sen lisäksi tehdyn kartoituksen jälkeen kaupungin riskienhallinnan johtoryhmä käy kirjatut riskit lävitse ja sen jälkeen raportoi vielä erikseen kaupunginhallitusta olennaisimmista kaupungin riskeistä. Seuraavan kerran riskikatselmus ja päivitys tehdään tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkoitus on jatkossa kehittää sisäisen valvonnan arviointia.

4.3. Tuloperusteet

Verotulot

Eduskunnan käsiteltävänä oli lokakuussa budjettilakina hallituksen esitys kiinteistöverolain muuttamisesta. Esitys perustuu hallitusohjelman kirjaukseen siitä, että verotuksen painopistettä tulisi siirtää voimakkaammin maapohjan verottamiseen. Esityksen mukaisesti maapohja eriytetään yleisestä kiinteistöverolajista siten, että siihen sovelletaan omaa veroprosentin vaihteluväliä. Yleisen veroprosentin vaihteluväli rakennusten osalta säilyy ennallaan 0,93–2,00, mutta maapohjan osalta vaihteluvälin alarajaksi määrättäisiin 1,30. Maapohjan kiinteistöveroprosentin yläraja säilyisi 2,00 prosentissa.

Kiinteistöverolain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024 eli se tulisi sovellettavaksi vuoden 2024 verotuksessa. Kuntien tulisi valmistautua antamaan Verohallinnolle maapohjan vuoden 2024 kiinteistöveroveroprosentin 17.11.2023 mennessä. Lakia kuitenkin tuskin saadaan vahvistettua ennen lokakuun puolta väliä.

Vuoden 2024 veroprosenteista päätettäessä tulisi esitetty uusi lainsäädäntö ottaa kunnissa huomioon päättämällä mahdollisesti maapohjan verotuksen tasosta siinä tapauksessa, että 17.11.2023 voimassa olevan kiinteistöverolain mukaan maapohjan osalta sovelletaan vähintään 1,30 %:n tasoa.

Loimaan kaupungin osalta maapohjan kiinteistöveroprosentin nousu 1 %:sta 1,3 %:iin on huomioitu talousarviossa 2024 yhteensä 200 000 eurolla kiinteistöverotulossa. Muutoin verotulot ovat arvioituna lokakuun kuntaliiton ennusteen mukaisesti, yhteensä 31,93 milj. euroa.

Valtionosuudet

Verotulojen kasvu ei yltänyt kasvaneiden menojen rahoitukseen. Kuntien valtionosuuksiin tehtiin lisäleikkaus. Kuntien verotulot kehittyivät positiivisesti vuonna 2022. Sote-uudistuksen takia kuntien veroprosentteja leikattiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Vaikka siirtolaskelma nyt tarkistetaan,

veroprosenttileikkausta ei enää muuteta. Vaikka veropohja on vahvistunut ja 12,64 %-yksikköä tuottaa euroissa aiempaa enemmän, ei verotulojen kasvu riitä kattamaan sote-menojen kasvua. Puuttuvat eurot otetaan kuntien valtionosuudesta asukaskohtaisesti yhtä suurella noin 40 euron asukaskohtaisella leikkauksella, jonka lisäksi vuoden 2023 valtionosuuksia oikaistaan takautuvasti noin 20 eurolla asukasta kohden vuosina 2024 ja 2025.

Valtionosuusleikkaus koskee kaikkia kuntia. Yksittäisen kunnan valtionosuuksissa on sote-laskelmien muututtua vielä huomattavasti suurempia heilahduksia. Kaikkiaan 163 kunnan valtionosuudet heikkenevät enemmän kuin tuon 60 euroa asukasta kohti tähän vuoteen verrattuna, 47 kunnalla jopa yli 200 euroa asukasta kohti. Toisaalta 80 kunnan valtionosuudet kasvavat tähän vuoteen verrattuna, 10 kunnalla yli 200 euroa asukasta kohti.

Osana sote-uudistusta päätettiin, että veronmaksajien verotus ei saa kiristyä, hyvinvointialueille siirtyy rahoitusta siirtyviä kustannuksia vastaavasti ja valtio ei osallistu uudistuksen talousvaikutusten tasaamiseen.

Loimaan kaupungin osalta lisäleikkaus oli noin 14 %.

Loimaan kaupungin valtionosuustulot VM:n tiedoilla 10.10.2023:

Vuosi 2024	8 807 259 €
Vuosi 2025	10 098 000 €
Vuosi 2026	9 914 000 €

4.4. Menoperusteet

Toimintakulut

Vuoden 2024 ulkoiset toimintakulut kaupunki, yhteensä 43,8 milj. euroa. Toimintakulut nousevat talousarvioon 2023 nähden 1,2 prosenttia.

Vuoden 2024 ulkoiset toimintakulut kaupunki ja vesiliikelaitos, yhteensä 46 milj. euroa. Toimintakulut nousevat talousarvioon 2023 nähden 1,5 prosenttia.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on arvioitu nykyisen vakanssirakenteen mukaisesti huomioiden eläköitymiset, tehtävien uudelleen järjestelyjen ja palvelualojen välisten siirtojen vaikutukset. Henkilöstövähennykset tulee pääsääntöisesti toteuttaa niin, että syntyvää säästöä ei käytetä korvaaviin ostopalveluihin.

Kunnallinen virkaehtosopimus on voimassa 1.5.2022 – 30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Vuonna 2023 kustannukset nousevat keskimäärin 3,05 prosenttia. Vuonna 2024 nousua keskimäärin 3,11 prosenttia ja vuonna 2025 keskimäärin 3,0 prosenttia.

Henkilöstökulut, kaupunki ovat 24,9 milj. euroa vuonna 2024. Henkilöstökulut nousevat talousarvioon 2023 nähden 2,9 %.

Henkilöstökulut, kaupunki ja vesiliikelaitos, ovat 25,7 milj. euroa. Henkilöstökulut nousevat talousarvioon 2023 nähden 2,8 %.

Talousarvioon on tehty korotukset ”oikeilla” palkankorotusprosentteilla myös suunnitelmavuosille. Henkilösivukulut v. 2023 prosentteilla, koska uudempia ei ollut saatavilla 25.10.2023.

Kuntatyönantajan sotumaksut, %	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sairausvakuutusmaksu	1,3	1,5	1,1	1,4	1,3	1,3
Työttömyysvakuutusmaksu	2,0	1,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Työnantajan eläkemaksu	20,3	19,8	19,7	19,8	20,2	20,1
Opettajien eläkemaksu	16,6	16,4	16,4	16,4	17,3	17,3
Muut sosiaalivakuutusmaksut	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Kuntatyönantajamaksut yhteensä	24,3	23,9	22,6	22,8	23,2	23,2

Vakuutettujen sotumaksut, %	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	1,5	1,5	0,8	0,8	0,8	0,8
Palkansaajan eläkemaksu, alle 53-v.	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
Palkansaajan eläkemaksu, yli 53-v.	8,7	8,7	8,7	8,7	7,2	7,2
TyEL-indeksipisteluku	2 691	2 874	3 032	3 096	3 160	3 229
TyEL-indeksi, muutos	2,3	6,8	5,5	2,1	2,1	2,2
KEL-indeksipisteluku	1 674	1 805	1 906	1 944	1 977	2 017
KEL-indeksi, muutos	2,1	7,8	5,6	2,0	1,7	2,0

Vuoden 2024 talousarvio sisältää seuraavat henkilöstöratkaisut:

Elinvoima:

rekrytointikoordinaattori, lisäys

Sivistyslautakunta:

Varhaiskasvatus:

Varahenkilöt 3 kpl, lisäys

Elinympäristölautakunta:

ympäristötarkastaja, lisäys

projektityöntekijä, lisäys

Tarkemmat selvitykset henkilöstömuutoksista ja vakansseista on esitetty kunkin palvelualueen kohdalla.

Vuonna 2024 henkilöstöpolitiikassa on noudatettava seuraavia toimenpiteitä:

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista (2020 -2024).
- täyttölupamenettely
- sijaisten käytön erityisperustelut
- palkattomien virka- ja työvapaiden suosiminen, silloin kun henkilöllä ei ole säästövapaakertymää ja vapaa voidaan myöntää lisäkustannuksitta.
- hyödynnetään eläköitymiset ja työpaikan vaihdokset työnjakoa suunnitellessa

Avoimeksi tulevien vakanssien ja eläköityvän henkilöstön tehtävien tarvetta arvioidaan ja ohjataan tarvittaessa johtoryhmässä / henkilöstön ohjausryhmässä.

Henkilöstöjohtamisella ja henkilöstön palkitsemisella vaikutetaan työn tuloksellisuuteen ja työelämän laatuun. Tuottavuuden ja työssä jaksamisen kehittämisellä vaikutetaan osaavan työvoiman oikeaan kohdentamiseen, osaavan työvoiman saantiin ja samalla henkilöstökustannusten hallitsemiseen.

5. Käyttötalousosa

Loimaan peruskaupunki (Ulkoinen,

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	15 253 756	7 183 279	7 368 820	2,6 %	7 389 300	7 089 300
Toimintakulut	-119 045 661	-43 285 472	-43 813 012	1,2 %	-46 174 908	-47 265 514
Toimintakate	-103 791 905	-36 102 193	-36 444 192	0,9 %	-38 785 608	-40 176 214
Poistot ja arvonalentumiset	-3 747 472	-3 396 200	-3 690 136	8,7 %	-3 535 511	-3 681 536
Sisäiset						
Toimintatuotot	8 449 283	6 315 600	6 698 400			
Toimintakulut	8 449 283	6 316 061	6 698 400			

5.1. Kaupunginvaltuusto

Toimielin: Kaupunginvaltuusto

Toiminnan kuvaus

Valtuusto vastaa kaupungin strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Loimaan kaupunginvaltuusto päätti 16.11.2020, että valtuutettujen lukumäärä uudella valtuustokaudella 2021 – 2024 on 37 valtuutettua.

Kaupunginvaltuusto (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-62 319	-54 700	-54 387	-0,6 %	-55 314	-56 266
Toimintakate	-62 319	-54 700	-54 387	-0,6 %	-55 314	-56 266
Poistot ja arvonalentumiset						
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-8436	-9200	-9200			

5.2. Tarkastuslautakunta

Toimielin: Tarkastuslautakunta

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät tarkastusta koskevat asiat, arvioi kuinka valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet ja arvioi kaupungin hallinnon ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta.

Tarkastuslautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-27 955	-33 800	-28 995	-14,2 %	-29 651	-30 322
Toimintakate	-27 955	-33 800	-28 995	-14,2 %	-29 651	-30 322
Poistot ja arvonalentumiset						
Sisäiset						
Toimintatuotot	0	0	0			
Toimintakulut	0	0	0			

5.3. Keskusvaalilautakunta

Toimielin: Kaupunginvaltuusto

Toiminnan kuvaus

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä.

Toimintaympäristön muutos

Vuonna 2024 presidentinvaalit ja Euroopan parlamentin vaalit.

Vuonna 2025 kuntavaalit ja aluevaalit.

Keskusvaalilautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	35 081	20 400	101 000	395,1 %	101 000	101 000
Toimintakulut	-30 640	-20 400	-101 000	395,1 %	-103 922	-106 929
Toimintakate	4 441				-2 922	-5 929
Poistot ja arvonalentumiset						
Sisäiset						
Toimintatuotot	0	0	0			
Toimintakulut	0	0	0			

5.4. Vaikuttajatoimielimet

Vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto. Nuorisovaltuusto on sivistyslautakunnan alla.

Vaikuttajaelimet (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Toimintakulut		-20 000	-20 002	0,0 %	-20 303	-20 613
Toimintakate		-20 000	-20 002	0,0 %	-20 303	-20 613
Poistot ja arvonalentumiset						
Sisäiset						
Toimintatuotot	0	0	0			
Toimintakulut	0	0	0			

5.5. Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	802 376	659 079	705 420	7,0 %	705 420	705 420
Toimintakulut	-8 179 750	-6 339 918	-6 123 831	-3,4 %	-7 553 236	-7 686 062
Toimintakate	-7 377 374	-5 680 839	-5 418 411	-4,6 %	-6 847 816	-6 980 642
Poistot ja arvonalentumiset	-28 339	-20 300	-7 967	-60,8 %	-25 597	-23 874
Sisäiset						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-142 588	-153 800	-168 600			

Konsernijohto

Toimiala: Konsernijohto

Toimielin: Kaupunginhallitus

Palveluala: Hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Toiminnan kuvaus

Konsernijohto -toimiala sisältää kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toiminnan sekä hallituksen ja valtuuston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät.

Kaupunginhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus johtaa toimintaa, hallintoa ja taloutta. Hallitus vastaa toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja johtaa hallituksen alaisena hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Kaupunginjohtaja vastaa asioiden valmistelusta hallituksen käsiteltäväksi (Hallintosääntö 2§).

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (Kuntalaki 1 §).

Hallintopalvelut -palveluala vastaa konsernijohdon palvelujen, hallinnon ja muiden tehtävien järjestämisestä sekä palvelualansa kehittamisestä ja henkilöstön työnjaon yhteensovittamista.

Palveluala vastaa keskitetyistä hallinto-, henkilöstö-, talous- ja it-palveluista.

Hallintopalvelut –palvelualalla on seuraavat palveluyksiköt esimiehineen (sijaisineen):

- Talous- ja it-palvelut; talousjohtaja (taloussihteeri),
- Henkilöstöpalvelut; henkilöstöpäällikkö (henkilöstösihteeri),
- Yleishallinto; hallintopäällikkö (henkilöstöpäällikkö).
- Palveluun sisältyy joukkoliikenne, verotuskustannukset, henkilöstön työterveyspalvelut. Varsinais-Suomen liiton, Kuntaliiton ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen maksuosuudet.

Toimintaympäristön muutos

Kuvaus palvelualan toimintaan vaikuttavista olennaisista muutoksista suunnitelmavuosina.

Valtuuston syyskuussa 2022 hyväksymässä Loimaa-strategiassa 2022-2025 "Menestystarinoiden Loimaa" asetetut strategiset tavoitteet ohjaavat vuosittaista talousarvion valmistelua ja talousarviossa ja -suunnitelmassa asetettavia tavoitteita.

Strategian toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

- Strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumista seurataan tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.
- Hallitus seuraa kärkihankkeiden toimeenpanoa osavuosisraportoinnin yhteydessä.

Sote-palvelut ja pelastustoimi siirtyivät 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Kaupunginhallitus on 8.8.2022 päättänyt, että terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tehtävistä ja organisoinnista päätetään vuoden 2022 talousarvion valmistelun yhteydessä.

Hyvinvoinnin koordinointi

Vaikuttaja-toimielimet/ KL 26-28 §): Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto

Hallintosääntö 14 §: Vaikuttamistoimielimet

Loimaan kaupungissa on nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Niiden kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus.

Presidentinvaalit ja EU-vaalit järjestetään vuonna 2024.

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamisessa (8/2023-12/2025) arvioidaan sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä työ- ja elinkeinopalvelujen muutoksiin liittyvät kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamistarpeet. Uudistuksen on tarkoitus edetä eduskuntaan keväällä 2025 niin, että lainsäädäntö olisi voimassa 1.1.2026.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

ELINVOIMA JA ASUMINEN	HYVINVOINTI JA OSALLISUUS	JOHTAMINEN JA TALOUS
1.1.Osaavan työvoiman saatavuus ja työllisyys	2.1.Ihmisten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy	3.1.Hyvä työnantaja
1.2. Houkutteleva, saavutettava ja		3.2. Talouden ja investointien ennakoiva pitkäjänteinen

vaihtoehtoinen asuinympäristö	2.2. Viihtyisä turvallisen kasvun ja oppimisen paikka lapsille ja nuorille	suunnittelu ja johtaminen
1.3. Elinkeinojen kilpailukykyinen toimintaympäristö ja vihreä siirtymä	2.3. Vahva yhteisöllisyys ja osallisuus	3.3. Aktiivinen, vuorovaikutteinen ja verkostoitunut yhteistyö

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Osaavan työvoiman tarjonnan, ongelmien ja ratkaisukeinojen säännöllinen arviointi sekä ratkaisutoimenpiteet yhdessä yritysten ja koulutustahojen kanssa. Valmistautuminen paikallisten / seudullisten työvoimapalvelujen järjestämiseen osana 1.1.2025 TE-palvelu-uudistusta.	Työllisyys-/työttömyysaste Työvoiman määrä
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuinympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asumisympäristö/ -vaihtoehdot ja yritysten toimintaympäristöt ovat alueellisessa vertailussa kilpailukykyisiä. Loimaan sisäisten asiointi ja liikenneyhteyksien tarve-, vaihtoehto- ja toimenpidesuunnitelma 2023-2024. Turku-Loimaa-Toijala lähijunaliikenteen toimintaedellytysten selvitykset 2022-2023 ja päätökset vuonna 2023- 2024.	Yrittäjäytytyväisyys, nettomuutto Asumisen ja yritystoiminnan kustannusvertailut Loimaalle / Loimaalta muuttaneiden määrä
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Loimaa on seudullinen yritys-, asiointi- ja palvelukeskittymä	Yritys- ja asukaskysely / toimialojen sisäinen itsearviointi
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Asukkaiden kannustaminen osallistumaan hyvinvointia edistäviin harrastuksiin. Yhdistysten ja järjestöjen tukeminen järjestämään yhdessä	Hyte-kerroin Hyvinvointikertomuksen seurantatiedot. Arviointi ja raportointi osana osavuosisikatsausta ja toimintakertomusta.

	<p>kaupungin kanssa hyvinvoinnin tukiverkoston.</p> <p>Ikääntymissuunnitelman 2021–2024 (KV 21.6.2021) linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet otetaan huomioon palvelujen ja toimintojen suunnittelussa ja valmistelussa.</p>	<p>Ikääntymissuunnitelman tavoitteista, resursseista ja rahoituksesta päätetään vuosittain osana talousarvion valmistelua ja päätöksentekoa. Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan osana toimi- ja palvelualojen talouden ja toiminnan raportointia.</p>
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	<p>Hyvinvointikertomuksen uudistaminen sekä tietojen säännöllinen seuranta, arviointi ja toimenpiteet.</p>	<p>HYTE-kerroin</p> <p>Hyvinvointikertomuksen indikaattorit</p> <p>Kouluterveyskyselyn indikaattorit</p> <p>Sotkanet-tietokannan indikaattorit</p>
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	<p>Asukkaiden kannustaminen osallistumaan hyvinvointia edistäviin harrastuksiin.</p> <p>Yhdistysten ja järjestöjen tukeminen järjestämään yhdessä kaupungin kanssa hyvinvoinnin tukiverkoston.</p> <p>Osallistamisohjelman (KH 20.12.2021) osallistamisen ja vaikuttamismahdollisuuksien menettelytapojen ja toimenpiteiden soveltaminen ja hyödyntäminen.</p>	<p>Suositteluhalukkuus</p>
3.1. Olemme hyvä työnantaja	<p>Henkilöstöjohtamisen, esimiestyön, työhyvinvoinnin ja osaamisen menettelytapojen kehittäminen sekä vaikutusten säännöllinen seuranta ja arviointi.</p> <p>Kaupunkiorganisaation palkkausjärjestelmän ja menettelytapojen uudistaminen vuosina 2023–2024.</p> <p>Henkilöstöviestinnässä hyödynnetään kattavasti viestintäohjetta ja menettelytapoja (KH 8.2.2021).</p>	<p>Henkilöstön työhyvinvointi</p> <p>Työtyytyväisyysmittarit, sairauspoissaolot, työntekijöiden vaihtuvuus, osaamisen kehittämissuunnitelma.</p>
3.2. Suunnittelemme ja johdamme taloutta ja	<p>Kaupunki-organisaation ja Loimaan veden yhteenlasketun</p>	<p>Investointikyky (rahoitus, investointimäärä, investointien</p>

<p>investointeja ennakoivasti ja pitkäjänteisesti</p>	<p>tuloslaskelman ylijäämä sekä kaupunkiorganisaation taseen ylijäämä vuosina 2023–2026.</p> <p>Vuosien 2023 – 2026 investointikyky arvioidaan ja päätetään osana vuosien 2023–2026 talousarvioiden ja -suunnitelman valmistelua ja päätöksentekoa.</p> <p>Talouden ennakointia ja päätöksentekoa tukevan tietojohdamisen uudistamista jatketaan osana johtamisen, esihenkilötyön, osaamisen sekä raportoinnin uudistamista.</p>	<p>suunnittelu, toteutuminen ja lainakanta)</p> <p>Seuranta, arviointi ja raportointi osana kuukausiraportointia, osavuositarkastusta/toimintakertomusta.</p>
<p>3.3. Toimimme aktiivisesti ja vuorovaikutteisesti yhteistyössä ja verkostoissa</p>	<p>Suunnitelmallinen sähköisten palvelujen laajentaminen vuosina 2023-2024. Edistetään digitaalisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvaluutta, sisällön saavutettavuutta sekä mahdollisuutta käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluita.</p> <p>Viestinnässä hyödynnetään kattavasti viestintäohjetta ja menettelytapoja (KH 8.2.2021).</p> <p>Yritysvaikutusten säännöllinen arviointi osana kaupungin päätöksentekoa (KV 26.4.2021).</p>	<p>Sähköisen asiointin palvelujen määrä. Asiointin laajuus/määrä ja toimivuus.</p> <p>Asukaskysely / Toimialojen sisäinen itsearviointi.</p> <p>Yhdistysten ja järjestöjen toimintatiedot.</p>

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Hyvinvointikertomuksen 2017- 2020 (KV 11.6.2018 §39) tietojen säännöllinen seuranta ja arviointi sekä niiden mukaiset toimenpiteet. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2017-2021 (KV 5.3.2018 § 12) seuranta, arviointi ja toimenpiteet.

- Hyvinvointikertomuksen uudistaminen 2023 - 2024 osana asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä ja hyvinvointialue-uudistusta.

Ikääntymissuunnitelman 2021–2024 (KV 21.6.2021) linjaukset, tavoitteet ja toimenpiteet otetaan huomioon palvelujen ja toimintojen suunnittelussa ja valmistelussa.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Mielenpitojen selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun

Kuntalakiin sekä ja kaupungin omiin toimintatapoihin perustuvat osallistamista, osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevat menettelytavat.

-Seuranta, arviointi ja raportointi vuosittain osana osavuosisikatsauksia ja toimintakertomusta.

-Osallistamisen, osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksien toimivuuden itsearviointi sekä palaute osana asukaskyselyitä.

Vuoden 2024 aikana järjestetään osallistamistilaisuuksia mm.:

- EU-vaalit ja presidentinvaalit 2024

-Talousarvion valmistelu/osallistava budjetointi

- Palvelualueiden merkittäviin palveluiden muutos- ja kehittämistoimenpiteisiin sekä niiden valmisteluun liittyvät osallistamistilaisuudet.

- Osallistamisohjelma 2021

Yritys- ja asukaskyselyt 2024-2025

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Kuntien päätösten ennakkoarviointimenettelyssä (EVA) arvioidaan valmisteltavan päätöksen vaikutuksia ennalta. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen.

-Kuntalaisvaikutuksilla eli ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksissa tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä sekä niiden jakaantumista.

-Ympäristövaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen, maaperään, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon, maisemaan, kaupunkikuvaan tai kulttuuriperintöön.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset kohdistuvat eri organisaatioiden välisiin suhteisiin, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon.

Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin joko niitä lisäämällä tai vähentämällä.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset

Taloudellisiin vaikutuksiin kuuluvat myös yritysvaikutukset, eli se miten kunta mahdollistaa alueellaan yritystoimintaa.

Vaikutuksia tulee arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Ennakkoarvioinnissa tulee pääsääntöisesti keskittyä arvioimaan ennalta sellaisia päätöksiä, joilla on merkittäviä vaikutuksia.

Suomen hallitus on asettanut tavoitteen, että maan hiilineutraalisuus saavutetaan vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteen toteutuminen vaatii laajaa sitoutumista kunnilta, yrityksiltä ja yksityisiltä kansalaisilta.

Loimaa on kuulunut hiilineutraalit kunnat -verkostoon vuodesta 2016 (Kv 14.11.2016 § 56).

Hinku-kunta on sitoutunut tavoittelemaan 80 %:n päästövähennystä vuodesta 2007 vuoteen 2030 mennessä. Hinku kunnalta vaaditaan mm. kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioimista kaikessa merkittävässä päätöksenteossa, toiminnan organisointia ja suunnitelmaa päästöjen vähentämisestä, sekä liittymistä kuntien energiatehokkuussopimukseen.

Kunnat pyrkivät vähentämään ilmastopäästöjään lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta. Kunnat kannustavat myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin.

Energiatehokkuussopimus on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä. Sopimustoiminta on tärkeässä roolissa EU:n energiatehokkuusdirektiivin mukaisen energiankäytön tehostamistavoitteen täyttämässä.

Loimaan kaupunki liittyi kuntien energiatehokkuussopimukseen 3.10.2022.

Ilmastolain uudistus tuli voimaan 1.7.2022. Kunta voi edesauttaa alueen päästökehitystä mm. suunnittelemalla yhdyskuntarakennetta, liikennejärjestelyitä sekä lämmitystä ilmastokestäviksi. Myös esimerkillisten ilmastotoimien viestintä houkuttelee kunnan alueen muitakin toimijoita mukaan ilmastotyöhön. Ilmastolain lisäksi myös energiatehokkuusdirektiiviä ollaan uudistamassa lähivuosina.

Euroopan komissio antoi toukokuussa 2022 energiansäästösuunnitelman (REPowerEU-suunnitelma), jonka tavoitteena on katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä sekä vauhdittaa vihreää siirtymää. Suunnitelmassa painotetaan energiatehokkuutta ja energiankäytön vähentämistä.

Suomi on painottanut, että energian kokonaiskulutusta ja loppukäyttöä rajoittavat tavoitteet eivät saa vaarantaa kansallisen ilmastotavoitteen saavuttamista, eikä energiankäytön rajoittaminen saa estää ripeää siirtymää hiilineutraaliin talouteen, joka perustuu sähköistymiseen sekä muun muassa vedyn ja sähköpolttoaineiden hyödyntämiseen (TEM 8.7.2022).

Lakien ja direktiivien lisäksi korkeat energianhinnat tuovat kunnille painetta energiankäytön tehostamiseen.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Sähköisten palvelujen suunnitelma ja toimenpiteet sähköisten palvelujen laajentamiseksi vuosina 2022 – 2024. Sähköiseen arkistointiin valmistautuminen ja käyttöönotto 2024.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kaupunginjohtaja	1	1	1
Hallintopäällikkö	1	1	1
Henkilöstöpäällikkö	0	0	1
Henkilöstösihteeri	1	1	1

Talousjohtaja	1	1	1
Taloussihteeri	1	1	1
Arkistosihteeri	1	1	1
Laskentasihteeri	2	2	2
Palkkasihteerit	4	3	3
Palvelusihteerit	1,5	1,5	1,5
Digipalvelupäällikkö	1	1	1
It-asiantuntija	2	2	2
Henkilöstömäärä yhteensä	15,5	15,5	16,5

Muut olennaiset perustelutiedot

1. Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Konsernijohtoon toimitiloina ovat Ylistaronkatu 36 sekä Alastaron entisen kunnantalon tilat. Kauppalankatu 3 – tiloissa on edelleen keskusarkisto. Kauppalankatu 3 (kaupungintalo) jatkokäyttö ja toimenpiteet. Kiinteistöjen ylläpito-ohjelman käsittely ja päätökset.

2. Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset: It-palvelut (palvelimet, koneiden ja laitteiden leasing - sopimukset, ohjelmistolisenssit), työterveyshuolto sekä verotuspalvelut.

3. Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset: EU-vaalit ja presidentinvaalit vuonna 2024.

4. Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot: Kaupunkikonsernin talouden ja toiminnan tunnusluvut esitetään osana käyttösuunnitelmia, talousarviota ja tilinpäätöstä.

5. Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta seurataan säännöllisesti kuukausiraportoinnissa ja osavuosikatsauksissa. Johtoryhmä käsittelee säännöllisesti riskienhallintaa mm. palvelujen jatkuvuuden turvaamisen sekä turvallisuuden riskienhallinnan näkökulmasta.

Palvelualoja ohjeistetaan ylläpitämään ja päivittämään omien toimialojensa riskienhallintaan ja palvelujen jatkuvuuden hallintaan liittyvät suunnitelmat (mm. pelastussuunnitelmat sekä vesihuollon toimivuuteen liittyvät suunnitelmat).

Sopimusten hallinta ja valvonta on keskeinen osa riskienhallintaa.

Osallistuminen ”Turvallinen ja kriisinkestävä kunta” –asiantuntijaverkoston. Verkoston tavoitteena on kuntien turvallisuus-, varautumis- ja riskienhallinnan yhteistyö. Toimenpiteinä on seminaareja, työpajoja, koulutuksia sekä monipuolista viestintää. Viestintä ja tiedon jakaminen muodostavatkin keskeisen perustan verkoston toiminnalle.

Talousarvion käyttösuunnitelmien valmistelussa, kehityskeskusteluissa ja palvelualojen toiminnan ohjauksessa ja menettelytavoissa painotetaan ennakoivaa riskien hallintaa – riskien tunnistamista ja vaikutusten arviointia.

Kaupunginhallituksen tunnistamat olennaisimmat konsernia ja koko kaupunkia koskevat riskit ovat:

Strateginen riski: Väestön väheneminen ja ikääntyminen

Taloudelliset riskit: Verotulojen ja valtionosuuksien merkittävät muutokset

Toiminnallinen riski: Soten siirtymisen vaikutus jäljellä olevan kunnan toimintojen ja rahoituksen turvaamisen kannalta. Valtionosuuksien muutokset lakiperusteisuuteen liittyen ja niiden kompensointi täysimääräisesti.

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Konsernijohtoon erityiset talousarvioon vaikuttavat toimenpiteet 2024 ja muutokset suhteessa edelliseen vuoteen:

- Tarkastuslautakunta: tilintarkastuspalkkio 18 000 € (23 000 € v. 2023)
 - Vaikuttajatoimielimet: Vammaisneuvosto 10 000 € ja Vanhusneuvosto 10 000 €
 - Osallistuva budjetointi 20 000 € (10 000 € v. 2023)
 - Joukkoliikenne 96 000 € (90 000 € v. 2023)
 - Kuntien välinen yhteistoiminta 196 000 € (180 000 €, 15,5 % korotus V-S Liitto)
 - Atk Loimaa: Tuottoja Varhalla ICT-sopimuksen mukaisesti 50 000 € (1.1.-30.6.2024), kuluista vähennetty Lounean tietoliikennemaksuja 30 000 €
 - Yhteistyötoiminta: Polkupyöräetu 9 000 €, työpaikkaruokailu 15 000 €, henkilöstön työhyvinvointi 50 000 €(epassi 50 €/vuosi ja tyhyraha 50 € / vuosi/ hlö)
 - Hyvinvointitoimikunta: hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 20 000 €
 - Luvuissa ei mukana valtuustossa 12.12.2022 päätettyä TS 2024 vuodelle varattua tehtäväkohtaisten palkkojen tarkastelua, 121 500 € (0,5% laskennallisesta henkilöstökuluista).
- Sopeutustoimenpiteet taloustyöryhmän pöytäkirjan mukaisesti:
- Aikaisemmin sopeutus, 50 000 €, lisätty tuottoihin Varhan lct-sopimuksen mukainen kustannus
 - Kulujen vähennys:
 - *Palkat, henkilökohtainen lisä – 20 000 € (50 000 €)
 - *Henkilöstöjuhla – 15 000 € (15 000 €)
 - *It-kustannus, Lounea, - 30 000 €
- Yhteensä vähennys 65 000 €

Vaihtoehtona työterveyskustannukset -19 000 €, jolloin määräraha 170 000 € (189 000 € v. 2023). Vuoden 2024 arvio perustuu tammi-syyskuun 2023 toteumatietoihin. Tarvittaessa voidaan työterveyspalveluja vähentää.

Konsernijohto (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24
Toimintatuotot	308 553	176 220	226 220	28,4 %
Toimintakulut	-5 258 526	-3 365 499	-3 234 231	-3,9 %
Toimintakate	-4 949 972	-3 189 279	-3 008 011	-5,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-21 973	-14 600	-2 890	-80,2 %
Sisäiset				
Toimintatuotot				
Toimintakulut	-80 647	-73 000	-86 700	

Elinvoima

Toimiala: Elinvoima

Toimielin: Kaupunginhallitus

Palveluala: Elinkeino- ja kaupunkikehitys

Vastuhenkilö: Kehittämisjohtaja

Toiminnan kuvaus

Palveluala vastaa kaavoituksen, yrityspalvelujen, maaseutupalvelujen, työllisyyspalvelujen ja markkinoinnin toteuttamisesta sekä vuorovaikutuksesta kylien kanssa.

Toiminta-ajatus on Loimaan elinvoiman vahvistaminen.

Palvelualla toimivat kaavatoimikunta, elinvoimatoimikunta ja kylien neuvottelukunta.

Toimintaympäristön muutos

Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan muutti kerralla talouden näkymiä. Suorat vaikutukset loimaalaisiin yrityksiin kriisillä ovat olleet maltilliset, koska monella yrityksellä Venäjän kauppa on ollut suhteellisen pientä. Sen sijaan kustannusten ja etenkin energiakustannusten nousu sekä yleinen epävarmuus taloudessa vaikuttaa laajasti yrityksiin. Vuonna 2023 hiipunut rakentaminen heijastuu rakentamiseen kytkeytyneeseen teollisuuteen. Suuret muutokset tuovat toisaalta myös mahdollisuuksia niille yrityksille, jotka pystyvät tarjoamaan ratkaisuja esim. venäläisestä energiasta irtautumiseen. Edellä kuvatusta johtuen teollisuuden näkymät 2024 vuodelle ovat jakautuneet, kun osalla odotettavissa voimakastakin kasvua ja osalla sopeutumista heikkoon suhdanteeseen.

TE2024 uudistuksen valmistelu käynnistyi kunnolla 2023 ensimmäisellä puoliskolla Varsinais-Suomessa. Varsinais-Suomeen on muodostumassa kaksi työllisyysaluetta Turun ja Salon johdolla. Loimaa on liittymässä Turun vetämään alueeseen suurimman osan maakunnan kuntien kanssa. Vuonna 2024 tullaan sopimaan tarkemmin työllisyyspalvelujen toteuttamisen organisoinnista ja yksittäisten kuntien roolista työllisyysalueella.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Asiakkaiden ohjaaminen kohti työmarkkinoita, koulutukseen tai polku kohti eläkettä	Työmarkkinatuen kuntalista <200 henkilöä keskimäärin Nuorten työttömien lukumäärä < 100 henkilöä keskimäärin Toimenpiteissä/palveluissa olevat asiakkaat
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	TE2024-uudistukseen valmistautuminen	Palvelusuunnitelma tarkennettu Turun työllisyysalueen kanssa ja palvelujen toteuttamisesta Loimaan seudulla sovittu työllisyysalueen ja muiden seudun kuntien kanssa.

1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Kansainvälisen osaavan työvoiman saatavuuden ja kotoutumisen edistäminen	Maahanmuuttopalvelujen tavoittama asiakasmäärä Suunnitelma maahanmuuttopalvelujen toteuttamisesta TE2024 toteutumisen jälkeen tehty Ukrainalaisten ja muiden maahanmuuttajien kotoutumista ja työnsaantia edistetty
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Edistetään Loimaalla tarjolla olevan koulutuksen ja koulutetun työvoiman tarjonnan laajenemista	Loimaan Monikampuksen tunnettuus kasvanut ja uusi yhteistyökorkeakoulu saatu mukaan Osallistutaan Turun teknisen yliopiston lahjoitusprofessorin rahoitukseen yritysten kanssa
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Viestimme ja markkinoimme Loimaata ja asumisvaihtoehtoja suunnitelmallisesti yhteistyössä	Aktiivinen näkyminen eri kanavissa Asumisen vuonna 2023 tiivistynyt yhteistyö kylien ja muiden yhteisöjen kanssa jatkuu. Uuden brändin jalkautuksen loppuun saattaminen
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Monipuolinen tonttitarjonta eripuolilla kaupunkia Kevyt liikenne, palvelujen saavutettavuus ja viihtyisä elinympäristö huomioitu erityisesti kaavoituksessa	Uusia kaavoja laaditaan kaavoitusohjelman mukaisesti huomioiden eri alueiden erityispiirteet ja hyödynnetään alueiden vahvuuksia. Tonttien riittävyttä seurataan eri puolilla kaupunkia pitkäjänteisesti ja siihen reagoidaan kaavoitusohjelmassa. Kaavoitusohjelmassa huomioidaan, että taajamissa on kysyntää vastaava määrä rivitalo- ja kerrostalotontteja. Huomioidaan kaavatöissä tarpeelliset kevyen liikenteen reitit, sijoitetaan tarpeita vastaava määrä tontteja palveluiden saavutettaviin sekä suunnitellaan viihtyisiä asuin ympäristöjä.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asumisen teemavuoden jatko 2024 toteutus yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation, asukkaiden ja yhteistyötahojen kanssa.	Asumisen teemavuonna 2023 syntyneitä parhaita toimintamalleja jatkettu ja uusia toimintamalleja luotu ja otettu käyttöön. Loimaan

		asumismahdollisuudet olleet laajasti esillä.
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Tarjoamme monipuolisia yritystontteja eri puolilla kaupunkia ja tuemme kaavoituksella vihreää siirtymää edistävään liiketoiminnan kehitystä Loimaalla	Monipuolista yritystonttitarjontaa ylläpidetään kaavoitusohjelman kautta. Vihreää siirtymää edistävien toimintojen sijoittumispotentiaalia selvitetty valtion avustusta hyödyntäen (haku päättyy 12.1.2024). Tulokset huomioidaan tulevissa kaavoitusohjelmissa.
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Loimaa tukee yrityksiä aktiivisesti niiden elinkaaren eri vaiheissa Elinkeinoelämää tukevia verkostoja hyödynnetään ja kehitetään aktiivisesti Loimaalla	Yritysneuvonta, kontaktointi, tilaisuudet (lkm): 300 yrityskontaktia/vuosi, josta osa kohdistetaan toimivien yritysten akuutin tarpeen neuvonnan lisäksi proaktiiviseen yhteydenpitoon. Viestimme monikanavaisesti ja laaja-alaisesti yrityksille Loimaa on aktiivisesti mukana ja kokoamassa yritys- ja julkisen puolen verkostoja sekä osallistuu yhteisten tapahtumien järjestämiseen elinkeinoelämän kanssa (Esim. yhteiset aamukahvit, yhteisosasto Alihankintamessuilla sekä Rakenna ja Sisusta - tapahtumassa) Kaupunki on aktiivinen ja aloitteellinen Loimaan teknologiaklusteriyhteistyön vakiintumisessa ja laajenemisessa yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa Loimaa osallistuu aktiivisesti Turku-Tampere -lähijunaliikenteen käynnistämistä edistävään valmisteluun
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Rahoituksen kanavoiminen tehokkaasti siihen oikeutetuille maataloille	Cap27 -ohjelmakauden tiedottaminen maataloille
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Kylien ja yhteisöjen osallisuuden vahvistaminen asuin ympäristön kehittämisessä ja siitä viestinnässä	Asukkaiden Loimaa hankkeen loppuun saattaminen onnistuneesti yhdessä kaupunkiorganisaation ja yhteistyötahojen kanssa sekä

	Torin käytön ja Loimaata palvelujen keskuksena esille tuovan toiminnan kehittäminen kolmannen sektorin kanssa	<p>Älykkäät kylät - hankemahdollisuuden arviointi ja mahdollinen käynnistys yhdistysten kanssa</p> <p>Loimaan kaupungin torin, tapahtumatoiminnan ja palvelunäkyvyyden kehittämiskumppanuus kolmannen sektorin kanssa käynnistynyt, mikäli yhteistyösopimusneuvotteluissa päästään yhteisymmärrykseen 2023.</p>
--	---	---

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset sekä mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa

Asumisen teemavuoden toimintaa jatketaan panostamalla erityisesti asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen yhteistyöhön panostamalla. Laajemman osallistamisen saavuttamiseksi toteutetaan 2023 Asukkaiden Loimaa -hanke loppuun. Selvitetään mahdollisuudet käynnistää kyläyhteistyötä ja 3. sektorin Leader-rahoitusta tukeva Älykkäät kylät -hanke.

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Yritysyhteistyötä toteutetaan ja kehitetään 2023 solmitun elinvoimalupauksen mukaisesti. Yrityksiä osallistetaan ja kontaktoidaan säännöllisesti. Yritysneuvontojen lisäksi järjestetään E&K-aamukahveja yhdessä järjestöjen ja yhteistyötahojen kanssa sekä järjestetään Loimaan kaupunki goes yritykset -päivä, jonka yhteydessä kaupunkiorganisaatio laajemminkin vierailee yrityksissä.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Edistetään uusituvan energian investointeja kartoittamalla sopivia sijainteja sekä tarvittavia yhteistyötahoja potentiaalisille investoijille.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Vuonna 2024 valmistaudutaan 2025 vuoden alussa käynnistyvään TE2024-palveluiden uudistukseen yhteistyössä Turun työllisyysalueen ja samalle työllisyysalueelle suuntautuvien lähikuntien kanssa. Uudistuksessa valtion TE-palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja Loimaan tapauksessa Turun työllisyysalueelle. Palvelujen toteuttamisvastuuta on mahdollista siirtää jäsenkuntiin ja Loimaalle.

Kaupunki jatkaa 2022 käynnistynyttä maahanmuuttopalvelujen kehitystyötä yhteistyössä Loimaan seudun muiden kuntien sekä koko Varsinais-Suomen kanssa.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Talousarviovuonna jatketaan kaupungin oman "rempparyhmän" -toimintaa osana nuorten työpajaa. Rempparyhmään liittyy myös Novidalle myytävä oppivelvollisten työpajatoiminta sekä muiden työllistettävien tukeminen.

Vuonna 2024 maahanmuuttokoordinaattorin toimintaa laajennetaan rekrytointikoordinaattorin määräaikaiseksi tehtäväksi, joka etsii yrityksille osaavaa työvoimaa maahanmuuttajien lisäksi muustakin vapaasta työvoimasta. Maahanmuuttajien ohjauspalvelutyöntekijä toimii seudullisesti ja on palkattu hankkeen kautta.

Markkinoinnin ja viestinnän tehostamiseksi 2024 on resursoitu toinen markkinointi- ja viestintätyöntekijä koko vuodeksi.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kehittämisjohtaja	1	1	1
Kaavoittaja	1	1	1
Yritysneuvoja	2	2	2
Markkinointi- ja viestintäsuunnittelija	2	2	2
Johtava maaseutuasiamies	1	1	1
Maaseutuasiamies	4	4	4
Työllisyyspäällikkö	1	1	1
Palvelusihteeri	1	1	1
Työtoiminnan ohjaaja	4	1	1
Yksilövalmentaja	1	2	2
Kaavoitusassistentti		1	1
Maahanmuuttokoordinaattori	1	1	
Projektikoordinaattori (Seudullinen maahanmuuttajien ohjaushanke)	1	1	1
Projektityöntekijä (Asukkaiden Loimaa)		1	1
Rekrytointikoordinaattori			1
Palveluohjaaja	2		
Yhteensä	22	20	20

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Elinvoimayksikkö on keskittynyt pääosin Ahonkadun toimipaikkaan, joka vihittiin virallisesti Elinvoimataloksi kesäkuussa 2023. Työllisyyspalveluilla kiinteä toimipaikka Ahonkadulla siirtynyt 2.kerroksesta 1.kerrokseen yhdessä yrityspalvelujen kanssa syksyllä 2022. Lapidus-hallissa on nuorten työpaja sekä liikkuvan ryhmän tukikohta. Maaseutupalvelut siirtyneet 2022 lopulla Ahonkadun toimipaikan 2. kerrokseen.

"Lapidus-halli" -työryhmältä valmistui raportti kesällä 2021, jossa ryhmä katsoo, ettei ole tarkoituksen mukaista ryhtyä siirtämään Lapiduksen toimintoja tässä vaiheessa SOTE- ja TE2024-uudistusten lähestyessä. Raporttiin liittyen teetettiin kuntoarvio konsultilla, jonka perusteella tilan kunto on välttävä. Tilojen käytön jatkumiselle ei ilmennyt akuutteja esteitä.

Palvelujen ostot

Työllisyyspalvelussa työvalmennuksen (1 htv) ostosopimus Loimaan seudun työtoiminnan tuki r.y:ltä.

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Itse tuotettujen ja ostettujen työllisyyspalveluiden toimitilat

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Työttömyyden kuntaosuusmaksut olivat vuonna 2022 yhteensä 993 600 euroa. Vuosien 2023 ja 2024 talousarviossa on varattu kuntaosuusmaksuihin 920 000€.

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

KELA:lle maksettava kuntaosuus työmarkkinatuesta ja määrärahan arvioiminen. Kaupunki maksaa 70% > 1.000 pv ja 50% > 300 pv maksetusta työmarkkinatuesta. Kuntouttavan työtoiminnan siirryttyä HVA:lle kuntien mahdollisuudet vaikuttaa itse työttömyyteen vähenevät. Lisäksi 2023 hyväksytty palkkatukiudistuslaki rajoittaa entisestään kuntien mahdollisuuksia käyttää palkkatukea.

Työllisyyspalvelujen toimintaa on kehitetty ja kehitetään jatkuvasti uudistusten myötä ja kuntaosuuslistalla olevien työttömien määrää pyritään vähentämään kaikilla käytössä olevilla keinoilla.

Tiivis paikallinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Erityisesti kaupunki-HVA -yhteistyön kehittäminen. Kaupunki osallistuu edelleen TYP-toimintaan ja sopimuksia on uudistettu hyvinvointialueuudistuksen toteuduttua. 200 pv työttöminä olleiden haastattelut, työttömän paikkakunnalle muuttavien ja em. listalle päätyvien välitön haastattelu. Kaupungin rempparyhmän toiminnan monipuolistaminen entisestään. Selvitetään kuntakorvausmallin käyttöönottoa, joka korvaisi palkkatuella yrityksiin edelleen sijoittamisen, jonka käyttö on lainsäädännön takia vaikeutunut.

Muut perustelutiedot

Yrityselämän edellytysten pitkäjänteinen kehittäminen ja turvaaminen maankäytön suunnittelun kautta.

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Elinvoima- ja kaupunkikehityspalvelujen erityiset talousarvioon vaikuttavat toimenpiteet 2024 ja muutokset suhteessa edelliseen vuoteen:

- Asumisen teemavuoden jatkaminen 2024
 - Markkinointiin ja viestinnän palvelujen ostoihin varattu 112 000 euroa. Tämä mahdollistaa asuinpaikkamarkkinointiin ja osallistamiseen satsaamisen markkinointi ja viestintäsuunnitelman mukaisesti.
 - Toisen markkinointi- ja viestintäyöntekijän palkkaaminen koko 2024 vuodelle (2022 tehty päätös 6/2024 saakka)
 - Asukkaiden Loimaa -hankkeen tiivistyneen kylä- ja yhdistisyhteistyön jatkamiseksi selvitetään ja varaudutaan hakemaan ”Älykkäät kylät” Leader-rahoitusta. Hankkeen omarahoitukseen varattu 5000€.
- Elinkeinoelämän kilpailukykyisen toimintaympäristön kehittäminen yhteistyössä
 - Vuonna 2023 perustetun Loimaan teknologiaklusteriyhteistyöhön osallistuminen 15 000€ (Kh. 15.5.2023 §114 päätöksen mukaisesti)
 - Tapahtuma- ja toritoiminnan koordinaation yhteistyösopimusta on valmisteltu Kauppalayhdistyksen kanssa 2023. Yhteistyösopimus tavoitteena saada valmiiksi syksyllä 2023 ja sen toteuttamiseen varattu 20 000€ vuodelle 2024.
- Osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen
 - Lahjoitusprofessuuriin osallistuminen 10 000€

- Loimaan monikampusyhteistyöstä Novidan kanssa ollaan solmimassa yhteistyösopimusta 2023 vuoden aikana. Tavoitteena palkata osa-aikainen Loimaan monikampuskoordinaattori Novidaan. Koordinaation kustannukset jaetaan Novidan ja kaupungin kesken. Talousarviossa varattu 15 000€.
- 2022-2023 toimineen määräaikaisen maahanmuuttokoordinaattorin tilalle talousarvioon varattu 2024 vuodelle määräraha laajemmalla tehtäväkuvalla toimivalle rekrytointikoordinaattorille, joka etsii proaktiivisesti yrityksille työvoimaa maahanmuuttajista, mutta myös muusta vapaasta työvoimasta. (Kustannus noin 45 000€)
- Kaupungin rempparyhmän toimintaa jatketaan 2024 määräaikaisella työntekijällä.
 - Kaavoitukseen varattu 32 500€ pääasiassa selvitysten tekemiseen. Selvityksiä tarvitaan mm. Virttaan pohjoisosan asemakaavapäivityksessä sekä yleiskaavan päivitysten esiselvityksissä 9-tien ympäristössä.
 - Loimaa on mukana LEADER toimintaryhmä V-S Jokivarsikumppanit ry:ssä 2023-2027 -rahoituskaudella valtuuston päätöksen mukaisesti. Loimaan kuntarahaosuus on vuosittain 63 000€.
- TE2025-uudistuksen valmistelun ostopalvelukuluihin varattu 15 000€. Turun työllisyysalueen valmisteluun osallistuvat kunnat ovat sitoutuneet valmistelukustannusten kattamiseen kesällä 2023 solmitussa aiesopimuksessa.

Elinvoima (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24
Toimintatuotot	493 823	482 859	479 200	-0,8 %
Toimintakulut	-2 921 224	-2 974 419	-2 889 600	-2,9 %
Toimintakate	-2 427 401	-2 491 560	-2 410 400	-3,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 366	-5 700	-5 077	-10,9 %
Sisäiset				
Toimintatuotot				
Toimintakulut	-61 941	-80 800	-81 900	

5.6. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	2 679 705	2 394 800	2 477 900	3,5 %	2 489 900	2 489 900
Toimintakulut	-25 182 964	-25 913 818	-26 572 689	2,5 %	-27 253 492	-27 953 386
Toimintakate	-22 503 259	-23 519 018	-24 094 789	2,4 %	-24 763 592	-25 463 486
Poistot ja arvonalentumiset	-4 628	-4 600	-4 242	-7,8 %	-4 242	
Sisäiset						
Toimintatuotot		30 000				
Toimintakulut	-5 275 471	-5 925 900	-6 358 400			

Sivistyspalvelujen hallinto (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24
Toimintatuotot	297	100	25 100	25 000,0 %
Toimintakulut	-272 813	-259 867	-265 964	2,3 %
Toimintakate	-272 516	-259 767	-240 864	-7,3 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Sisäiset				
Toimintatuotot				
Toimintakulut	-34 756	-25 300	-21 300	

Varhaiskasvatus

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistyslautakunta

Palveluala: Varhaiskasvatus

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset lapset huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: turvallinen ja ajanmukainen kasvatusympäristö, kodin ja varhaiskasvatuksen välinen yhteistyö, yksilöllinen tuki lapselle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Loimaan kaupungissa on vuoden 2023 syksyllä 10 omaa päiväkotia. Näiden lisäksi kaupungissa työskentelee 12 perhepäivähoitajaa. Kaupungissa toimii myös neljä yksityistä päiväkotia, Verkanappuloiden Nappulapellon ja Nappulakosken päiväkodit, Nappulan päiväkotit sekä Touhula Alastaron päiväkotit.

Esiopetusta järjestetään 11 päiväkodissa lukuvuonna 2023 - 2024. Lisäksi yksi varhaiskasvatuksen esiopetusryhmä toimii Kirkonkylän koulun tiloissa.

Kaupungissa on yksi vuorohoitoa järjestävä päiväkotit (Peltoinen).

Toimintaympäristön muutos

Erialaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys, hyvä kohdentuminen -> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Loimaan strategian toteuttaminen (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2024 varhaiskasvatuksen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategiisiin tavoitteisiin sekä lasten ja nuorten Loimaa -kärkihankkeeseen.

Loimaan kaupunki on mukana opetushallituksen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa. Kokeilu kestää elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun. Kokeilua toteuttavat toimipaikat Loimaalla ovat Touhula Alastaro, Peltoisten vuoropäiväkoti, Puistometsän päiväkoti ja Metsämaan päiväkoti. Muut toimipaikat toimivat verrokkiryhminä kokeilussa.

Vaikka lapsimäärä vähenee, osallistumisaste varhaiskasvatukseen on valtakunnan kärkeä. Lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset vaikuttavat palvelujen järjestämiseen (henkilöstömäärä, tilat jne.). Henkilöstömäärää seurataan ajantasaisesti ja sitä sopeutetaan lapsimäärän muutoksiin.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos 1.3.2023 alkaen vähentää hoitopäivämaksuista saatavia tuottoja merkittävästi (vähennys noin 35 %). Asiakasmaksulain muutoksen seurauksena maksuttomien lasten määrä syksyn 2023 tilanteen mukaan on noin 60 %.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä (kasvun ja oppimisen polku).	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus muodostavat yhtenevän kasvun, kehityksen ja oppimisen polun. Toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään (mm. nivelvaiheet, avustajapalveluiden ja muiden tukitoimien kriteerit, S2-opetus). Tunnistetaan lasten ja nuorten tuen tarpeet ja reagoidaan niihin nopeasti (oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys, hyvinvoinnin tukeminen).
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Liikkumisen, hyvien elintapojen (ravitsemus, liikunta, uni) ja hyvinvoinnin edistäminen.	Varhaiskasvatuksen toiminnassa ja toimintaympäristöjen kehittämisessä panostetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviin toimintamalleihin. (mm. varhaiskasvatuksen hyvinvointitiimi).

2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset, terveelliset ja kasvua/oppimista tukevat tilat. Suunnitelmallinen sisäilman seuranta päiväkodeissa.	Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset (oppimisympäristöjen kehittäminen). Luokkahenki-palvelun käyttöä laajennetaan päiväkoteihin.
--	---	---

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Varhaiskasvatus edistää monipuolisesti lasten ja perheiden terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Perheiden hyvinvointia osaltaan edistää myös varhaiskasvatuksen kuraattori, joka on matalankynnyksen maksuton palvelu varhaiskasvatuksen asiakasperheille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat osa varhaiskasvatuksen arkea ja lapsen tulee päästä matalalla kynnyksellä palvelujen piiriin. Keskeistä annettaessa pedagogista tukea on oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys ja lapsen hyvinvoinnin tukeminen.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- **Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet**
- **Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun**

Varhaiskasvatussuunnitelmia ja esiopetuksen opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja lapsia suunnitelmien valmisteluvaiheessa.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan vuosittain asiakastyytyväisyyskyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä.

Eryteisesti päätöksillä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi ennakkovaikutusten arviointi.

Lisäksi ennen päätöksentekoa voidaan pyytää erillisiä lausuntoja (esim. nuorisovaltuusto, vanhempainyhdistykset jne.).

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Varhaiskasvatusten kuljetusten hankinnalla on merkittävää paikallista yritysvaikutusta, sillä useat paikalliset liikennöitsijät osallistuvat kuljetuspalvelujen tuottamiseen.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Sivistysvaliokunta on hyväksynyt esiopetuksen kestävän kehityksen ohjelman (13.12.2017).

Kestävän kehityksen ohjelma on työväline, jonka avulla kestävän elämäntavan oppimisesta tehdään suunnitelmallinen osa päiväkodin toimintaa. Päiväkotien kestävän kehityksen työhön velvoittavat myös varhaiskasvatussuunnitelman sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen visiona on kestävään elämäntapaan sitoutuneet kansalaiset, joiden tietoja, taitoja ja motivaatiota kartutetaan kaikkeen kasvatukseen ja koulutukseen sisäänrakennetulla kestävän kehityksen kasvatuksella.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys (konsulttiselvitys) valmistui keväällä 2023. Suunnitelma toimii ohjaavana suunnitelmana varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä. Jatkovalmistelua varten on perustettu työryhmä, johon kuuluvat sivistys- ja elinympäristölautakunnan puheenjohtajisto sekä sivistys- ja teknisen palvelualan virkamiehiä. Keskeisimmät toimenpiteet tulevat kohdentumaan keskusta-alueelle, Metsämaalle ja Virttaalle.

Touhula varhaiskasvatus Oy:n kanssa tehty sopimus päättyy 2025 ja Verkanappulat Oy:n kanssa tehty sopimus 2026. Molemmissa sopimuksissa on mahdollisuus kahden vuoden option.

Hankerahoituksen hakeminen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin. Tarvittaessa voimme tehdä hankeyhteistyötä myös muiden kuntien kanssa.

Varhaiskasvatuksessa on käynnissä vuonna 2024 mm. varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistävä hanke, jossa tavoitteena on riittävän ja välttämättömän tuen toteuttaminen, millä edistetään lasten oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta. Hankkeelle on myönnetty rahoitusta 66 000 euroa.

Vuonna 2023 alkaneista hankkeista jatkuu varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi myönnetty hanke, johon avustusta on myönnetty 160 000 euroa.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Lapsimäärän/hoidon tarpeen muutokset näkyvät henkilöstömäärän muutoksina varhaiskasvatuksessa (muutoksia tapahtuu myös toimintakauden aikana). Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän, lasten iän ja varhaiskasvatuksen tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstösuunnitteluun. Henkilöstön poissaoloilla on merkittävä vaikutus sijaistarpeeseen ja riittävän henkilöstön varmistaminen voi olla ajoittain ongelmallista. Varahenkilöjärjestelmää kehitetään ja varahenkilöiden määrää lisätään, jotta voidaan työntekijöiden poissaolojen aikana paremmin varmistaa riittävä henkilöstöresurssi ryhmissä.

1.8.2022 voimaan tullut varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen merkitsee henkilöstöresurssin lisäystä (mm. erityisopettajien määrän lisäys, resurssin lisäys tuen tarpeisten lasten ryhmissä). Varhaiskasvatuksen tuen ja hyvinvoinnin tiimiä on vahvistettu (erityisopettajat, varhaiskasvatuksen kuraattori, hanketyöntekijänä toimiva alueellinen varhaiskasvatuksen sosionomi). Sivistyslautakunta päätti keväällä 2023 perustaa kaksi uutta varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimea. Varsinaisen erityisopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettajien tehtäviin kuuluu S2-opetusta ja kehittämishankkeisiin liittyviä tehtäviä.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään.

Toistaiseksi avoinna olleisiin tehtäviin on ollut hakijoita kohtaisen hyvin. Vähiten päteviä hakijoita on varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien tehtäviin. Määräaikaisten tehtävien täyttäminen on ajoittain ollut haasteellista.

Nykyisestä henkilöstöstä 95 %:lla on muodollinen kelpoisuus tehtävään. Määräaikaisten työntekijöiden osuus on noin 6 %. Määräaikaisuuden perusteena ovat lähinnä erilaiset sijaisuudet ja tehtävien hoidon järjestelyt.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1
Varhaiskasvatuksen ohjaaja	2	2	2
Palvelusihteeri	2	2	2
Hanketyöntekijä	1	1	1
Perhepäivähoitaja	12	12	11
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	5	5	7
Varhaiskasvatuksen kuraattori	1	1	1
Päiväkodinjohtaja	7	7	7
Varhaiskasvatuksen opettaja	28	28	28
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	51	51	51
Varhaiskasvatuksen ryhmävastustaja	2	2	3
Varhaiskasvatuksen varahenkilö	-	-	3
Yhteensä	112	112	117

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Loimaalla on päiväkoteja keskusta-alueella kolme (Puistometsän päiväkotiki, Peltoisten vuoropäiväkotiki, päiväkotiki Metsämarjat) ja Hirvikoskella kaksi (Hirvimetsän päiväkotiki, päiväkotiki Mahlapuisto). Lisäksi päiväkoteja on Kauhanojalla, Mellilässä, Metsämaalla, Niinijoella ja Virttaalla.

Metsämaan päiväkotiki toimii sisäilmaongelmien takia väistötiloissa. Keskusta-alueella on lisääntyneen hoitopaikkatarpeen takia perustettu kaksi ylimääräistä ryhmää vuoden 2022 aikana (lisäryhmä Puistometsän päiväkodissa, päiväkotiki Metsämarjat) ja nämä ovat edelleen toiminnassa. Alkuvuodesta 2023 alkaen on entisessä Mahlapuiston päiväkodissa toiminut yksi ryhmä. Alastaron alueen esiopetusta on järjestetty Kirkonkylän koulun tiloissa syksystä 2022 alkaen.

Keskusta-alueen, Virttaan ja Metsämaan varhaiskasvatuksen järjestäminen (tilakysymykset) ovat tällä hetkellä akuuteimmat ja erityisesti näihin alueisiin keskitytään palveluverkkoselvityksen jatkovalmistelussa.

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Varhaiskasvatuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat palvelujen hankkiminen yksityisiltä palveluntuottajilta (n. 2 400 000 euroa/vuosi). Yksityisen palvelutuotannon menot ovat kasvaneet merkittävästi Alastaron (2015) ja keskusta-alueen (2016) päiväkotiratkaisujen takia.

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Hirvimetsän päiväkotiki lisää käyttömenoja varhaiskasvatuksen budjetissa (noin 305 000 euroa), kun sisäisten vuokrakulujen tilalle ovat tulleet ulkoiset vuokrakulut (leasing).

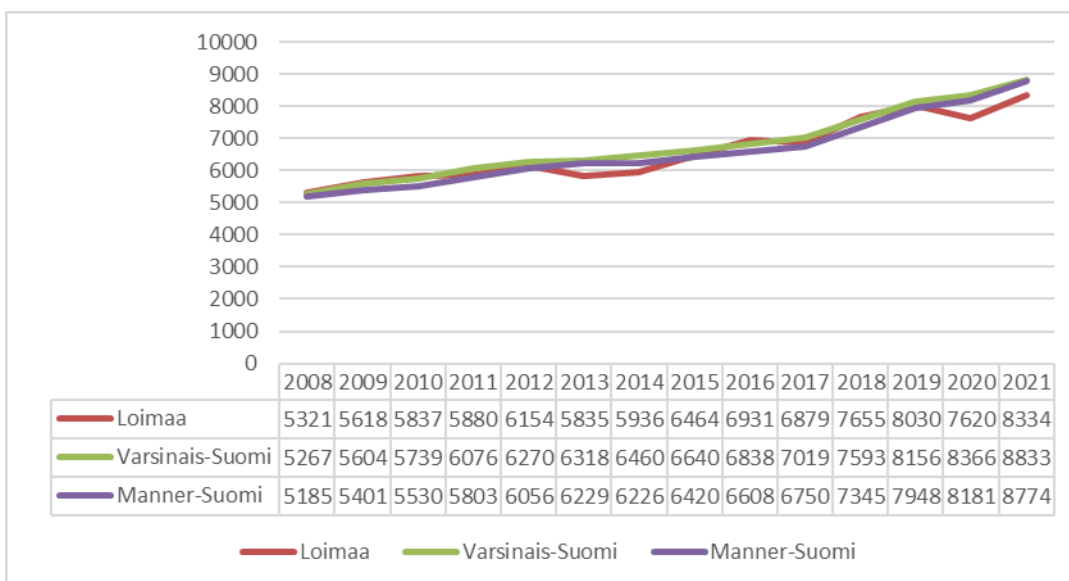
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2022	TA 2023	TA 2024
TOIMINNAN LAAJUUS Varhaiskasvatus	Lapsia varhaiskasvatuksessa	592	585	590
	-joista esiopetuksessa	135	120*	120
	-joista päiväkodeissa	555	550	550
	-joista perhepäivähoidossa	37	35	40
	Kunnallisen ja hankitun palvelun osuudet päivähoidossa (päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit, %)	60/40	60/40	60/40
	Leikkitoiminta MLL, läsnäolopv.	248	300	150
	Lasten lakisääteinen kotihoidontuki, kotitalouksia keskim. kk	92	100	100
	-lapsia tuen piirissä, keskim. kk	156	135	135
	Yksityisen hoidon kuntalisä			
	-kotitalouksien lukumäärä	2	3	2
-lapsia tuen piirissä	2	5	5	

*lisäksi kaksivuotisessa esiopetuksessa on noin 50 lasta

Lasten päivähoiton kustannuksia 2008 - 2021 (nettokustannukset, €/0-6v):

Päivähoidon kustannuksissa näky 0-6-vuotiaiden osuuden pieneneminen Loimaan väestöstä vuosina 2012 - 2021 (6,6 % -> 5,4 %).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Strategiset riskit

1. Lainsäädännön muutosten vaikutukset palvelujen järjestämiseen (mm. varhaiskasvatuslain muutokset, kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu jne.). Muutokset edellyttävät ennakointia ja varautumista (toimintaympäristön aktiivinen seuranta), edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta toimintamallien muuttamiseen.
2. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

1. Tulojen väheneminen (esim. varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutosten vaikutukset toimintatuottoihin, valtionosuuksien väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.
2. Palvelutarpeen äkilliset muutokset. Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen ja tilakysymyksiin. Varautuminen edellyttää palvelutarpeen alueellista seurantaa ja ennakointia sekä edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja.
3. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.
4. Pätevän henkilöstön rekrytointi (esim. varhaiskasvatuksen erityisopettajat). Henkilöstön rekrytointihaasteeseen voidaan varautua mm. luomalla positiivista työnantajakuva, huolehtimalla asiallisista työskentelyolosuhteista ja kilpailukykyisestä palkasta sekä mahdollistamalla henkilöstön kouluttautumista.

Muut perustelutiedot

Arviointikohde	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Varhaiskasvatus	Päivähoitotoiminnan laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	Kyselyä ei toteutettu vuonna 2022.	3,5-4,0	3,5-4,0
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), omatoiminta			
	- perhepäivähoito	156,0	95-100	120-130
	- ryhmäperhepäivähoito	-	-	-
	- päivähoito (päiväkodit)	76,0	90-95	110-120
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), hankittu palvelu			
	- päivähoito (päiväkodit)	68,0	70-75	90-100

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut
Vuosi 2024

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteen uudistamista.
- Hoitopäivämaksujen väheneminen (asiakasmaksulain muutos 1.3.2023 alkaen).
- Hankerahoitus on arvioitu vuoden 2023 tasolle.
- Palkankorotusten vaikutus (3,11 %) noin +110 000 €.
- Palvelujen ostojen 3,3 %:n korotus (noin +88 000 €).
- Varhaiskasvatuksen henkilöstölisäykset (hoidon tarve, varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen, hanketoiminta) noin +85 000 €. Hanketoiminta näkyy vastaavasti myös toimintatuottojen lisääntymisenä.
- Kotihoidon tuen vähentäminen (lapsimäärän väheneminen), -55 000 €.

Varhaiskasvatus (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24
Toimintatuotot	700 073	527 900	527 900	
Toimintakulut	-8 140 521	-8 690 692	-8 816 888 	1,5 %
Toimintakate	-7 440 448	-8 162 792	-8 288 988 	1,5 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Sisäiset				
Toimintatuotot		30 000		
Toimintakulut	-742 205	-945 000	-1 229 600	

Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistyslautakunta

Palveluala: Perusopetus ja keskiasteen koulutus

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Opetuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset oppilaat huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta ja opetusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: monipuolinen opetustarjonta sekä turvallinen ja ajanmukainen oppimisympäristö, kodin ja koulun välinen yhteistyö, toimiva opiskeluhoito ja yksilöllinen tuki oppilaalle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priorisointi.

Esiopetusta ei järjestetä lukuvuonna 2023– 2024 koulujen yhteydessä, mutta Hirvikosken yhtenäiskoulussa on mahdollisuus kehitysvammaisten esiopetukseen.

Perusopetukseen kuuluvat oppivelvollisuuskoulut, joissa annetaan opetusta vuosiluokille 1-9. Loimaan kaupungin perusopetuksen kouluverkko käsittää yhteensä kuusi alaluokkien koulua ja yhden yläluokkien koulun sekä yhden yhtenäiskoulun. Osa Mellilän yläkoululaisista käy Kosken Seudun yläasteella kouluaan (kouluyhteistyösopimus).

Pienryhmäopetusta järjestetään Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Puistokadun koululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla. Muilla kouluilla erityisen tuen palveluja järjestetään yleisopetuksen ryhmissä. Lisäksi perusopetuksessa on yhteensä kahdeksan laaja-alaista erityisopettajaa.

Loimaalla on **erityisopetus sopimuksia** naapurikuntien kanssa. Sopimukset on päivitetty joulukuussa 2019. Yhteistyötä on tällä hetkellä mm. Auran, Kosken TI kunnan, Marttilan ja Pöytyän kuntien kanssa. Naapurikuntia, jotka lähettävät erityisoppilaitaan, laskutetaan vuosittain sopimuksen mukaisesti. Yhteistyö Kosken TI kunnan kanssa yläkoululaisten opetuksen järjestämisessä jatkuu vuonna 2011 tehtyjen sopimusten pohjalta (sopimus päivitettiin vuonna 2020).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohjaa hyvälle kasvulle. Toimintaa järjestetään joka päivä Asemanseudun koululla, Kauhanojan koululla, Keskuskoululla, Kirkonkylän koululla, Metsämaan koululla, Niinijoen koululla sekä Hirvikosken yhtenäiskoululla. Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelu- ja koordinoititehtävät on nimetty kahdelle aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajalle ja toimintaa ohjaamaan laaditaan lukuvuodeksi toimintasuunnitelma.

Opiskeluhoito (kuraattori- ja psykologipalvelut) on siirtynyt hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa.

Perusopetuksessa on vuosittain käynnissä useita erilaisia **hankkeita**, joilla pyritään kehittämään palveluja ja toimintoja. Hankehakemukset ja –raportit käsitellään sivistyslautakunnassa.

Toimintaympäristön muutos

Erilaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja hyvä kohdentuminen-> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Oppilasmäärän muutokset ja oppilaiden tuen tarve vaikuttavat palvelujen järjestämiseen (henkilöstömäärä, tuntikehys, ryhmäkoot jne.).

Loimaan strategian toteuttaminen (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2024 perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä lasten ja nuorten Loimaa -kärkihankkeeseen.

Perusopetuksessa painottuu myös Osaavan työvoiman Loimaa -kärkihanke. Yritysten ja työmahdollisuuksien tunnettavuuden parantamiseen pyritään mm. suunnitelmallisella yritysten ja koulujen yhteistyöllä (esim. työpaikkavierailut). Osaavan työvoiman Loimaa -kärkihanketta tuetaan opetussuunnitelman mukaisesti yrittäjyyskasvatuksella (mm. teemapäivät, monialaiset oppimiskokonaisuudet, laaja-alaisten oppimiskokonaisuuksien painotukset).

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Vahvistetaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä (kasvun ja oppimisen polku).	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus muodostavat yhtenevän kasvun, kehityksen ja oppimisen polun. Toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään (mm. nivelvaiheet, avustajapalveluiden ja muiden tukitoimien kriteerit, S2-opetus). Tunnistetaan lasten ja nuorten tuen tarpeet ja reagoidaan niihin nopeasti (oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys, hyvinvoinnin tukeminen).
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Liikkumisen, hyvien elintapojen (ravitsemus, liikunta, uni) ja hyvinvoinnin edistäminen.	Koulujen toiminnassa ja toimintaympäristöjen kehittämisessä panostetaan liikkumista ja hyvinvointia edistäviin toimintamalleihin. Hyvinvoinnin vuosikellon toteuttaminen kaikissa kouluissa (mm. turvataidot, arjen valinnat, itsetuntemus ja vahvuudet, kaveritaidot, tunnetaidot, selviytymiskeinot, arvot ja asenteet, unelmat ja luottamus elämään). MOVE-testien tulokset ovat keskimäärin valtakunnan keskitasolla. Kouluterveyskyselyn tulokset ovat parantuneet edellisestä mittauksesta.

2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Monipuolinen kerhotarjonta eri kouluilla. Toiminnalla voidaan osaltaan tukea opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista, tarjota mielekästä tekemistä vapaa-aikaan ja herättää kiinnostusta harrastustoimintaan. Toimintaan haetaan valtionavustusta.	Toteutuneiden kerhojen määrä (40-45 kerhoa). Osallistujamäärä (400-450 opp.). Myönnetty valtionavustus (55 000 - 60 000 euroa).
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset, terveelliset ja kasvua/oppimista tukevat tilat. Suunnitelmallinen sisäilman seuranta kouluissa.	Investointihankkeet etenevät suunnittelussa aikataulussa. Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset (oppimisympäristöjen kehittäminen). Luokkahenki-palvelun käyttö toteutuu kaikissa kouluissa.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat osa kouluarkea ja oppilaiden tulee päästä matalalla kynnyksellä palvelujen piiriin. Keskeistä annettaessa pedagogista tukea on oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisevyys ja oppilaan hyvinvoinnin tukeminen.

Perusopetuksen oppilailla on oikeus opiskeluhooltoon. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Opiskeluhooltotyötä tehdään yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Koulujen opiskeluhooltotyön toimintamallit ja periaatteet on kirjattu esi- ja perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelmaan (suunnitelma päivitetty 6/2023). 1.1.2023 alkaen opiskeluhooltopalvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueelle.

Perusopetuksen 5., 8. ja 9. luokkalaiset osallistuvat säännöllisesti kouluterveyskyselyyn. Kyselyn tuloksia hyödynnetään mm. opiskeluhoollolisten yms. palvelujen suunnittelussa.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- **Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet**
- **Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun**

Opetussuunnitelmia uudistettaessa osallistetaan huoltajia ja oppilaita suunnitelman valmisteluvaiheessa.

Perusopetuksen oppilailla ja huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintoihin ja ajankohtaisiin asioihin mm. oppilaskunnan ja vanhempainyhdistysten kautta.

Perusopetuksessa toteutetaan säännöllisesti asiakastytyväisyys- yms. kyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä.

Eryteisesti päätöksissä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi ennakkoarvioarvio.

Lisäksi ennen päätöksentekoa voidaan pyytää erillisiä lausuntoja (esim. nuorisovaltuusto, vanhempainyhdistykset jne.).

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Perusopetuksen koulukuljetusten hankinnalla on merkittävää paikallista yritysvaikutusta, sillä useat paikalliset liikennöitsijät osallistuvat kuljetuspalvelujen tuottamiseen.

Loimaan kaupunki on mukana Turun kaupungin hallinnoimassa seutuhankintoja koskevassa yhteistyösopimuksessa (mm. oppikirja-, askartelu-, toimisto- ja koulutarvike- yms. hankinnat).

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Sivistysvaliokunta on hyväksynyt perusopetuksen kestävän kehityksen ohjelman (13.12.2017).

Kestävän kehityksen ohjelma on työväline, jonka avulla kestävän elämäntavan oppimisesta tehdään suunnitelmallinen osa koulun toimintaa. Koulujen kestävän kehityksen työhön velvoittavat myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen visiona on kestävään elämäntapaan sitoutuneet kansalaiset, joiden tietoja, taitoja ja motivaatiota kartutetaan kaikkeen kasvatukseen ja koulutukseen sisäänrakennetulla kestävän kehityksen kasvatuksella.

Kasvatus ja koulutus ovat avainasemassa ympäristötietoisuuden lisäämisessä ja kestävään elämäntapaan oppimisessa. Koulujen ja oppilaitosten tehtävänä on huolehtia, että kaikenikäisillä kansalaisilla on sellaisia tietoja, taitoja, valmiuksia ja näkemyksiä, että kestävän ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden rakentaminen ja kestävään elämäntapaan sitoutuminen onnistuvat.

Loimaan Keskuskoulu on useamman kerran palkittu ns. Vihreällä lipulla, joka on kansainvälinen tunnustus yhteisöille, jotka toimivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Kuljetusten kilpailutuksessa otettiin huomioon 1.8.2021 voimaan tullut puhtaiden ajoneuvojen direktiivi. Vähäpäästöisistä autoista oli mahdollisuus saada ns. laatupesteitä tai mikäli sopimuskauden aikana hankkii puhtaamman auton, saa korotettua kilometrihintaa.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Kouluverkon ja opetuspalvelujen kehittäminen kouluverkkoselvityksen ja kouluverkkopäätöksen mukaisesti.

Oppimisympäristöjen kehittäminen. 21. vuosisadan taidot sekä kasvanut teknologian hyödyntäminen lisäävät yhä enemmän painetta opetuksen ja rakennetun luokkaympäristön muutoksille. Meluton ympäristö ja hyvä akustiikka luokkahuoneissa ovat erityisen tärkeitä. Tulevaisuuden opetustilan oleellisina ominaisuuksina nähdään muunneltavuuden lisäksi joustavuus, johon yhdistyy teknologian tehokas hyödyntäminen sekä helppo kalusteiden siirrettävyys ja säädettävyys. Luokat ovat kokonaisuuksia, jotka koostuvat A=akustiikasta, T=teknologiasta ja K=kalustuksesta.

Hankerahoituksen hakeminen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin. Tarvittaessa voimme tehdä hankeyhteistyötä myös muiden kuntien kanssa.

Vuonna 2024 on käynnissä mm. perusopetuksen tasa-arvon edistämiseen liittyvä hanke, jossa oppilaille tarjotaan lisätukea opiskeluun (esim. ryhmäkokojen pienentäminen, avustajapalvelut). Hankkeelle on myönnetty valtionavustusta 180 480 euroa.

Valtionavustusta on myönnetty myös kerhotoiminnan tukemiseen (14 000 €) ja harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen (45 000 €). Näiden hankkeiden tavoitteena on saada aikaan monipuolista, lapsen ja nuoren kasvua tukevaa vapaa-ajantoimintaa, mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Lukuvuonna 2022-2023 alkaneista hankkeista jatkuvat esi- ja perusopetuksen poikkeusolojen tasoittamiseen ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyvät hankkeet. Näiden hankkeiden tavoitteena on tukea koronapandemiasta palautumista sekä kehittää ratkaisuja ja toimintamalleja, jotka lisäävät oppimisen digitalisaation laatua ja edistävät opetus suunnitelman perusteiden mukaista tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Henkilöstömäärä on pystytty palveluverkon muuttuessa sopeuttamaan eläköitymisten ja määräaikaisten virkasuhteiden kautta.

Oppilasmäärän väheneminen, tuntikehyksen ja opetusryhmien määrän muutokset vaikuttavat myös opettajien määrään ja työtunteihin. Joillakin opettajilla voi olla haastetta saada opetusvelvollisuus täyteen ja toisaalta pitää opettaa useammalla koululla. Näillä voi olla jatkossa oma vaikutuksensa henkilöstön pysyvyyteen ja uusien henkilöiden rekrytointiin. Oppilaiden tuen tarve vaikuttaa erityisesti koulunkäynninohjaajien määrään ja resurssitarve vaihtelee vuosittain merkittävästi.

Henkilöstön poissaoloilla on merkittävä vaikutus sijaistarupeeseen ja riittävän henkilöstön varmistaminen voi olla ajoittain ongelmallista.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään.

Henkilöstön osaamista on tuettu mm. kehittämishankkeisiin liittyvillä koulutuksilla. Lisäksi vuosina 2022-2023 olemme hankkineet henkilökunnalle ns. nepsy-valmentajakoulutusta. Nämä koulutukset jatkuvat myös vuonna 2024.

Toistaiseksi avoinna olleisiin tehtäviin on ollut hakijoita kohtaisen hyvin. Vähiten päteviä hakijoita on erityisopettajien tehtäviin. Määräaikaisten tehtävien täyttäminen on ajoittain ollut haasteellista.

Opettajista muodollinen kelpoisuus on 94 %:lla ja koulunkäynninohjaajista 98 %:lla. Henkilöstöstä määräaikaisessa virka- ja työsuhteessa on noin 26 %. Määräaikaisuudet perustuvat lähinnä sijaisuuksiin ja tehtävien hoidon järjestelyihin.

Seuraavassa taulukossa on eri nimikkeiden kohdalla jonkin verran muutosta edellisiin vuosiin verrattuna. Tämä perustuu lähinnä vuonna 2023 toteutettuihin tehtävien hoidon järjestelyihin (esim. päätoimisen tuntiopettajan tehtävä täytettiin virkana), jotta nimikkeet vastaavat paremmin nykyisiä tehtäviä. Lisäksi talouspuolelta palvelusihteeriresurssia siirrettiin sivistyspalveluihin 0,4 htv (hyvinvointialueuudistus). Opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit siirtyivät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Sivistysjohtaja	1	1	1
Palvelusihteerit	5	5	5,4
Rehtori	4	4	4
Luokanopettaja	51	51	51
Lehtori	30	30	31

Pt. tuntiopettaja	23	23	21
St. tuntiopettaja	0	0	0
Erityisluokanopettaja	14	14	14
Erityisopettaja	8	8	9
Esikoulun opettaja	0	0	0
Koulunkäynninohjaaja	48	48	49
Apip-toiminnan ohjaaja	4	4	3
Koulukuraattori	3	0	0
Koulupsykologi	3	0	0
Perusopetus (yhteensä)	194	188	188,4

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Loimaan kaupungin perusopetuksessa on kahdeksan koulua. Kouluverkon muutoksen jälkeen (v. 2021) tilojen käyttö on tehostunut. Koulujen tämänhetkinen vapaa kapasiteetti mahdollistaa tarvittaessa oppilasmäärän lisääntymisen.

Asemanseudun, Kauhanojan, Kirkonkylän ja Niinijoen koulujen tiloissa järjestetään myös varhaiskasvatusta.

Koulukiinteistöissä on ajoittain esiintynyt sisäilmaongelmia (mm. Hirvikosken yhtenäiskoulu ja Kirkonkylän koulu). Yhtenäiskoululla ja Kirkonkylän kouluilla tehtiin vuonna 2019 sisäilmakorjauksia. Puistokadun koululla ja Hirvikosken yhtenäiskoululla on kevästä 2021 alkaen toteutettu sisäilmaseuranta (ns. Luokkahenki). Sivistyslautakunta päätti syyskuussa 2021 ottaa ko. palvelun käyttöön laajemminkin. Sopimus mahdollistaa 50 - 55 luokkatilan seurannan kerrallaan ja tarkoitus on toteuttaa seuranta kaikilla kouluilla tietyn aikataulun mukaisesti.

Kouluverkko- ja koulukäytössä säilyviin kiinteistöihin on perusteltua tehdä suunnitelmat kunnossapitotoimista ja korjaustarpeista, jotta kiinteistöt olisivat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset.

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Opetuspalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat kuljetusten hankinta. (n.1 300 000 euroa/vuosi). Kuljetukset on kilpailutettu lukuvuosille 2021-2024 (+ kaksi optiovuotta). Kuljetusten hintatason nousu kilpailutuksessa, kouluverkkomuutos ja polttoaineen merkittävä hinnannousu ovat kasvattaneet kuljetuskustannuksia.

Palvelujen ostoihin kirjataan myös lukiokoulutuksesta aiheutuvat kustannukset eli todellisten kustannusten ja valtionosuuden välinen erotus (noin 500 000 - 600 000 euroa/vuosi).

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

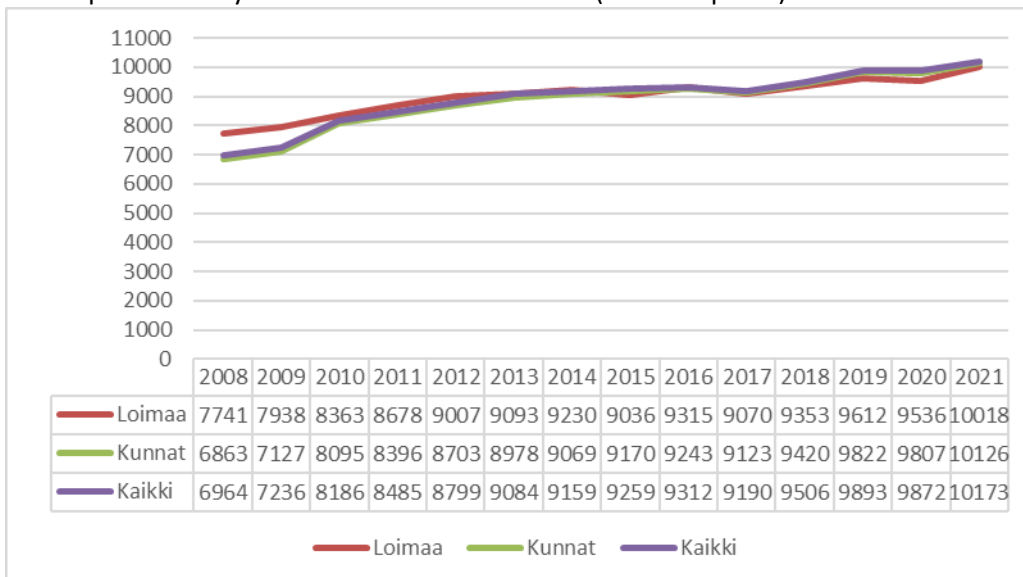
Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Muut olennaiset tunnusluvut ja vertailutiedot.

PERUSTIEDOT		TP 2022	TA 2023	TA 2024
Oppilaat kouluittain (TA 2024 keskiarvo syksy 2023 ja arvio syksy 2024)	Asemanseudun koulu	62	57	59
	Kauhanojan koulu	54,5	51	45
	Keskuskoulu	374	381	392
	Kirkonkylän koulu	109	108	100
	Metsämaan koulu	50	47	47
	Niinijoen koulu	37,5	36	33
	Puistokadun koulu	313,5	308	305
	Hirvikosken yhtenäiskoulu	416,5	405	415
Oppilaat perusopetuksessa	Oppilaat yht.	1417	1393	1396*
	Yleisopetus	1314	1288	1291
	Luokkamuotoinen erityisopetus	103	105	105
	Osa-aikaiseen erityisop. osallistuneet	322	350 - 360	330-340
	Tehostetun tuen oppilaat	212	210 - 215	210-215
	Vieraskuntalaisia	Perusopetus	2,9 %	2,5 %
Erytisopetus		14,5 %	12,5 %	14,0 %

*luvussa ovat mukana valmistavan opetuksen oppilaat, joita lv. 2023-2024 on 12 (Keskuskoulu ja HYK).

Perusopetuksen käyttökustannukset 2008 - 2021 (OPH:n raportit):

Perusopetuksen käyttökustannusten kehitykseen vaikuttavat monet tekijät. Loimaalla haastetta tuovat mm. useat (pienehköt) yksiköt, laaja erityisopetus, laaja tuntikehys sekä kuljetusoppilaiden merkittävä osuus. Koulukohtaiset erot yleisopetuksen opetuskustannuksissa ovat Loimaalla huomattavat. Erot ovat monen tekijän summa, mutta ainakin oppilasmäärä sekä erityisesti kiinteistöhuolto- ja kuljetuskustannukset ovat tässä mielessä merkittäviä tekijöitä. (taulukon kustannukset sisältävät sairaala- ja vammaisopetuksen).

Vertailutietoja (v. 2021) muutamista (samankokoisista) kunnista (OPH:n raportit):

Kunta	Oppilaat	Opetustunnit/ opp	Opetus €/tunti	Kuljetusoppilaat	Kuljetus €/opp	Ruokailu €/opp/pv	Yhteensä €/opp
Forssa	1 334,5	69	84	218,5	2 089	3,12	10 834
Kauhajoki	1 250,5	58	95	430	2 184	4,35	10 315
Lieto	2 506,5	63	70	542,5	1 134	2,99	8 007
Loimaa	1 423,5	78	79	578	1 862	3,25	10 018
Naantali	1 906,5	69	77	349	2 334	3,67	9 511
Uusikaupunki	1 326,5	77	83	362	957	3,20	11 030
Kunnat yhteensä	520 549	70	75	104 750	1 911	2,92	10 126

Edellä olevan taulukon perusteella erityisesti opetuksen määrä (tuntikehyks) ja kuljetuskustannukset ovat merkittävimmät tekijät, jotka nostavat oppilaskohtaisia kustannuksia Loimaalla. Viime vuosina Loimaan ero keskimääräisiin oppilaskohtaisiin kustannuksiin on pienentynyt, mikä perustuu lähinnä tuntikehyksen vähentämiseen. Pinta-alalta laajassa kunnassa koulukuljetusten kustannukset ovat joka tapauksessa jatkossakin merkittävät. Tämän takia kustannuksissa on ongelmallista päästä valtakunnalliselle tasolle, mutta vuosina 2017 - 2021 Loimaan kaupungissa oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet alle valtakunnan keskiarvon. (edellä olevan taulukon luvut eivät sisällä sairaala- ja vammaisopetusta).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Strategiset riskit

- Lainsäädännön muutosten vaikutukset palvelujen järjestämiseen (mm. opetussuunnitelmien muutokset, oppivelvollisuuden laajentaminen yms.). Muutokset edellyttävät ennakoitua ja varautumista (toimintaympäristön aktiivinen seuranta), edellytyksiä nopeaan päätöksentekoon ja valmiutta toimintamallien muuttamiseen.
- Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

- Tulojen väheneminen (esim. valtionosuuksien väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.
- Hankerahoituksen väheneminen. Opetuspuolella on viime vuosina saatu merkittävästi taloudellista resurssia erilaisiin hankkeisiin, joilla on voitu kehittää palveluja. Jatkossakin olennaista on aktiivinen hanketoiminnan seuranta ja panostaminen hankerahoituksen hakemiseen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin.

Toiminnalliset riskit

- Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.
- Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.
- Pätevän henkilöstön rekrytointi (esim. erityisopettajat). Henkilöstön rekrytointihaasteeseen voidaan varautua mm. luomalla positiivista työnantajakuva, huolehtimalla asiallisista työskentelyolosuhteista ja kilpailukykyisestä palkasta sekä mahdollistamalla henkilöstön kouluttautumista.

Muut perustelutiedot

Arviointikohde	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Perusopetus	Oppilaita/opettaja perusopetuksessa	11,3	11,1	11,1
	Oppilaita/opettaja laaja-alainen erityisopetus	184	175	175
	30.9. jatkokoulutuksen ulkopuolelle jäävät/edellisenä keväänä 9.luokan päättötodistuksen saaneet	0 %	0 %	0 %
	Perusopetuksen käyttökustannukset (yleis- ja erityisopetus) € / opp	9 540	9 800	10 500
	Perusopetuksen laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	3,4	3,3-3,5	3,3-3,5
	Oppilasmäärä/opetusryhmä			
	1-2 lk 3-6 lk 7-9 lk	16,1 18,0 15,8	17-18 18-19 16-17	16-17 18-19 16-17
Iltapäivätoiminta	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 1-2-luokat	131	145	150
	Oppilaita apip-toiminnan piirissä: 3-9-luokat	27	30	20
	Ohjaustuntien määrä/vko	405	410	410

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Vuosi 2024

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteen uudistamista.
- Palkankorotusten vaikutus (3,11 %), +270 000 €.
- Palvelujen ostojen 3,3 %:n korotus (noin +90 000 €).
- Hankerahoitus on arvioitu jonkin verran vuoden 2023 tasoa korkeammalle (vuodelta 2023 siirtyvä rahoitus, uudet hankerahoitukset (+25 000 €).
- Myyntituottojen lisääminen (kotikuntakorvaukset ja opetuspalvelujen myynnistä saadut tulot), +50 000 €.
- Tuntikehyksen vähentäminen (oppilasmäärän väheneminen) ja tehtävien hoidon järjestelyt (-40 000 €).

Perusopetus ja keskiasteen koulutus (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24
Toimintatuotot	1 390 938	1 249 600	1 299 600	4,0 %
Toimintakulut	-13 697 928	-13 615 021	-14 165 596	4,0 %
Toimintakate	-12 306 990	-12 365 421	-12 865 996	4,0 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Sisäiset				
Toimintatuotot				
Toimintakulut	-2 552 988	-2 826 800	-3 057 500	

Vapaa-aikapalvelut

Toimiala: Sivistys

Toimielin: Sivistyslautakunta

Palveluala: Vapaa-aikapalvelut

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Lähtökohtana vapaa-aikapalveluiden toiminnassa on lisätä sellaisia toimintatapoja ja palveluita, jotka edistävät kuntalaisten kuulumista yhteisöihin. Palveluilla on varmistettava mahdollisuudet osallistua aktiivisesti vapaa-ajalla myös niille kuntalaisille, jotka eivät ole kansalaisjärjestöjen toiminnan piirissä. Vapaa-aikapalvelut ovat osaltaan kehittämässä kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöään koskeviin asioihin.

Vapaa-aikapalvelut tuottavat ja edistävät palveluja, jotka ovat enimmäkseen ennaltaehkäiseviä. Vapaa-aikapalvelut toimivat edistäjinä ja sellaisten palveluiden tuottajina, joita kansalaisjärjestöt eivät voi tuottaa. Yhdistysten, järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan myöntämällä avustuksia ja osoittamalla tiloja niiden toimintojen järjestämiseen.

Kirjastopalvelut toimivat pääkirjastossa sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän lähikirjastoissa.

Kirjastopalveluiden tehtävänä on kirjastolain mukaan tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Tehtävien hoitamiseksi kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Kirjasto kehittää toimintaansa ja tekee yhteistyötä muiden kirjastojen kanssa seutu-, maakunta- ja valtakunnallisella tasolla.

Kirjastot ovat lukemisen, kulttuurin, kokoontumisten ja tapahtumien paikkoja. Tiloissa voi opiskella, harrastaa ja työskennellä. Kirjasto järjestää tapahtumia ja näyttelyitä myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kirjastopalveluiden tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Palveluiden saavutettavuutta edistetään mm. kirjaston kotipalvelulla ja yhteistyöllä Saavutettavuuskirjasto Celian kanssa. Kirjasto auttaa arjen digipulmissa ja tukee kaikenikäisten ihmisten osaamista ja selviytymistä digitaalisen ajan haasteissa. Kirjaston digituki on maksutonta ja siihen voi osallistua kuka tahansa.

Kirjasto tarjoaa kouluille ohjattuja kirjastokäyntejä. Lasten ja nuorten lukuharrastusta tuetaan myös kirjavinkkauksen avulla. Kirjasto on mukana koulujen kulttuurikasvatussuunnitelmassa tarjoamalla esimerkiksi kirjastonkäytönopetusta, mediakasvatusta ja kirjavinkkausta. Myös päiväkotiryhmien on mahdollista tulla kirjastoon ohjatuille kirjastokäynneille tai satuhetkiin.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda mahdollisuuksia ja edellytyksiä taiteen harjoittamiselle sekä kotiseututyön ja perinteen harrastamiselle.

Kulttuuripalvelut tuottavat kulttuuri- ja perinnetoimintaan liittyviä palveluita sekä toteuttavat muita tehtäviä kuten järjestävät julkisia tilaisuuksia, ylläpitävät perinteen tallentamista ja vastaavat osittain ystävyyskuntatoiminnasta ja matkailuun liittyvistä tehtävistä. Avustuskohteita ovat mm. Suomen maatalousmuseo Sarka, Loimaan seudun teatteriyhdistys, kulttuuriyhdistykset ja kylät.

Keskeisiä tehtäviä ovat musiikkitilaisuuksien ja muun esittävän taiteen tukeminen ja järjestäminen, teatteritoiminnan tukeminen, elokuvatoiminta, taidekokoelman ylläpitäminen ja kartuttaminen sekä

näyttelytoiminta. Kulttuuripalvelut vastaavat Loimaan Taidetalon, Alpo Jaakolan patsaspuiston, kuivurigallerian ja Vesikosken myllyn toiminnasta sekä Heimolinnan juhlatilan vuokrauksesta.

Liikuntapalveluiden perustehtävänä on tuottaa ja kehittää eri palvelualueiden ja sidosryhmien kanssa laadukkaita ja monipuolisia liikkumis-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluita.

Kuntien liikuntatoiminnan perustehtävää linjaa liikuntalaissa asetettu ohjeistus. Liikuntalain tarkoituksena on mm. edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnalle kehittämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät sekä kehittämällä paikallista ja kuntien välistä sekä alueellista yhteistyötä.

Painopisteinä ovat erityisliikunta, ikäihmiset, lapsiperheiden liikunta sekä liikuntaneuvonta. Loimaan kaupunki on mukana Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa, jonka päämääränä on edistää vielä kotona tai palvelutaloissa itsenäisesti pärjäävien toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (+75) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Tavoitteena on motivointi elinikäiseen liikuntaan, terveellisempään elämään ja oman kiinnostuksen mukaisen liikuntapolun löytäminen matalan kynnyksen ryhmien, lajikokeilujen yms. kautta.

Uimahalli Vesihovi on ”vauvasta vaariin” kuutena päivänä viikossa vesiliikuntapalveluja tuottava seutukunnallinen ohjatun liikunnan ja omaehtoisen virkistyksen keidas. Vesiliikuntaohjelmiston laajennuksen myötä ohjatut ja omaehtoiset ohjelmat laajenevat syvänveden jumppiin ja ajastettaviin virtuaalitunteihin.

Loimaa ja muut Saviseudun kunnat ovat mukana LiikU:n organisoimissa eri vuodenaikoihin keskittyissä liikuntakampanjoissa (talviliikkuja, haastepyöräily syksyn kampanja), joissa osanotto kirjataan pääasiassa mobiilisovelluksin. Saviseudun kunnilla on keskinäinen asukaslukujen suhteeseen perustuva ”kisa”, jonka tavoitteena on innostaa kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan ympäri vuoden.

Neljän kunnan yhteisen Harjureitin kehitystyötä jatketaan ja markkinointia kehitetään. Suunnitteluvaiheessa olevien talvipyöräily- ja kävelyreittien toteutuksen eteenpäin vieminen monipuolistaa eri käyttäjäryhmien ympärivuotista ulkoilukäyttöä.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on tuottaa nuorisolain edellyttämiä palveluita nuorille (alle 29-vuotiaille). Nuorisopalvelut luovat edellytyksiä nuorisotoiminnalle, järjestävät itse toimintaa, tukevat nuorten kasvua, kehitystä ja kansalaisvalmiuksia tiiviissä yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen sekä yksityisten henkilöiden, erityisesti nuorten ja heidän perheiden kanssa.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on huolehtia, että nuorilla on mahdollisuus käyttää heille suunnattuja palveluja ja että heillä on mahdollisuuksia ja valmiuksia vaikuttaa elinolosuhteisiinsa. Tätä tarkoitusta varten kehitetään edelleen nuorten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotiloilla alakoululaisille (4-6 lk), yläkoulukäisille sekä toisen asteen opiskelijoille tarkoitettua avointa toimintaa. Avoimen toiminnan lisäksi järjestetään tapahtumia, retkiä, kerhoja ja leirejä. Loimaan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti tuotetaan peruskoululaisille ennalta ehkäiseviä palveluja.

Loimaa on mukana nettinuorisotyössä (Netari) ja tarjoaa omalta osaltaan avoimen toiminnan palvelua mm. syrjäseutujen nuorille. Myös sateenkaarinuorille on omaa toimintaa.

Nuorten osallisuuden ja nuorten asioiden edistäjänä Loimaalla toimii nuorisovaltuusto.

Loimaan kaupungissa toimii lasten ja nuorten monialainen työryhmä. Sen toiminta on yhdistetty paikalliseen LAPE-ryhmään (lapsiperheiden kehittämisohjelma). Työryhmä toimii nuorisolain edellyttämänä nuorten ohjaus- ja palveluverkostona.

Seutukunnallinen nuorisotoiminta (SENU) jatkaa toimintaansa neljän kunnan etsivän nuorisotyön yhteistyönä ja Loimaa toimii näiden kuntien etsivän nuorisotyön koordinaattorina.

Työväenopisto tuottaa loimaalaisille heidän tarpeistaan lähtevää opetusta ja oppimistavoitteista harrastustoimintaa, joka tukee kuntalaisten aktiivisuutta, kehittää osaamista ja sivistystä sekä edistää henkistä ja ruumiillista hyvinvointia. Paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisimman laajan seutukunnallisen, alueellisen ja paikallisen kurssitarjonnan saavuttamiseksi.

Työväenopiston toiminta käsittää perinteisen vapaan sivistystyön lisäksi mm. lapsille ja nuorille annettavaa taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan. Sitä tarjotaan kuvataiteissa sekä teatteritaiteessa. Tilauskoulutusta ja muuta maksupalvelukoulusta työväenopisto järjestää tarpeen mukaan. Toistaiseksi sen määrä ja tarve paikkakunnalla on ollut vähäinen.

Musiikkiopisto järjestää laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta. Taiteenaloja ovat musiikki ja tanssi. Osana opetusta ovat myös musiikkiin ja tanssiin liittyvät tilaisuudet ja tapahtumat, joita musiikkiopisto järjestää. Elinikäisen taidesuhteen, taiteellisen ilmaisun ja taitojen kehittymisen ohella taiteen perusopetus tukee ihmisen tunne-elämän kehittymistä sekä kasvua ja osallisuutta. Kaikki kuntalaiset voivat saada merkityksellistä sisältöä vapaa-ajalleen elämänlaatua parantamaan.

Sopimus Loimaan Seudun musiikkiopiston ylläpitämisestä päivitettiin vuoden 2022 alkupuolella. Yhteistyökuntina ovat Auran, Kosken Tl, Oripään, Punkalaitumen, Pöytyän ja Ypäjän kunnat.

Musiikkiopistossa on mahdollista opiskella monipuolisesti eri instrumenttien soittoa sekä laulua. Instrumenttiopetuksen lisäksi opintokokonaisuuteen kuuluvat musiikin hahmotusaineiden opiskelu sekä yhteismusisointi erilaisissa yhtyeissä tai kuoroissa. Musiikkileikkikoulu on alle kouluikäisille tarkoitettua musiikillista valmennusta sekä lapsen kasvua tukevaa toimintaa.

Tanssilinjalla opettavina aineina ovat baletti, nykytanssi ja lastentanssi.

Musiikkiopistossa toimii avoin linja, jonka tarkoituksena on tarjota kaikille halukkaille, iästä ja aikaisemmista musiikkiopinnoista riippumatta, mahdollisuus musiikinopiskeluun.

Toimintaympäristön muutos

Erialaisten poikkeuksellisten tilanteiden mahdollisesti aiheuttamat muutokset palvelujen järjestämiseen.

Korona-pandemiasta palautuminen-> asiakkaiden saaminen palvelujen piiriin, korona-ajan toimivien käytäntöjen hyödyntäminen (digitaaliset palvelut).

Hyvinvointialue ja kuntien vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. (palvelujen monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja hyvä kohdentuminen-> sujuvat arjen palvelut ja hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisevästi). Tunnistetaan palvelujen yhdyspinnat erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin liittyen.

Loimaan strategian toteuttaminen (strategiset tavoitteet, kärkihankkeet, toiminnalliset tavoitteet). Vuonna 2024 vapaa-aikapalvelujen toiminnalliset tavoitteet painottuvat lähinnä hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin strategisiin tavoitteisiin sekä lasten ja nuorten Loimaa -kärkihankkeeseen.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Vahvistetaan taiteen perusopetuksen yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Tuemme yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua lapsille ja nuorille.	Taiteen perusopetus tavoittaa 30 % alle 18-vuotiaiden ikäluokista. Opetussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti, toimintaa arvioidaan säännöllisesti ja kehitetään palautteen pohjalta.
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Opistojen tarjonta ottaa huomioon kaikki ikä- ja väestöryhmät. Vahvistetaan erityisesti miesten osallistumismahdollisuuksia. Palveluja järjestetään hajautetusti, lähellä kuntalaisia.	Opistoissa toteutuu monipuolinen ja kuntalaisten tarpeiden mukaan hyvin kohdentuva kurssitarjonta. Opistoissa on vähintään 10 alle kouluikäisille tarjottavaa kurssia, vähintään 10 ikäihmisille suunnattua kurssia sekä vähintään 20 Loimaan keskustan ulkopuolella järjestettävää kurssia. Opistoissa poikien ja miesten osuus nousee 30 %:iin osallistujista. Musiikkiopistolla on vuosittain vähintään viisi vierailua sekä varhaiskasvatukseen että perusopetukseen ja vähintään viisi musiikkiopiston ulkopuolella järjestettyä, suurelle yleisölle avointa tilaisuutta.
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Kehitämme kotona asuvien ikäihmisten mahdollisuutta itsenäisen kuntouttavan liikunnan toteuttamiseen teknologiaa hyödyntäen. Teknologian hyödyntäminen monipuolisen liikuntamateriaalin tuottamisessa sekä tarjolla olevien kirjasto- ja kulttuuripalvelujen hyödyntämisessä.	Tablettikäyttäjien asiakasmäärä 80. Luodaan digitalisaatiota hyödyntäen palveluja, jotka aktivoivat kuntalaisia oman hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen. Liikuntaraatien järjestäminen. Ikäihmisten liikuntaneuvonnan kokeilu tapahtumaluonteisesti.
2.1. Panostamme ihmisten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisemme syrjäytymistä kaikissa ikäryhmissä	Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelman avulla edistetään toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (pääosin 75+) liikuntakykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla.	Uusien vertaisohjaajien kouluttaminen ja vanhojen aktivoiminen vertaisvetureiksi. Tavoitteena on 15 vertaisohjaajaa. Ulkoiluystäväkoulutus. Tavoitteena 10 uutta ulkoiluystävää.

	<p>Liikuntaneuvonnan palveluketjun luominen sekä ikäihmisille että työikäisille fyysisen toimintakyvyn varmistamiseksi.</p> <p>Lasten ja nuorten liikuntakasvatuksen tukeminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa</p>	<p>10 % kasvu liikuntapalvelujen 75+ ryhmien toiminnassa.</p> <p>70+ liikuntakyselyn tulosten huomioiminen liikuntapalveluiden kehittämisessä.</p> <p>Liikuntaneuvonnan palveluketju kokeiluun, tavoitteena 10 asiakasta.</p> <p>Lasten ja nuorten liikuntapalvelutarjonnan kehittäminen kyselyjen vastausten perusteella.</p>
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	<p>Palveluverkkoselvitysten ja hankeselvitysten pohjalta toteutetaan investointiohjelmaa, jonka tavoitteena ovat turvalliset ja terveelliset tilat.</p> <p>Suunnitelmallinen sisäilman seuranta.</p>	<p>Investointihankkeet etenevät suunnitellussa aikataulussa.</p> <p>Kiinteistöt ovat asianmukaisessa kunnossa ja tilat ajan vaatimusten mukaiset.</p>
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	<p>Nuorisopalvelut ottavat toiminnassaan huomioon kaikki nuoret ja jokainen on tervetullut toiminnan piiriin. Erityishuomiota kiinnitetään syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin ja niihin, joiden viiteryhmää kohtaan kohdistuu stigmaa. Nuorisotyössä panostetaan lasten ja nuorten kohtaamiseen.</p>	<p>Nuoret löytävät omia ryhmiään ja saavat uusia kavereita. Yksinäisyyden tunne vähenee ja aktiivisuus lisääntyy. Toimintaan tulee mukaan nuoria, jotka eivät aiemmin ole osallistuneet. Nuori kokee olevansa arvokas, vahvistetaan luottamuksellisten suhteiden syntymistä. Nuoret ovat mukana kehittämässä ja toteuttamassa toimintaa.</p>
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	<p>Nuorisopalvelujen ja koulujen yhteistyön kehittäminen mm. koulunuorisotyön kautta.</p>	<p>Koulujen ja nuorisopalvelujen saumaton yhteistyö, jolla vahvistetaan lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kiinnittymistä koulu yhteisöön (matalan kynnyksen toimintaa, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen, yksilöiden kasvun ja kehityksen tukeminen, kouluviihtyvyyden lisääminen jne.).</p>
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	<p>Kirjasto on kaikille avoin ja maksuton tila, jossa erilaiset ihmiset voivat kohdata toisiaan. Kirjasto tukee asiakkaitaan toimimaan aktiivisina kuntalaisina ja järjestää tapahtumia kaikille ikäryhmille. Kirjasto tarjoaa tiloja yhdistysten ja</p>	<p>Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.</p> <p>Tapahtumien lukumäärä/vuosi (50 - 55) ja osallistujamäärä (500 - 550).</p>

	ryhmien kokoontumiseen sekä opiskeluun ja etätöihin.	
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Ylläpidetään ja kehitetään vakiintuneita kulttuuriperinteitä ja luodaan uusia kohtaamisen paikkoja ja -muotoja. Tehostetaan yhteistyötä paikallisten yhdistysten kanssa.	Perinteisten tapahtumien järjestäminen ja kehittäminen sekä uusien tapahtumien/palvelujen toteuttaminen (monipuolisuus, tarvelähtöisyys, hyvä kohdentuminen). Tuetaan kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä mm. korottamalla kyläyhdistyksille jaettavia yleisavustuksia (asumisen teemavuosi) ja lisäämällä kohdeavustusten määrärahoja. Edistetään kulttuurikaveritoimintaa esim. yhteistyössä liikuntatoimen (Voimaa vanhuuteen -hanke) tai SPR:n (ystävätoiminta) kanssa.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia tuottamalla riittävät olosuhteet virkistys- ja harrastustoiminnalle sekä järjestämällä monipuolista ja virikkeellistä toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Tutkimusten (ks. esim. Laitinen, M. 2013, Manninen, J. 2016 ja 2018) mukaan kirjasto-, liikunta- ja kansalaisopistopalvelut ovat yhteiskunnallisia investointeja, joihin kuntien kannalta liittyy selkeä sosiaalinen tuottavuus. Näihin palveluihin kohdennetut resurssit tuottavat kuntataloudelle euroissa mitattuna moninkertaiset hyödyt mm. ennalta ehkäisemällä kuntalaisten fyysisistä ja psyykkistä sairastumista sekä vähentämällä syrjäytymistä. Aikuisiällä tapahtuvan opiskelun on todettu myös kasvattavan kuntalaisten osaamis-pääomaa ja aktiivista kuntalaisuutta edistävää sosiaalista pääomaa.

Asukkaiden osallistamiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyvät perustelutiedot

- **Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet**
- **Mielipiteiden selvittäminen ennen merkittäviä päätöksiä ja mahdollisuudet osallistua talouden suunniteluun**

Vapaa-aikapalveluissa toteutetaan säännöllisesti erilaisia asiakastyytyväisyyskyselyjä, joiden tuloksia hyödynnetään palvelujen ja toimintojen kehittämisessä.

Seurojen ja yhdistysten kanssa käytävä vuoropuhelu on säännöllistä.

Nuorisovaltuusto on loimaalaisten nuorten vaikuttajaelin, joka pyrkii edistämään loimaalaisille nuorille tärkeitä asioita, parantamaan loimaalaisten nuorten viihtyvyyttä, osallistumaan kunnallisten luottamuselinten toimintaan ja samalla oppimaan kunnallista päätöksentekoa ja demokratiaa.

Nuorisoparlamentin (joka 3. vuosi) tavoitteena on kuulla nuoria oman kotiseudun palveluiden ja elinympäristöjen kehittämiseksi. Nuorisoparlamentti toimii demokratiakasvatuksen välineenä, nuorten osallisuuden, aktiivisuuden ja vaikuttamisen tukena.

Nuorisotalojen talotoimikunnat vaikuttavat nuorisotalojen sisällön kehittämiseen sekä päättävät osaltaan nuorisotalaan suunnattujen toimintabudjettien käytöstä. Talotoimikunnat tukevat nuorten osallisuutta ja mahdollistavat nuorten kuulemisen heidän lähiyhteisössään.

Erityisesti päätöksissä, joilla on merkittäviä vaikutuksia kuntalaisiin ja ne koskevat palvelujen toteuttamistapaa tai laajuutta (esim. palveluverkkoon liittyvät muutokset), tehdään laajempi ennakkovaikutusten arviointi.

Lisäksi ennen päätöksentekoa voidaan pyytää erillisiä lausuntoja (esim. nuorisovaltuusto, seuratyhdistykset jne.).

Yritys- ja elinkeinovaikutukset ja niihin liittyvät perustelutiedot

Toimivat vapaa-aikapalvelut ovat vetovoimatekijä potentiaalisille muuttajille.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Hankerahoituksen hakeminen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin. Tarvittaessa voimme tehdä hankeyhteistyötä myös muiden kuntien kanssa.

Nuorisopalveluilla on vuonna 2024 mm. etsivän nuorisotyön hanke ja European Solidarity Corps -hanke, joka mahdollistaa kansainvälisen vapaaehtoistoiminnan Loimaalla. Musiikkiopistolle on myönnetty Erasmus+ -akreditointi vuosille 2022-2027.

Kirjastopalveluselityksessä esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen ja palvelujen kehittäminen. Vuoden 2024 aikana aloitetaan omatoimikirjastojen käyttöönotto Alastaron kirjastosta.

Digituki on kiinteä osa tämän päivän kirjastotyötä ja asiakaspalvelua. Digituen antamisessa olennaista on myös kirjastojen asiakastietokoneiden ajantasaisuus ja tietoturvasuus. Tämän takia asiakastietokoneet tuleekin uusia vuoden 2024 aikana.

Liikuntapalveluiden tarjontaa tulee kehittää ja laajentaa kaikille ikäryhmille. Vuonna 2023 toteutettujen liikuntakyselyiden tulosten perusteella kehitetään tarjontaa kohderyhmien toiveiden mukaisesti.

Museotoiminnan valtiosuuden piiriin voi hakea joka neljäs vuosi. Kulttuuripalvelut ovat tehneet hakemuksen keväällä 2023 (vuoden 2024 alkavan avustusjakson osalta). Keväällä 2023 museolain vaatima minimihenkilöstömäärä ei vielä täytynyt, joten henkilöstömitoitus ja nimikkeet pitää muuttaa.

Opistojen kehittämistyössä tavoitteena on päivittää toimintatapoja, hyödyntää digitalisaatiota sekä laajentaa verkostoja paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti toiminnan hyvinvointivaikutusten vahvistamiseksi.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Vapaa-aikapalveluiden päätoiminen henkilöstö on suhteellisen vähäinen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä erityisesti poikkeustilanteissa aiheuttaa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa.

Kulttuuripalveluissa hakemus museotoiminnan valtiosuuden piiriin merkitsee myös henkilöstöorganisaation muutosta (nimikkeiden muuttamista, resurssin lisäämistä). Kulttuurisihteerin nimeke olisi jatkossa museonjohtaja ja kulttuurituottajan museoassistentti. Sivistyslautakunta on keväällä 2022 muuttanut musiikinohjaajan nimikkeen kulttuurituottajaksi.

Hanketoiminnan laajuudella on vaikutusta myös henkilöstömäärään (erityisesti nuorisopalvelut). Uuden strategian mukaisesti (Lasten ja nuorten Loimaa) on nuorisopalveluihin lisätty yksi nuoriso-ohjaaja. Vuosina 2022-2023 nuorisopalveluissa on ollut hankerahoituksella koulunuorisotyöntekijä. Hankkeen jatkosta ei ole tietoa, mutta seuraavassa henkilöstötaulukossa on nuoriso-ohjaajien määrässä mukana koulunuorisotyöntekijä. Koulunuorisotyö tukee koulun ja nuorisopalvelujen välistä yhteistyötä ja sillä koetaan olevan tarvetta koulujen arjessa.

Viime aikoina avoinna olleisiin tehtäviin on ollut suhteellisen vähän hakijoita ja joidenkin tehtävien täyttämässä on ollut ongelmia.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1
Kirjastonhoitaja	1	2	2
Kirjastovirkailija	8	9	8
Kulttuurisihteeri	1	1	1
Kulttuuriohjaaja	1	1	1
Kulttuurituottaja (ent. musiikinohjaaja)	0	1	1
Liikuntasihteeri	1	1	1
Liikunnanohjaaja	4	5	5
Kassa-/kahviotyöntekijä	2	2	2
Laitoshuoltaja	2	2	2
Laitosmies	1	1	1
Tilapäistyöntekijät	0	0,5	0,5
Nuorisosihteeri	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja	5,6	6	6
Nuorisotilan ohjaaja	0	0	0
Rehtori	0	1	1
Opettaja/työväenopisto	2	2	2
St. tuntiopettaja/työväenopisto	10	11	11
Opettaja/musiikkiopisto	5	6	6
St. tuntiopettaja/musiikkiopisto	5	5	5
Palvelusihteeri	1	1,5	1
Vapaa-aikapalvelut (yhteensä)	51,6	60,0	58,5

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Tarvittavat toimitilat ja niiden olennaiset muutokset

Työväenopisto toimii seuraavissa pääasiallisesti kaupungin omistamissa tiloissa eri puolilla kaupunkia. Tärkeimmät opetuspisteet ovat kaupungintalo, Taidetalo, Lasipalatsi, Virttaan kylätalo, kaupungin liikuntahallit sekä viisi koulua eri puolilla kaupunkia. Ulkopuolisilta on vuokrattuna yksittäisiä tiloja, joista merkittävimmät ovat Tanssisali ja Vesikoski-talossa olevat tilat. Musiikkiopisto toimii kaupungintalolla ja musiikkiopiston kiinteistössä sekä ulkopuoliselta vuokratusta Tanssisalissa. Musiikkiopiston toimintaa on myös Kirkonkylän koululla sekä Punkalaitumella.

Kirjastopalveluita tuotetaan pääkirjastossa sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoissa. Kaikki tilat ovat kaupungin omistamia ja rakennettu tai remontoitu kirjastoksi 1990-luvulla. Vuoden 2024 aikana aloitetaan omatoimikirjastojen käyttöönotto Alastaron kirjastosta. Loimaan kaupunki on mukana seutuhankintojen kilpailutuksessa ja omatoimikirjastojen laitehankintojen suunniteltu sopimuskausi on 1.1.2024 – 31.12.2026.

Kulttuuripalveluilla ovat museotilat ja toimisto Loimaan Taidetalossa. Alpo Jaakolan patsaspuisto ja kuivurigalleria ovat kesäkohteina avoinna kesäkuukausina (kesä-elokuu). Vesikosken mylly on avoinna yleisölle pääasiassa erilaisten tapahtumapäivien yhteydessä. Heimolinnalla palvelee ulkopuolisten vuokralaisten lisäksi mm. liikuntapaleluita ja opiston ryhmiä veloitusetta. Tavoitteena on Heimolinnan käyttöasteen parantaminen. Heimolinnan akustiikkaa parannetaan palvelemaan tilan monipuolisempaa ja aktiivisempaa käyttöä.

Nuorisopalvelun toimitiloihin kuuluvat neljä nuorisotilaa sekä Kalikan virkistysalue. Keskustan nuorisotila, Citynuokkari, alakerta toimii nuorisotilana ja yläkerrassa on nuorisotyöntekijöiden toimistotilat, sekä tieto- ja neuvontapalvelut. City-nuokkarin yläkerta on esteellinen ja kesäisin kuuma. Hirvikosken nuorisotila on esteellinen ja piha-alue vaikeasti valvottavissa. Mellilän nuorisotalo tarjoaa hyvät olosuhteet nuorisotyön toteuttamiseen. Alastaron nuorisotilaan on esteellinen pääsy, eikä tila ole toimiva nuorisotyöllisestä näkökulmasta. Työturvallisuudeltaan Alastaron nuorisotila on heikko. Tilassa on vain yksi uloskäynti ja kuuluvuudet kellarissa rajalliset. Kehittämistarpeet on todettu työpaikkaselvityksen ja palotarkastuksen yhteydessä ja ne tulee korjata työntekijöiden turvallisuuden ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi. Nuorisotyöntekijät työskentelevät pääsääntöisesti tiloilla yksin, mikä lisää työturvallisuusriskiä. Kalikan virkistysalue ei vastaa leiritoiminnan tarpeita. Kalikan aluetta tulee kehittää palvelemaan kaikkia kuntalaisia ja erityisesti leiritoimintaa varten. Leiritoiminnan ylläpitämiseksi nuorisopalvelut tarvitsevat toimivia sisä- ja majoitustiloja. Jos Kalikkaan saataisiin majoitustilat, se palvelisi samalla myös Loimaan seurakunnan ja loimaalaisten yhdistysten tarpeita.

Loimaalla on laaja ja monipuolinen eri harrastemuodot kattava liikuntapaikkaverkosto. Avoin vuoropuhelu liikuntapalvelujen, teknisen toimen ja liikuntapaikkoja aktiivisesti käyttävien seurojen ja muiden tahojen kanssa on ensiarvoisen tärkeää liikuntapaikkaverkoston kunnossapidon ja kehittämisen turvaamiseksi. Liikuntatilojen riittävyys ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden kohtaaminen ovat haasteellisia. Liigaseurat ja laaja palloilulajien kokonaisuus vaatisivat lisää isojen liikuntatilojen käyttövuoroja edustusjoukkueiden ja nuorten laadukkaiden ja suunnitelmallisten harjoitusmahdollisuuksien turvaamiseksi.

Liikuntapaikkaselvityksen mukaiset toimenpiteet liikuntapaikkojen hoidossa sekä tulevien investointien valmistelussa ja toteuttamisessa.

Palvelujen ostot

Merkittävimmät palvelujen ostot ja niiden muutokset

Vapaa-aikapalvelujen merkittävimmät palvelujen ostot ovat matkustus- ja kuljetuspalveluiden hankinta (noin 75 000 euroa/vuosi) sekä erilaisten asiantuntija sekä ilmoitus- ja painatuspalveluiden hankinta (noin 55 000 euroa/vuosi).

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Muut merkittävimmät toiminnan edellyttämät resurssit ja niiden muutokset

Valtionosuudet ovat opistojen taloudessa merkittävät. Toiminnan volyyymilla pyritään turvaamaan jatkossa valtionosuuden säilyminen. Kurssi- ja lukukausimaksut ovat samoin opistojen taloudessa merkitykselliset. Maksupolitiikassa huomioidaan toiminnan sosiaalinen ulottuvuus.

Museoiden valtionosuuden piiriin voi hakea neljän vuoden välein. Minimivaatimus museoiden henkilökunnan suhteen on kaksi kokopäiväistä museotyöntekijää, joista toinen voi olla museonjohtaja. Vaatimus tulee suoraan museolaista (§5 314/2019). Henkilöstörakennetta on tarkasteltu vuonna 2022. Osa-aikainen musiikinohjaajan toimi on muutettu kokoaikaiseksi kulttuurituottajan toimeksi. Kulttuurisihteerin ja kulttuuriohjaajan tehtävänimikkeet tulee muuttaa vastaamaan tehtävänkuvia (sis. kokoelma- ja yleisötyö, näyttely- ja sijoitustoiminta).

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Muut olennaiset toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Strategiset riskit

1. Koronatilanteen tms. edellyttämät poikkeukselliset järjestelyt. Edellyttää valmiutta nopeaan päätöksentekoon, valmiutta muuttaa nopeasti toimintamalleja, vaihtoehtoisia malleja tuottaa palveluja, työskentelyä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja erilaisissa tehtävissä yms.

Taloudelliset riskit

1. Tulojen väheneminen (esim. valtionosuuksien väheneminen, muiden toimintatuottojen väheneminen). Saattaa edellyttää palvelujen priorisointia ja sopeuttamista. Opistojen kohdalla tärkeää on kurssi- ja opetustoiminnan säilyttäminen vähintään nykyisessä laajuudessa. Olennaista on, miten muutosten vaikutuksia kompensoidaan valtion taholta.

2. Hankerahoituksen väheneminen. Erityisesti nuorisopalveluissa ja opistoissa on viime vuosina saatu merkittävästi taloudellista resurssia erilaisiin hankkeisiin, joilla on voitu kehittää palveluja. Jatkossakin olennaista on aktiivinen hanketoiminnan seuranta ja panostaminen hankerahoituksen hakemiseen toiminnan kehittämisen kannalta olennaisiin hankkeisiin.

Toiminnalliset riskit

1. Toimitilojen kunto (esim. sisäilmaongelmat) ja riittävyys. Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Mm. liikuntatilojen riittävyys ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden kohtaaminen ovat haasteellisia. Tilakysymyksiin varautumisessa olennaista ovat mm. suunnitelma tilatarpeesta, tilojen rakentaminen ja kunnostaminen sekä riittävät resurssit niiden toteuttamiseen.

2. Palvelurakenteen muutokset (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen). Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista pitäisi tehdä riittävän ajoissa, jotta voidaan asianmukaisesti valmistautua niiden edellyttämiin muutoksiin.

3. Henkilöstön määrä ja osaaminen. Mm. liikuntapalveluissa (uimahalli) henkilöstöresurssin vähäisyys tuo oman haasteen/riskin palvelujen järjestämiselle. Riskialttein henkilöstövaje on laitospäivätyöntekijän tehtävissä. Tarvittava osaaminen on yhdellä henkilöllä, jolloin kenelläkään muulla ei ole uimahallin järjestelmien sellaista tuntemusta, että hallin vesiturvallisuus olisi laitospäivätyöntekijän poissaolon aikana hallinnassa. Myös kassa- ja laitoshuollon henkilöstö on riittämätön ja osa työstä on tehtävä ostopalveluna. Lisäksi eri sektoreilla monet tehtävät ovat yksittäisen henkilön varassa, mikä aiheuttaa erityisesti poikkeustilanteissa haavoittuvuutta tehtävien hoidossa. Perehdyttämiskäytäntöjen sekä sijaisuus- /varahenkilöjärjestelmän kehittäminen ja osaamisen jakaminen ovat keinoja varautua tähän riskiin.

Arviointikohde	Mittari	TP 2022	TA 2023	TA 2024
VAIKUTTAVUUS: Kirjastopalvelut	lainat/asukas	13,4	14,0	14,0
	käynnit	114 158	140 000	130 000
Kulttuuripalvelut	taidetalo/käyntikerrat	2 111	2 000	2 000
	patsaspuisto/käyntikerrat	3 539	3 500	4 000
Liikuntapalvelut	uimahalli / käyntikerrat	59 936	52 000	60 000
	vauvauinnit/käyntikerrat	ei arv.kohde	ei arv.kohde	1 000
	kuntosali/käyntikerrat	ei arv.kohde	ei arv.kohde	20 000
	Erityisliikunnan ryhmiä	29	26	28
	- osallistujat	464	300	450
	- käyntikerrat	7 069	7 000	8 000
	- toteutuneet ohjaukset	ei arv.kohde	ei arv.kohde	600
Nuorisopalvelut	avoin toiminta (talotoiminta, muu toiminta) osallistujat	14 965	12 000	12 000
	leiritoiminta, leiripäivät	84	200	200
	seutukunnallinen toiminta, osallistujat	675	650	650
	etsivän nuorisotyön asiakkaat, Loimaa (koko hanke)	67 (82)	100 (130)	80 (100)
Työväenopisto	toteutuneiden opetustuntien määrä (% suunnitelluista)	5 655 (79 %)	5 600 (> 80 %)	5 600 (>80 %)
	opiskelijoiden määrä (brutto-opisk.)	3 045	3 000	3 000
	opiskelijoiden määrä (netto-opisk.)	1 491	1 800	1 800
	alle 16 v. opiskelijat	296	215	290
	toimipisteitä toiminta-alueella	40	37	ei arv.kohde
Musiikkiopisto	opiskelijoiden määrä	280	300	285
	opetustunteja/ viikko ka	243	245	245
TALOUDELLISUUS: Kirjastopalvelut	käyttökustannukset /asukas	56,70	53,70	54,70
	käyttökustannukset /laina	4,25	3,80	3,90
Kulttuuripalvelut	käyttökustannukset /asukas	32,80	30,80	33,50
Liikuntapalvelut	käyttökustannukset /asukas	128,80	119,00	123,00
Nuorisopalvelut	käyttökustannukset /asukas	20,40	23,80	21,50
Työväenopisto	käyttökustannukset /asukas	28,50	34,90	37,00
	nettomenot / opetustunti €	77,50	96,50	101,00
Musiikkiopisto	nettomenot / opiskelija €	2 045	1 870	2 070

Talousvaikutukset ja talouden tasapainotukseen liittyvät perustelut

Vuosi 2024

- Henkilöstömäärän suunnitelmallinen, tavoitteellinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti vaikuttava sopeuttaminen ja vähentäminen osana toimintojen, palvelujen ja palvelurakenteiden uudistamista.
- Palkankorotusten vaikutus (3,11 %) noin +50 000 €.
- Palvelujen ostojen 3,3 %:n korotus (noin +10 000 €).
- Hankerahoitus on arvioitu vuoden 2023 tasolle.
- Tehtävien hoidon järjestelyt, -20 000 €
- Myynti-/maksutuottojen lisääminen (taksojen korottaminen), +30 000 €.

Vapaa-aikapalvelut (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24
Toimintatuotot	588 396	617 200	625 300	1,3 %
Toimintakulut	-3 071 702	-3 348 238	-3 324 241	-0,7 %
Toimintakate	-2 483 306	-2 731 038	-2 698 941	-1,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-4 628	-4 600	-4 242	-7,8 %
Sisäiset				
Toimintatuotot				
Toimintakulut	-1 945 522	-2 128 800	-2 050 000	

5.7. Elinympäristölautakunta

Toimiala: Tekniikka ja ympäristö

Toimielin: Elinympäristölautakunta

Palveluala: Tekniset ja ympäristöpalvelut

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Palveluala sisältää palvelualueet: hallinto, rakennus- ja ympäristövalvonta, kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut, mittaus- ja paikkatietopalvelut sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Palvelualan hallinto käsittää teknisen johtajan, turvallisuuspäällikön ja palvelualan palvelusihteerien tehtävät sekä elinympäristölautakunnan ja lupajaoston tehtävät.

Tilapalvelujen palvelualue vastaa kiinteistöjen ylläpidosta, korjauksista ja kehittämisestä. Tavoitteena on järjestää kaupungin eri toimialojen käyttöön tarkoituksenmukaiset, terveelliset ja kustannustehokkaat toimitilat.

Kunnallistekniikan palvelualue sisältää katujen, liikuntapaikkojen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon ja alueiden hoidon suunnittelun.

Ruoka- ja siivouspalvelujen palvelualue tuottaa kaupungin omat siivous- ja ruokapalvelut ammattitaitoisesti ja kustannustehokkaasti. Henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen ja toiminnan kehittäminen takaavat hyvän ja laadukkaan palvelun. Ruoka- ja siivouspalveluiden asiakkaina on 12 kaupungin omaa varhaiskasvatusyksikköä ja 1 yksityinen päiväkotitoiminta. Lisäksi 1 yläkoulu, 1 yhtenäiskoulu ja 6 alakoulua. Siivouspalvelut tuottavat myös kaupungin toimistotilojen ja vapaa-aikapalveluiden tilojen siivouspalvelut.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen tehtävänä on rakennusvalvonnan osalta hyvän rakentamistavan edistäminen ja asuin ympäristön parantaminen. Lisäksi sen tehtävänä on valvoa rakennustoimintaa yleisen edun kannalta sekä huolehtia osaltaan, että maankäyttö- ja rakennuslain määräyksiä ja säädöksiä noudatetaan. Rakennusvalvontaviranomaisen huolehtii kunnassa myös rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Rakennusvalvonnan palveluita ovat muun muassa rakennuslupapäätökset ja niitä edeltävät suunnitteluvaiheen neuvottelut, rakennustyömaiden katselmukset, kiinteistöjen ja rakennusten kunnan yleinen valvonta, rakennuslupa-asiakirjojen pitkäaikainen arkistointi ja asiakasohjaus.

Osana palvelualueetta ympäristövalvonnan tehtävänä on huolehtia mm. kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä. Ympäristövalvonnan tehtäviä ovat mm. ympäristö- ja maanainelupien käsittely ja valvonta, maasto- ja vesiliikenteen lupien käsittely, ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusten käsittely sekä ulkoilulain ja kemikaalilain mukainen valvonta. Lisäksi tehtävänä on huolehtia osaltaan ympäristön tilan seurannasta ja osallistua ympäristönsuojeluun liittyvien asioiden käsittelyyn.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut vastaa numeerisen kartaston jatkuvasta ajantasaisuudesta sekä tonttijakojen laadinnasta ja kaupungin ylläpitämän rekisteripitoalueen kiinteistötoimitusten suorittamisesta sekä kaupungin metsä- ja pelto- omaisuuden hallinnasta ja vuokraamisesta. Mittaus- ja paikkatietopalvelun tehtävänä on ohjata ja valvoa kaupunkimittaustehtävien suorittamista, huolehtia kaavoituksen pohjakarttojen ja erilaisten teemakarttojen laatimisesta, asemakaavojen sekä tonttien ja rakennuspaikkojen maastoon merkitsemisestä sekä korkeusaseman antamisesta.

Toimintaympäristön muutos

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Rakennusalan digitalisaatio, tietojärjestelmämuutokset ja tietomallien kehitys sekä rakentamista koskevien säädösten, määräysten ja ohjeistusten nopeampoinen uudistaminen tuovat toimintaympäristöön muutosta kiihtyvällä tahdilla. Toimintaympäristöön liittyvät oleellisesti asiakkaat ja yhteydenpito heidän kanssaan erilaisten ja alati muuttuvien viestintäkanavien kautta. Muutoksessa mukana pysyminen edellyttää uusien asioiden ja toimintatapojen nopeaa omaksumista. Samanaikaisesti on hoidettava lakisääteiset perustehtävät.

Ruoka- ja siivouspalveluiden tehtävät laajenivat kattamaan useimman Varhaiskasvatustyöyksikön ateriapalvelut kokonaisuudessaan sekä siivouspalvelutyö lisääntyi osassa yksiköitä syksyllä 2023. Edellä kuvatut lisäykset ovat töiden organisoimisen muutoksia ja näitä töitä on aiemmin hoitanut varhaiskasvatushenkilöstö osittain pienemmissä yksiköissä. Mahdolliset elintarvikehintojen nousut ja saatavuus aiheuttavat muutoksia palvelujen järjestämiseen.

Tekniikka ja ympäristö -toimialan hallinto

Tekniikka ja ympäristötoimen hallintoon sisältyy varautuminen. Varautumiseen liittyviä asioita koordinoi turvallisuuspäällikkö. Hän vastaa mm. kaupungin valmiussuunnitelmiin, kulunvalvontaan, kameravalvontaan ja väestönsuojien liittyvistä tehtävistä, Keskeisinä tavoitteina on jatkaa väetönsuojien kunnostuksia, sekä toteuttaa liikenneturvallisuus-selvityksen mukaisia toimenpiteitä.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakentamisen uusi lainsäädäntö tulee voimaan vuoden 2024 jälkeen. Lakiuudistuksen myötä tarvittavaa rakennusvalvonnan toimintaprosessien muokkaustyötä jatketaan. Lakiuudistus vaikuttaa lupamenettelyihin ja rakentamisen luvantarpeeseen. Lisäksi muutoksessa painotetaan mm. rakennusten koko elinkaaren kestäväää suunnitelmallista käyttöä ja ylläpitoa sekä rakennuskannan vähähiilisyttä. Tietomallipohjainen rakentamisen lupien käsittely tulee myös yhtenä osana maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista.

Kaikki nämä muiden muutosten ohella tuovat uusia vaatimuksia lupakäsittelyyn. Sähköistä lupa-asiointia kehitetään edelleen ja muutoksiin lain voimaantullessa valmistaudutaan.

Valtionhallinnon toimet viranomaistoiminnan sujuvoittamiseksi ovat ohjanneet ympäristövalvonnan työn painopistettä ennakkovalvontaan perustuvasta lupakontrollista työllistävempään jälkivalvontaan. Samalla lupa- ja valvontakohteita on siirtynyt valtiolta kuntien vastuulle. Lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja ministeriöiden sekä kuntaliiton antamat uudet ohjeistukset ovat lisänneet ympäristönsuojelun työmäärää.

Ympäristövalvonnan osalta lakisääteisten lupa- ja valvontatehtävien laadukas ja viivytyksetön hoito pitää kuitenkin edelleen ensisijaisena tavoitteena. Tehtäväkenttä tulee jatkuvasti vaativammaksi. Tällä hetkellä käytävissä olevan henkilöresurssit vaikeuttavat kuitenkin tavoitteen saavuttamista.

Nykyisillä henkilöresursseilla kaikkien tehtävien hoitaminen on haastavaa eikä varsinaiseen ympäristönsuojelutyöhön ole juurikaan mahdollisuuksia. Toimintavuodelle esitetään palkattavaksi yksi vakituinen viranhaltija lisää.

Rakennusrekisterin parannustyön toimenpiteistä on tehty projektisuunnitelma, jonka toteuttaminen aloitetaan toimintavuoden aikana. Työ on suunniteltu tehtäväksi kokonaisuudessaan omana työnä ja tätä varten palkataan projekti-insinööri.

Henkilöstön osaamisen kehittämistä ja ylläpitämistä tuetaan mahdollistamalla verkostoitumista ja koulutuksiin osallistumista sekä jakamalla osaamista mahdollisuuksien mukaan palvelualueen sisällä. Tavoitteena on osaamisen ja asiantuntevuuden kehittäminen sekä työkuorman tasoittaminen ja tavoitelluissa lupakäsittelyajoissa pysyminen.

Tilapalvelut

Tilapalvelujen palvelualue vastaa kiinteistöjen ylläpidosta, korjauksista ja kehittämisestä sekä investointihankkeiden valmistelusta, rakennuttamisesta ja valvonnasta. Tavoitteena on järjestää kaupungin eri toimialojen käyttöön tarkoituksenmukaiset, terveelliset ja kustannustehokkaat toimitilat.

Toimitilojen huolto ja kunnossapito tehdään pääpiirteissään omana toimena, pois lukien Mellilän ja Alastaron kohteet sekä Keskuskoulun ja Loimaan Koivun tilat, joiden kiinteistöhoito on ulkoistettu. Myös keskikaupungilla olevia kohteita on kaupungin tytäryhtiön, Hulmin Huolto Oy:n huollossa.

Kiinteistöjen piha-alueiden talvikunnossapidosta vastaa katujen talvikunnossapito urakoitsijat, joiden sopimuskausi päättyy 2024.

Tilapalvelut tuottavat myös erilaisia käyttäjäpalveluita kuten kalustemuutoksia tilojen varusteluja ym.

Osa kaupungin tiloista on vuokrattu 1.1.2023 alkaen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle määräaikaisella vuokrasopimuksella, näiden tilojen ylläpito ja kunnossapitokorjaukset sisältyvät tilojen vuokraan. Hyvinvointialueelle tuotetaan myös vastaavia käyttäjäpalveluja kuten muillekin palvelualueille.

Tilapalveluiden organisaatio on täydentynyt suunnitelman mukaisesti 2/2023 kiinteistömestarilla, joka helpottaa huolto- ja kunnossapitotöiden suunnittelua, teettämistä sekä valvontaa ja tuo käytännön vahvistusta kiinteistöhuollon työnjohtoon.

Tilankäytön tehokkuutta ja käyttäjähallintokuntien erilaisia tilantarpeita koordinoimaan on tarkoitus perustaa tilankäyttötyöryhmä, joka ohjaa palvelualueita muutoissa ja tilojen kartoituksessa. Tilankäyttötyöryhmän kokoonpano ja tehtäväkuva tarkentuu vuoden 2024 aikana.

Tilapalvelut päivittää myös kiinteistöjen pitkäntähtäimen huolto- ja kunnossapitosuunnitelmaa (PTS-suunnitelma) seuraavaksi viideksi vuodeksi. Vakituisen henkilöresurssin puitteissa ei päivitystä voida tehdä tehokkaasti koska aiempi korjaushistoria tulee hakea monesta eri lähteestä ja koota yhdeksi tietokannaksi, tähän esitetään harjoittelijan palkkaamista joka voi olla esimerkiksi alan opiskelija.

Merkittävimpiä kunnossapitotöitä vuonna 2024 tulee olemaan muun muassa koulujen ulkomaalaukset sekä pääterveysaseman julkisivujen uusintasaumaus sekä osittainen ikkunoiden vaihto.

Vuonna 2023 tehtyjen kuntoarvioiden perusteella tullaan laatimaan joitakin korjaussuunnitelmia eri kohteisiin.

Kunnallistekniikka

Kunnossapitoa kaduille, puistoissa, leikki- ja liikuntapaikoilla jatketaan entiseen tapaan. Katujen kunnossapitoa hoidetaan sekä oman henkilökunnan että urakoitsijoiden toimesta. Omana työnä tehtävät hoitotyöt keskittyvät kesäaikaan. Urakoitsijat hoitavat sopimusten mukaan katujen talvihoitotyöt. Nykyiset sopimukset päättyvät vuoden 2024 toukokuun lopussa. Tarjouspyyntö uudesta sopimuskaudesta julkaistaan alkuvuoden aikana siten, että uudet sopimukset saadaan voimaan seuraavan talvihoitokauden alkaessa marraskuussa 2024.

Puistojen ja muiden viheralueiden leikkuu ja muu hoitotyö suoritetaan omana työnä Keskustan ja Hirvikosken alueilla. Hoitotöihin palkataan kahdeksan kausityöntekijää sekä kesä- ja heinäkuuksi kesätyöntekijöitä. Mellilän, Virttan ja Alastaron viheralueet hoitaa Hulmin Huolto Oy.

Leikkipuistoissa, normaalien kunnossapitotöiden lisäksi, jatketaan parantamistöitä. Käyttöikänsä päässä olevat välineet uusitaan ja käyttökelpoisia kunnostetaan. Samoin panostetaan leikkipuistojen valaistuksen parantamiseen ja yleiseen viihtyvyyteen.

Liikuntapaikkojen hoitotyöt tehdään entiseen tapaan sekä omana työnä että ostopalveluna. Latujen hoito suoritetaan pääosin oman henkilökunnan toimesta. Vastaavasti luistelukenttien jäädytyksissä käytetään ostopalveluja. Latujen kuntoa on voinut seurata reaaliajassa kaupungin internetsivuilta löytyvästä linkistä. Samanlaista palvelua on tarkoitus laajentaa myös luistelukentille. Liikuntapaikoilla jatketaan kuntoratojen parantamisia. Juvan ja Alastaron kuntoradoilla tehdään perusparannustöitä sekä uusitaan valaistukset vaihtamalla led-valaisimet nykyisten tilalle. Ulkokenttiä aletaan kunnostaa vuonna 2025 järjestettävää lentopallon Power Cup -turnausta varten.

Katuvalaistuksen uusimista jatketaan. Keskustan alueella uusitaan Kaunismäenkadun valaistus kokonaisuudessaan ja jatketaan Turuntien valaistuksen uusimistyötä. Uutena valaistavana kohteena on Ilmaristentien alkupää Hirvikoskella. Valaisinten vaihtoa tehdään määrärahojen puitteissa eri puolilla kaupunkia.

Asfaltointiurakka kilpailutetaan talven aikana. Nykyisen sopimuksen optiovuosi tulee käytetyksi vuoden 2023 lopussa. Päällystysohjelma vuodelle 2024 laaditaan kevään aikana hyödyntämällä Crowdsorsa mobiilipelillä kerättyä aineistoa.

Koneiden ja kuljetusvälineiden uusimisesta laadittua investointilistaa jatketaan. Vuonna 2024 on suunniteltu hankittavaksi kaksi pakettiautoa, kaksi moottorikelkkaa, ruohonleikkuri ja uusi latukone. Vanha, käytöstä poistuva kalusto myydään.

Investointihankkeista jatkuu Satakunnantien peruskorjaus. Uusia kohteita ovat Juvanportin asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen ja Rantapuiston rakentaminen. Mäenpään sillan ja Kemppilänkadun alikulun

uusimisien suunnittelutyöt aloitetaan. Keskustan alueella laaditaan suunnitelmat Käsityöläiskadun, Turuntien ja Väinämöisenkadun kunnallistekniikan ja katu ympäristön uusimiseksi. Nahkatehtaan alue ja Eteläkaaren jatkeesta lännen suuntaan laaditaan suunnitelmat. Tuulensuun alueelle (Kenttäkuja yms.) tehdään suunnitelma vesihuoltolinjojen ja katujen uusimisesta sekä kuivatusjärjestelmän rakentamisesta.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruokapalveluissa aterioita valmistetaan kahdesta tuotantokeittiöstä. Puistokadun koulun keittiö toimii sivistyspalveluiden aterioiden tuottavana keittiönä 6 koululle sekä 12 varhaiskasvatuksen yksikölle ja lisäksi ateriapalvelumyyntiä Nappulan päiväkodille. Hirvikosken yhtenäiskoulun keittiö tuottaa ateriapalveluita Hirvikosken koulun oppilaille ja henkilökunnalle.

Aterioita tuotetaan koululaisille, varhaiskasvatuksen yksiköille, aamu- ja iltapäiväkerholaisille. Osassa kouluja tarjolla maksullinen välipala.

Ruokapalveluissa aterioiden määräksi on arvioitu 846 043 suoritetta vuonna 2024 ja hinta 1,93 euroa/ suorite.

Vuoden 2024 aikana pyrimme lisäämään hedelmien tarjontaa mm. jälkiruokana ja vihannesten tarjontaa kuumana lisäkkeenä. Salaattitarjonnan monipuolistamista pyrimme tekemään lisäämällä tarjolla olevien komponenttien määrää.

Siivouspalveluita tuotetaan 45 yksikköön 1-5 kertaa viikossa toiminnan mukaisesti. Siivottavia toimipisteitä on varhaiskasvatus-, koulu-, kirjasto- ja kulttuuri-, liikunta- ja nuoriso- sekä toimistorakennukset.

Yhteiskoulun, liikuntahallin urheilukeskuksen, Keskuskoulun ja Hirvikoskenyhtenäiskoulun siivouspalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.

Siivouspalveluiden yhdistelmätyöntekijät huolehtivat koulujen ja varhaiskasvatuyksiköiden siivous- ja ruokapalvelutehtävät 11 yksikössä.

Siivottava neliömäärä on vuoden alussa olevan tiedon mukaan 41 800 neliötä ja laskennallinen neliöhinta 27,01 euroa.

Kehitetään siivouspalveluiden laadunvalvontaa ja palautejärjestelmää.

Työmäärälaskennoissa hyödynnetään Atopr- ja Atop lite- ohjelmia.

Sopimuksista ateriapalveluiden kuljetus ja ostopalvelusiivous päättyvät touko- ja kesäkuussa. Tarjouspyynnöt uusista sopimuskausista julkaistaan alkuvuoden aikana siten, että uudet sopimukset saadaan voimaan nykyisen sopimuskauden päättyessä.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut

Huolehditaan kaupungin numeerisen kartaston jatkuvasta ajantasaisuudesta sekä tonttijakojen laadinnasta ja kaupungin itse ylläpitämän rekisteripitoalueen kiinteistötoimitusten suorittamisesta sekä kaupungin metsä- ja pelto- omaisuuden hallinnasta ja vuokraamisesta sekä valmistellaan yksityistieavustusten myöntämiset.

Suoritetaan erilaisia kaupunkimittaustehtäviä sidosryhmille, huolehditaan kaavoituksen pohjakarttojen ja erilaisten teemakarttojen laatimisesta, merkitään maastoon asemakaavojen alueita sekä tonttien rajoja ja rakennusten rakennuspaikkoja sekä annetaan korkeusasemia rakentamista varten.

Uusien asemakaavojen vahvistuessa laaditaan tarvittavat tonttijaot sekä muodostetaan asemakaavan ja tonttijakojen mukaiset rakennuspaikat itsenäiseksi myynti- ja rakennuskelpoisiksi tonteiksi. Tehtävissä kiinteistötoimituksissa painotetaan erottamattomien määräalojen muodostamiseen asemakaavan mukaisiksi kiinteistöiksi.

Kunnossapidon yksityistieavustushakemukset laitetaan hakuun maaliskuun huhtikuun aikana. Avustukset käsitellään touko-kesäkuun aikana ja avustukset maksetaan tiekunnille elo-syyskuussa.

Silta- ja peruskorjausavustusten haku yksityisteille on kuluva vuoden aikana jatkuvaa ja avustusten käsittelyaika on 1-3 kk. Avustusten maksatus tehdään tositteita vastaan kuluva vuoden aikana.

Tonttien vuokrat laskutetaan kesä- ja joulukuun aikana sekä pellon vuokrat laskutetaan marras-joulukuun aikana.

Metsien hoitotyöt ja hakkuut tehdään metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite / -toimenpide	Tavoitetaso / Arviointiväline / Mittari
1.1. Edistämme osaavan työvoiman saatavuutta ja työllisyyttä	Oppisopimuskoulutuksen lisääminen.	2 - 3 koulutettavaa vuodessa.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Esteettömyyden parantaminen.	Tehdään selvitys kevyenliikenteen väylien esteettömyyden tilasta, painopistealueena verkostollisesti merkittävimmät alueet.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Huolehdimme ajantasaisen asemakaavoituksen pohjakartaston ylläpidosta. Kaupungin paikkatietojärjestelmään liittyvien kartastojen ja rekisterien sekä erilaisten teemakarttojen tuottaminen ja ylläpito.	Asemakaavoituksen pohjakartan ennakoiva ajan tasalla pito. Kartastojen ja rekisterien ajantasaisuus.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Monipuolinen tonttitarjonta eripuolilla kaupunkia	Rakennuskelpoisten tonttien muodostaminen ja rekisteröinti kiinteistörekisteriin oikea-aikaisesti asemakaavan vahvistuessa.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asuin ympäristön siisteyteen panostaminen.	Katujen, kevyen liikenteen väylien ja kuntoratojen varsien niittoa tehdään säännöllisesti. Pääkatujen nurmialueiden hoitoa tehostetaan. Satakunnantien varressa sijaitsevalle Rinki-kierrätyspisteelle suunnitellaan uusi sijainti.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Jatkuvan valvonnan toimenpiteillä edistetään siisteyden tavoitteita rakennetun ympäristön hoidossa.	Säännöllinen valvontatoiminta (ympäristökatselmuksat 1/vuosi)
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Kylien, asukkaiden, yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden hyödyntäminen houkuttelevana asuin ympäristön toteuttamisessa kaupunkiorganisaation rinnalla	Tavoitteena puistokummitoiminnan tehostaminen ja puistokummien määrän lisääminen. Kylillä olevien leikki- ja liikuntapaikkojen ylläpito ja kehittäminen yhteistyössä

		<p>kyläyhteisöjen kanssa. Tavoitteena parantaa ainakin viisi leikki- ja liikuntapaikkaa vuosittain yhdessä kyläyhdistysten kanssa.</p> <p>Kiinteistön omistajien osallistaminen katujen viheralueiden hoitoon kunnossapitolain mukaisesti.</p>
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Loimaan sisäisten ja ulkoisten liikenneyhteyksien selvitys	Laaditaan liikenteen ideasuunnitelma, jossa huomioidaan sisäisen ja ulkoisen liikenteen kehitysnäkymiä.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Keskustan ja ranta-alueen kehittämissuunnitelman päivitys	Laaditaan keskustaa ja ranta- aluetta koskeva kehittämissuunnitelman päivitys.
1.2. Tarjoamme houkuttelevan ja saavutettavan asuin ympäristön. Edistämme eri asumisvaihtoehtoja	Asiantuntemuksen tarjoaminen ja tuki muille toimialoille. Lupahakemusten sujuva, laadukas ja tasapuolinen käsittely.	Rakentamisen lupahakemusten käsittelyaika on 4...8 viikkoa (viranhaltija/toimielin).
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Käsipaperin käyttöä vähennetään.	Siirrytään käsipyheautomaatteihin liikuntahallilla ja Keskuskoululla sekä Hirvihovissa. Seurataan käsipaperin kulutuksen muutosta.
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Kotimaisten elintarvikkeiden osuus pidetään nykyisellä tasolla.	Kotimaisuusaste yli 85 %.
1.3. Luomme kilpailukykyisen toimintaympäristön elinkeinoille ja edistämme vihreää siirtymää	Aktiivisella ja kestäväällä metsien hoidolla lisätään kaupungin metsien kasvua niin, että metsät säilyvät hiilinieluinä ja raaka-ainetta riittää samalla teollisuuden tarpeisiin ja korvaamaan fossiilisia raaka-aineita.	Metsien hoitohakkuut suoritetaan vuonna 2022 valmistuvan metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.
2.2. Tarjoamme lapsille ja nuorille viihtyisän ja turvallisen kasvun ja oppimisen paikan	Koulujen ja päiväkotien kulkureittien turvallisuuden parantaminen näkemäesteitä poistamalla.	Koulujen ja päiväkotien lähialueiden kulkureittien turvallisuutta parannetaan liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetyin toimenpitein.
2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Ylijäämäuoka hyödynnetään	Yhteistyötä ylijäämäuoan jakamisessa jatketaan kolmannen sektorin kanssa.

2.3. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Kuntalaisille tarjotaan asianmukainen palvelukokemus ja lupakäsittely tehdään sujuvaksi.	Lupahakemukset käsitellään tavoiteajassa ja laadukkaasti.
3.1. Olemme hyvä työnantaja	Huomioidaan henkilöstö sote -uudistuksen jälkeisessä muutostilanteessa.	Käydään kehitys-palautekeskustelut kaikilla palvelualueilla. Pidetään koko henkilöstölle yhteisiä infotilaisuuksia.

Asukkaiden terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Puistojen ja ulkoilualueiden hoitoon panostamalla ja lisäämällä mm. puistokummitoimintaa tavoitteena on asukkaiden ja kaupungissa vierailevien viihtyvyyden ja hyvinvoinnin lisääminen.

Kestävään kasvuun, ympäristöön ja ilmastovaikutuksiin liittyvät perustelutiedot

Tilapalvelut kehittää pitkällä tähtäimellä tilojen ympäristöystävällisyyttä muun muassa korjaussuunnittelussa huomioon otettavien energiatehokkuusnäkökulmien huomioimisella.

Ruokapalveluissa tarjotaan kasvisruokaa yläkouluikäisille jokaisena koulupäivänä perusruoan rinnalla. Muissa yksiköissä kasvisruokaa tarjotaan kerran viikossa. Elintarvikehankintoja tehdään paikallisilta yrittäjiltä perunan, salaatekastikkeiden sekä muutaman marginaali elintarvikeoston osalta. Ruokapalveluiden käyttämien elintarvikkeiden kotimaisuusaste on korkea.

Jäämäruoka ja tähderuokamääriin kiinnitetään huomiota reseptiikan ja jatkuvan asiakasmäärän seurannalla mm. päivittäiset ruokailijamäärät varhaiskasvatuksen asiakkaiden osalta päiväkohtaisesti. Jäämäruokaa jaetaan paikallisille yhdistyksille useana päivänä viikossa useasta toimipisteestä.

Kaluston ja irtaimiston kierrätystä tehdään toimipisteiden välillä. Myös huutokauppa-alusta -Kiertonetin kautta myydään kiertotaloutta edistäen kaupungin käytöstä poistettua kalustoa ja irtaimistoa. Ruokapalveluiden käytöstä poistettuja astioita kierrätetään myös kehitysvammayksiköille sekä kuvataiteen opetukseen mm. lautasia.

Toistaiseksi myymättömät tontit ja maisemapellot jätetään niittämättä tai niitetään vain kerran vuodessa mahdollistaen pölyttäjille elinympäristöjä.

Palvelujen, palvelurakenteiden ja toimintojen uudistamisen vaikutukset ja perustelutiedot

Varhaiskasvatuksen palveluverkko ja kirjastopalveluverkko selvityksen mukanaan tuomat muutokset ruoka- ja siivouspalveluihin.

Henkilöstövaikutukset ja henkilöstöön liittyvät perustelutiedot

Ympäristövalvonnan osalta lakisääteisten tehtävien vaatiman palvelutason ylläpitäminen on ollut haastavaa jo useita vuosia. Lupien valvontaa ei ole pystytty tekemään valvontaohjelmien mukaisella tasolla ja tavoitteista on jäänyt henkilöresurssien alhaisen määrän vuoksi. Myös vaativien lupa-asioiden valmistelu päätöksentekoon on lisääntynyt ja näihin perehtyminen vie käytettävissä olevaa aikaa valvontatyöltä. Käytännössä varsinaiseen ympäristönsuojelutyöhön ei jää aikaa. Ympäristöalueen tehtävälle esitetään yhden viranhaltijan lisäystä palvelutason saamiseksi vaadittavalle tasolle.

Kiinteistöverotuksen perusteena olevan rakennusrekisterin parannustyötä esitetään käynnistettäväksi toimintavuoden aikana. Työ on aikaa vievää ja laadukkaan lopputuloksen varmistamiseksi esitetään projektiin palkattavaksi projekti-insinööri.

Siivouspalveluissa erityisesti henkilöstön vähyyks tuo omat haasteensa palvelun järjestämiselle. Siivoustyötä tehdään pitkälti ns. omilla työalueilla yksin, jolloin mm. äkillisissä poissaolotilanteissa tehtävien hoito hankaloituu.

Oppisopimuskoulutuksella koulutetaan uutta henkilöstöä. Avoinna olleisiin toimiin on saatu vähän hakijoita.

Virttaan ja Metsämaa päiväkotien ruoka- ja siivouspalvelutyöt hoidetaan kokonaisuudessaan tukipalveluiden toimesta.

Henkilöstömäärää seurataan toimintojen muuttuessa ja tarvittaviin muutoksiin reagoidaan ajantasaisesti.

Henkilöstörakenne ja -määrä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Tekniikka- ja ympäristötoimialan hallinto			
tekninen johtaja	1	1	1
palvelusihteeri	2	2	2
Turvallisuuspäällikkö 1.9.2022 alkaen	1	1	1
Tilapalvelut			
kiinteistöpäällikkö 1.9.2022 alkaen	1	1	1
Kiinteistömestari 1.9.2022 alkaen	-	1	1
laitosmies	4	4	4
vanhempi kirvesmies	2	2	2
sähkö/automaatioasentaja/putkimies	1	1	1
Harjoittelija (3 - 4 kk työsopimus)			1
Kausityöntekijä (6 kuukauden työsopimuksella)			1
Kunnallistekniikka			
Kaupungininsinööri 1.9.2022 alkaen	-	1	1
Kunnallistekniikan työnjohtaja 1.9.2022 alkaen	1	1	1
vanhempi ammattimies	4	4	4
varastonhoitaja	1	1	1
liikuntapaikan hoitaja	3	3	3
kausityöntekijä (6 kk työsopimuksella)	8 (yhteensä 8 hlöä, joista 4 hlöä palkkatuella)	10	8
liikuntapaikkamestari	1	1	1
Ruoka- ja siivouspalvelut			
ruokapalvelupäällikkö	1	1	1
ruokapalveluesimies	3	2	2
kokki	7	4	4
vastaava ruokapalvelutyöntekijä	8,31	8,62	11
ruokapalvelutyöntekijä	14	6	6

siivouspalveluesimies	1	-	-
siivoustyönohjaaja	1	1	1
laitoshuoltaja	30,23	11,68	11,28
Rakennus- ja ympäristövalvontapalvelut			
johtava rakennustarkastaja	1	1	1
rakennustarkastaja	1	1	1
ympäristötarkastaja	1	1	1
ympäristöinsinööri	-	-	1
palvelusihteeri	0,8	1	1
harjoittelija (4 kk)	1	1	-
projekti-insinööri (rakennusrekisterin päivitystyö)	-	-	1
Mittaus- ja paikkatietopalvelut 1.9.2022 alkaen			
mittausteknikko	1	1	1
kiinteistörekisterin hoitaja	1	1	1
kartoittaja	1	1	1
mittamies	-	1	1
Kausityöntekijä (6 kk työsopimus)			1
Elinympäristövaliokunta yhteensä	102,34	76,30	81,28

Muut olennaiset perustelutiedot

Toimitilat

Toimitilojen käyttö mitoitetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tyhjästä rakennuksista ja tiloista pyritään luopumaan rakennusten ylläpito-ohjelman (YPO) mukaisesti joko myymällä, purkamalla tai vuokraamalla ne pitkäaikaisesti ulkopuolisille toimijoille. Toimitilojen salkutus on käynnistetty vuoden 2023 aikana.

Kiinteistöjen purkamiseen on varattu vuodelle 2024 yhteensä 200 000 euroa. Jos kiinteistöjen purkuun tarvitaan enemmän rahaa, kompensoidaan ne tarvittaessa käyttämättömistä korjausrahoista.

Palvelujen ostot

Ostopalveluja käytetään edelleen korjausrakentamisen ja investointihankkeiden suunnittelun, valvonnan ja valmistelun osalta. Näin turvataan hankkeiden aikataulujen pitävyys ja realistiset kustannusarviot investointisuunnittelun pohjaksi.

EU-kynnysarvon ylittävät hankintasopimukset:

- Sähkön hankinnasta sopimus Sallila Energia Oy:n kanssa aj. 1.1.2021 - 31.12.2023. Lisäksi optiot joiden käytöstä on päätetty vuosille 2024-2025. Konsulttina toimii Veni Energia Oy.

- Jätteen keräyksen sopimus Lassila & Tikanoja Oyj:n sekä Envor Group Oy:n kanssa aj. 1.1.2021 - 31.12.2023. Lisäksi käytetään sopimuksen mukainen optio vuodelle 2024.

- Talvikunnossopimus aj. 19.11.2021 - 31.5.2024. Urakoitsijat: Kaskenoja Oy, Loimaan Talohuolto Oy, Tmi Loimaan Seudun Pihatyo SR, Urakointi Kai J. Jokinen Oy, Maalog Oy

- Siivouspalvelut hankinnasta sopimukset Arkea Oy:n ja ISS Palvelut Oy:n kanssa aj. 1.1.2022 - 31.12.2023.

Optiota käytetään kesään 2024.

- Ateriakuljetus hankinnasta sopimus (optiovuosi käytössä) Loimaan Aluetaksi Oy:n kanssa aj. 1.8.2021 - 31.5.2024.

Muut toiminnan edellyttämät resurssit

Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen tehtävistä perittävät taksat tarkastellaan ja uusitaan toimintavuoden aikana. Tilapalveluihin palkataan kesän ajaksi harjoittelija jonka tehtävänä on päivittää tilaluettelot sekä valmistella PTS päivityksiä eri ohjelmiin.

Talouden ja toiminnan tunnusluvut ja vertailutiedot

Talousarvion toteutumisen seuraaminen palvelualoittain ja sen säännöllinen raportointi lautakunnalle.

- sähkönkulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus
- lämmitysenergian kulutustiedot vertailutietona edellisten vuosien kulutus
- Ruokapalveluiden tunnusluku on euroa / suorite. Ateriasuoritehinta TA 24 1,93 €/ suorite. (TA 2023 suoritehinta 1,63 €/ suorite). Ateriasuoritteita kokonaisuudessaan TA 24 suoritteita 846 043 (TA 23 suoritteita 860 545)
- Siivouspalveluiden tunnusluku on euroa / neliö. Siivouksen neliöhinnat; ostopalvelu 20,46 €/neliö, oma työ 25,59 €/ neliö. (TA 2023 ostopalvelu 17,22 €/neliö, oma työ 22,85 €/ neliö) Siivottavia neliöitä kokonaisuudessaan TA 24 neliöitä 41 800 (TA 23 nelilöitä 41 037).

Palveluihin ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja niiden hallinta

Henkilöstömäärän oikea mitoitus ja osaavan sekä ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi.

Useat pienet ja etäällä toisista kiinteistöistä sijaitsevat kiinteistöt sekä koulujen oppilasmäärien laskut vähentävät suoriteaikoja ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstön osalta. Työn luonteenvuoksi näitä "väljyyksiä" ei pystytä hyödyntämään ja työ ei kokoaikaisesti ole "tehokasta". Siivouspalveluissa useat pienet yksiköt tuottavat työalueiden suunnitteluun ja henkilöstön siirtymiin useaan kiinteistöön työpäivän aikana omat haasteensa. Varhaiskasvatuksen nopeasti muuttuvat hoidon tarpeet tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen sekä tähderuoan määrän minimoimiseen.

Elinympäristölautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 923 953	4 109 000	4 084 500	-0,6 %	4 092 980	3 792 980
Toimintakulut	-11 448 505	-10 902 836	-10 912 108	0,1 %	-11 158 990	-11 411 936
Toimintakate	-9 524 552	-6 793 836	-6 827 608	0,5 %	-7 066 010	-7 618 956
Poistot ja arvonalentumiset	-3 692 814	-3 371 300	-3 677 927	9,1 %	-3 505 672	-3 657 662
Sisäiset						
Toimintatuotot	8 350 919	6 28 5600	6 698 400			
Toimintakulut	-143 028	-227 161	-162 200			

5.8. Loimaan Vesi-liikelaitos

LOIMAAN VESI -LIIKELAITOKSEN TALOUSARVIO VUODELLE 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2025–2026

Loimaan Vesi -liikelaitoksen missio

Missio eli toiminta-ajatus kertoo, miksi "yritys" on olemassa.

Vesihuoltoliikelaitoksen tehtävänä on huolehtia toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti.

Loimaan Vesi -liikelaitoksen visio

Vesihuoltoliikelaitos on laadukkaiden ja ympäristöystävällisten vesihuoltopalvelujen tuottaja nyt ja tulevaisuudessa.

Toimintaympäristö

Loimaan Vesi -liikelaitos (jälj. liikelaitos) toimii kuntalain mukaisena kunnallisena liikelaitoksena kuntalaissa mainitun ja kaupunginvaltuuston tekemien päätösten mukaisesti.

Liikelaitoksella on johtokunta, joka ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Johtokunnan tehtävät on mainittu kuntalain 67 §:ssä. Johtokunnan muista tehtävistä määrätään kaupungin uudessa hallintosäännössä. Johtokunnan tehtävänä on muun muassa hyväksyä liikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma vuoden loppuun mennessä valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden sekä meno- ja tuloerien mukaisesti. Johtokunta myös päättää liikelaitoksen investoinneista ja muista pitkävaikutteisista menoista.

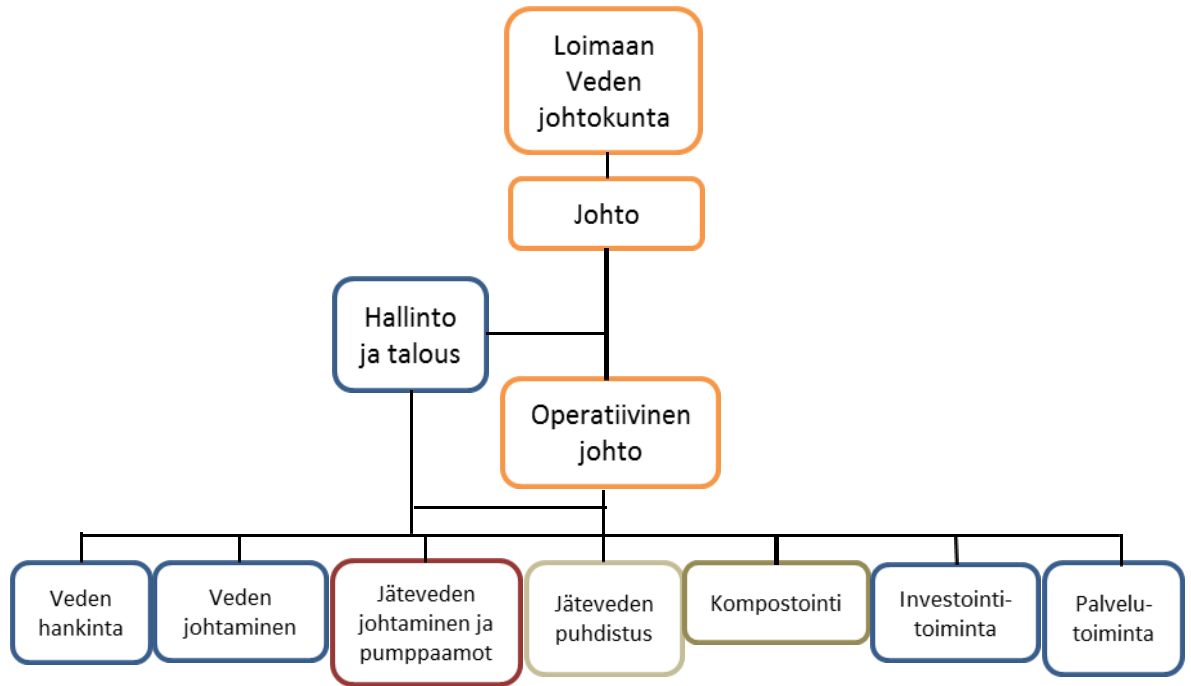
Liikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma laaditaan kunnan talousarviosta ja –suunnitelmasta erillisenä osana. Liikelaitoksen talousarviossa ja –suunnitelmassa on tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.

Sekä valtuusto että johtokunta asettavat liikelaitokselle sitovia tavoitteita, jotka liikelaitoksen talousarviossa tulee erottaa toisistaan selkein merkinnöin. Liikelaitos noudattaa vuonna 2022 valmistunutta Loimaan kaupungin strategiaa. Strategia ohjaa asetettavia tavoitteita.

Valtuusto päättää liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista. Liikelaitosta sitovia meno- ja tuloeria kunnan talousarviossa ovat kunnan pääomasijoitus ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle, korvaus kunnan sijoittamasta pääomasta, kunnan toiminta-avustus liikelaitokselle.

Liikelaitoksen tehtävänä on hallintosäännössä määrätyn mukaisesti hoitaa henkilökuntansa avulla vesihuoltoon liittyvät tehtävät Loimaan kaupungissa. Liikelaitoksen tehtävänä on hoitaa myös ne velvoitteet (muun muassa Mellilän ja Alastaron kuntien aikanaan sopimat vesihuoltoon liittyvät erityissopimukset), jotka sitovat Loimaan kaupunkia vesihuoltoon liittyvissä toiminnoissa.

Kunnallisessa liikelaitoksessa on johtaja, joka on virkasuhteessa kuntaan. Johtajan tehtävänä on kuntalain 68 §:n mukaan johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa. Liikelaitoksen toiminnot jakaantuvat kuviossa esitetyn kaavion mukaisesti.

KUVIO 1 Loimaan Vesi -liikelaitoksen toimintakaavio

Loimaan Veden ostamat palvelut

Liikelaitos ostaa, kuten tähänkin mennessä, Loimaan kaupungilta puhelinkeskus-, palkanlaskenta-, kirjanpito- ja atk -palveluita. Lisäksi liikelaitos ostaa tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan suunnittelu-, mittaus-, kuljetus-, tilahallinto- ja varastopalveluita. Liikelaitos suorittaa näistä sisäisen laskennan tai hinnaston mukaisen korvauksen.

Muita vesihuoltoon liittyviä palveluita liikelaitos ostaa muun muassa urakoitsijoilta, kemikaalien toimittajilta, vesihuoltotarvikkeiden toimittajilta, suunnittelutoimistoilta, ohjelmistotoimittajilta, valvontaviranomaisilta sekä sähkö- ja puhelinlaitoksilta.

Liikelaitoksen henkilöstö

Liikelaitos pyrkii sijoittamaan laitokselle vesihuoltoalan opiskelijan kesän ajaksi.

Vuonna 2024 liikelaitoksen työntekijöinä oletetaan toimivan seuraavat:

- liikelaitoksen johtaja
- työpäällikkö
- 2 palvelusihteeriä
- 0,5 palvelusihteeriä (pyrkimys palkata osaksi vuotta kiireapulaiseksi)
- keskusjätevedenpuhdistamon vastaava hoitaja
- 4 vesilaitoksen hoitajaa
- tiimivastaava
- 3 putkiasentajaa
- harjoittelija/opiskelija (pyrkimys palkata kesäajaksi)

Vuonna 2024 liikelaitoksen vakinaisen työntekijämäärän arvioidaan olevan 13 henkilöä.

Henkilökunnasta eläköitynee seuraavan noin 5 vuoden kuluessa 5 henkilöä, joka on noin 38 % henkilöstömäärästä.

Merkittävimmät muutokset toimintaympäristöön

Kuntalain uudistamisen ja Vesihuoltolain tarkistamisen myötä aiheutuvat muutokset. Maailmantilanteiden muutosten aiheuttamat vaikutukset kustannuksiin.

Jätevedenpuhdistus

Jätevedenpuhdistuksessa ei ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia. Puhdistamon huoltotarve kuitenkin lisääntyy laitoksen vanhetessa.

Veden hankinta

Kiinnitetään edelleen erityistä huomiota veden laatuun ja teknologiaan sekä veden saannin varmistamiseen. Vedenottamoiden saneeraukset on aloitettu ja niitä jatketaan lähivuosina.

Veden jakelu

Johtokarttatietoa ja sen hallintamahdollisuuksia parannetaan jätevesiverkoston saneeraussuunnittelun tueksi.

Loimaan Veden on mahdollista hyödyntää Alastaron johtokarttatietojen sähköistä käsittelyä. Valitettavasti tämä on mahdollista ainoastaan vähäisen aineiston osalta, koska merkittävä osa sijaintitiedoista on aikanaan jäänyt kartoittamatta. Luotettavien johtokarttojen puuttuminen lähes koko Alastaron alueelta häiritsee huomattavasti liikelaitoksen tiettyjä toimintoja (verkkostoon määritettävien liittymiskohtien osoittaminen, liittymissopimusten karttaliitteiden laatiminen, verkostojen korjaaminen, verkostosuunnittelu yms.). On oletettavaa, että tilanne edellä mainitun alueen osalta päivittyi entisten Loimaan kaupungin, Loimaan kunnan ja Mellilän tasolle vasta vuosien kuluttua.

Vesimittaroinnin (vanhojen mittarien poisto, koeajot ja uusien asentaminen) jatkaminen. Etäluettavilla vesimittareilla kiinteistöissä ja verkostossa pystytään verkostonhallintaa parantamaan huomattavasti, kun käytössä on reaaliaikaista kulutustietoa verkoston eri osissa. Etäluettavien vesimittareiden käyttöönotto tuo mukanaan myös kustannusvaikutuksia. Etäluentaa lisää tietoliikennekustannuksia sekä mittareiden uusiminen muuttuu aiempaa säännöllisemmäksi. Käyttäjälle tämä näkyy tulevaisuudessa kasvavina perus- ja käyttömaksuina. Lisäksi käyttäjän tulee pitää mittarointipaikka sellaisessa kunnossa, että säännölliset mittarinvaihdot ovat mahdollisia toteuttaa. Etäluettavien mittareiden suurimittakaavaista vaihtoa kuitenkin hidastaa kokonaisvaltaisen tietojärjestelmän puuttuminen ts. yhtenäinen järjestelmä, jolla pystytään hallitsemaan toimenpiteet mittarin asennuksesta käytön laskuttamiseen.

Runko- ja tonttiventtiilien rakentaminen ja uusiminen. Tarvittavien runkoverkostokorjausten tekeminen.

Jäteveden johtaminen

Viranomaisen on puuttunut tapahtuneisiin jätevesipumppaamoiden ja jätevesipuhdistamon ohijuoksutuksiin. Ohijuoksutuksia on tapahtunut kevätulannan aikana ja isojen rankkasateiden yhteydessä, joten ne ovat varsin satunnaisia. Betonisten jätevesiputkistojen saneeraaminen pidetään säännöllisenä työohjelmassa. Saneeraukset keskitetään selkeästi rajattaville alueille.

Talousarvio 2024

Liikelaitos on valmistellut talousarvionsa lähtien seuraavista hoidettavista toiminnoista sekä katsoo tavoitteikseen toimintojen toteutumisen talousarvioon vuodelle 2024 esitetyillä määrärahoilla.

Liikelaitoksen hoitamat toiminnot

Hallinto

Asiakaspalvelu, asiakastietorekisterin ylläpito (uudet liittyjät ja omistajanvaihdokset), liittymishakemusten ja liittymis- ja käyttösovimusten käsittely, ostolaskujen kirjaus, liittymis-, työ-, vesi- ja jätevesilaskutus, muut osto- ja myyntireskontran vaatimat tehtävät, maksuhäiriöisten vaatimat selvitykset ja toimenpiteet sekä kaikki muut liikelaitoksen toimintaan liittyvät toimistotehtävät, yleis- ja laitossuunnittelu, laitoksen toimintojen kehittäminen, lausuntojen antaminen muun muassa kaava-asioihin, rakentajien opastus kvv-asioissa, rakennushankkeiden liittymiskohtien ja padotuskorkeuksien määrittäminen, kvv-suunnitelmien käsittely, haja-asutusalueiden vesihuoltoasiat, johtokarttoihin ja yleissuunnitteluun liittyvät tehtävät, talouteen ja hallintoon liittyvät asiat, johtokunnan käsittelemien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvät tehtävät, tarjouspyynnöt ja tilaukset yms.

Veden hankinta

Vedenottamoiden (8 kpl) ylläpito, käyttö ja käytön valvonta, kuukausittaiset pohjavesien korkeushavainnot ja hankittavan veden laatutiedot sekä näiden raportointi Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, vesihuollon kaukovalvontajärjestelmän ylläpito ja seuranta, vesihuollon päivystykseen sisältyvät toimenpiteet, kemikaalihankinnat ja talousveden valvontatutkimusohjelman mukaiset tehtävät.

Veden jakelu

Jakeluverkoston (749 km) kunnossapito, vesihuollon päivystykseen sisältyvät toimenpiteet, kiinteistöjen rakentamiseen ja saneeraukseen liittyvät kvv-asiat, materiaali- ja konekaluston tilaukset, vesimittarien ja venttiilien asentaminen, vesimittarien vaihdot ja mittarien koeajot sekä niihin liittyvän aineiston dokumentointi, talousveden valvontatutkimusohjelman mukaiset tehtävät (muun muassa näytteenotto ja raportointi), ns. talvimittarit ja niiden dokumentointi, runkoventtiilien korjaukset ja lisäykset.

Jäteveden johtaminen

Verkostojen (295 km) kunnossapito, jätevesipumppaamoiden (59 kpl) ylläpito huoltotöineen sekä viemäripesujen ja -kuvausten valmistelu ja ohjaus.

Jäteveden puhdistus

Jätevedenpuhdistamon käyttöön ja kunnossapitoon sekä valvontaan ja raportointiin liittyvät tehtävät, vesihuollon päivystykseen sisältyvät toimenpiteet, kemikaalihankinnat, verkostoa myöten johdettavien jätevesien puhdistaminen, kuukausittaiset velvoitetarkkailut, Niinijoen ja Metsämaan pienpuhdistamojen ylläpito. Sako- ja umpikaivolietteiden käsittely.

Puhdistamolietteen kompostointi ja markkinointi

Puhdistamolietteen kompostointitoiminta, jota tulee toteuttaa Eviran myöntämän lannoittelain mukaiseksi toimijaksi hyväksytyille annetun päätöksen mukaisesti. Jätevedenpuhdistamon kuivatun lietteen kompostoinnin materiaalihankinnat, kompostituotteen valmistus, tuotteen laadun valvonta

(lämpötilamittaukset ja näytteenotto vaadittavia laboratoriotutkimuksia varten) sekä kompostituotteen markkinointi. Kompostikentällä käsitellään keskusjätevedenpuhdistamolta vastaanotetut lietteet.

Laskutustyöt ulkopuolisille

Asiakkaiden tilaamat työt, mahdolliset ylikunnalliset palvelut sekä palvelut kaupungin muille sektoreille.

Vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen

Vesihuoltoverkostojen täydennysrakentamiseen liittyvät tehtävät, muun muassa materiaalien hankinta, koneiden ja laitteiden tilaus, yhteydet kuluttajiin, eri laitoksiin ja viranomaisiin sekä muihin yhteistyökumppaneihin. Toimiminen vahvana osapuolena ja edunvalvojana verkostojen rakennuttamisprojekteissa.

Edellä mainitut tehtävät hoidetaan niitä koskevien lakien, asetusten, määräysten ja päätösten mukaisesti.

Liikelaitoksen perimät maksut

Liikelaitoksen taksa sisältää käyttömaksun, perusmaksun ja liittymismaksun. Laitoksella on lisäksi erillinen palvelumaksuhinnasto.

Käyttömaksut, liittymismaksut, perusmaksut ja muut taksassa mainitut hinnat ovat yhteneväiset koko Loimaan kaupungin alueella.

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä niillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Säännöksen tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että maksut perustuvat vesihuollon todellisiin kustannuksiin. Se ehkäisee myös vesihuollosta perittävien maksujen käyttöä piiloverotukseen. Toisaalta säännöksellä varmistetaan vesihuoltolaitoksen taloudelliset toimintaedellytykset, muun muassa varautuminen uusinvestointeihin, laitteistojen ylläpitomenoihin ja perusparannusinvestointeihin.

Peruspääoman tuotto

Yleisperusteluissa vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi mainitaan tuottovaatimuksen osalta seuraavaa: *Tuottovaatimuksen kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan viitata esimerkiksi valtion talousarviosta annettuun asetukseen (1243/1992), jonka 56 §:n mukaan valtion investointilaskelmissa ja muussa pääomien käytön arvioinnissa käytetään, jollei käyttötarkoituksesta muuta johdu, tuottovaatimuksena Valtiokonttorin laskemaa arvioinnin suorittamista edeltäneen varainhoitovuoden euromääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivistä korkokustannusta valtiolle.*

Valtiokonttorin 16.01.2023 ilmoittama pitkäaikaisen lainanoton efektiivinen korkokustannus vuoden 2022 tietojen pohjalta laskettuna ja vuoden 2023 laskelmissa käytettäväksi tarkoitettu (nimellinen) korkokustannus on 1,5 %.

Loimaan Veden peruspääoman korkona Loimaan kaupungille vuonna 2024 käytetään 1,5 % peruspääomasta, todeten sen sisältyvän kohtuullisen tuoton määritelmään.

Investoinnit

Investointisuunnitelman edellyttämäksi pääoman tarpeeksi talousarviovuonna 2024 on varattu 1 915 000 euroa. Investoinnit käsittävät muun muassa kaupungin kehittymisen edellyttämän vesihuoltoverkosto-osan rakentamisen, laitosrakentamisen, vesihuoltoverkostojen kartoitukset, suunnittelun sekä suunnitelmien vaatimat maaperä- ym. tutkimukset, vanhojen verkostojen saneeraukset, laitoksissa tehtävät pienehköt saneeraukset sekä uudet ja uudistettavat vesimittarit.

Suunnitelmakauden investoinnit toteutetaan vesihuollosta saatavilla tuloilla sekä edellisten tilikausien ylijäämää hyödyntäen.

Liikelaitos laatii investointien osalta erillisen investointiohjelman, jonka mukaan investointimääräraha kohdistetaan talousarviovuoden investointihankkeisiin.

TALOUSARVIO VUODELLE 2024 SISÄLTÄÄ SEURAAVAT KUSTANNUSPAIKAT:

7000 HALLINTO

Kustannuspaikka sisältää liikelaitoksen asiakkailtaan perimät liittymismaksutulot, vakinaisen henkilökunnan palkat (liikelaitoksen johtaja, työpäällikkö, 2 palvelusihteeriä, luottamushenkilöiden kokouspalkkiot, KVTEL- ja sosiaaliturvamaksut, Vesi- ja viemärilaitosyhdistyksen jäsenmaksun, kopiointi- ja toimistotarvikekustannukset, kotisivujen ylläpitomaksun, hallinto-, atk- ja palkanlaskentapalveluiden ostokustannukset, ilmoitus- ja painatuskustannukset, hallinnon posti- ja puhelinkulut, toimistokalusteiden ja -koneiden kunnossapitokustannukset, koulutus- ja virkamatkakustannukset, alan kirjallisuuden, julkaisujen ja lehtien hankintakustannukset, lääkkeet ja hoitotarvikkeet, toimistokalusteiden hankintamenot, henkilöstön ja luottamushenkilöiden merkkipäivälahjat, virkistystoiminnan yms.

7010 VEDENOTTAMOT

Kustannuspaikka sisältää vedenottamoiden ja näihin liittyvien syöttöjohtojen ja ylävesisäiliöiden ylläpidon sekä veden laadun ja pohjaveden pinnankorkeuden valvonnan.
Hankittava vesimäärä on noin 1 343 000 m³/a.

Kustannuspaikka sisältää vakinaisen henkilökunnan palkat (50 % kahden ja 25 % kahden vesilaitoksenhoitajan palkasta), lisä-, ylityö- ja varallaolokorvaukset, KVTEL- ja sosiaaliturvamaksut, osan laitoksenhoitajien koulutus- ja työvaatekustannuksista, terveydenhoitoasetuksen perusteella raakavedestä tehtävät analyysit, osan kuorma-auton sekä kahden pakettiauton vakuutus-, katsastus-, vero-, huolto- ja polttoainekustannuksista, osan hallinto-, atk- ja palkanlaskentapalvelujen ostokustannuksista, painatus- ja ilmoituskulut, osan vesilaitoksenhoitajien matkapuhelinkuluista, Sulajoen, Lähteenkorvan, Saikun, Metsämaan, Hosinhaudan, Kotasuon, Penturan, Palon ja Uotilan vedenottamoiden sekä ylävesisäiliöiden rakennusten, alueiden, koneiden ja laitteiden kunnossapitokustannukset, sähkömaksut ja puhtaanapitokustannukset, osuuden vesilaitoksen omaisuusriskivakuutuksesta, vedenottamoilla ja keskusvalvomossa tarvittavan pienkaluston, työkalujen ja toimistotarvikkeiden hankintakustannukset, vedenhankinnassa käytettävät kemikaalit (natronlipeä Sulajoki noin 12 tn/a, Metsämaa 0,5 tn/a, Palo (Mellilä) 1,0 tn/a, ym. kunnossapidossa käytettävät tarveaineet, kuljetuskustannukset (muun muassa lipeän kuljetus) kaukovalvontalaitteiston ja hälytysjärjestelmän vuosimaksut, Sulajoen ja Hosinhaudan vedenottamoiden yksityistiemaksut sekä metsänhoitomaksun.

7020 VESIJOHTOVERKOSTO

Kustannuspaikka sisältää jakeluverkon ja vesimittarien ylläpidon sekä verkostoveden laadun valvonnan aiheuttamat kustannukset.

Kustannuspaikka sisältää romutettujen vesimittarien myyntitulon, vakinaisen työsuhteisen henkilökunnan palkat (33 % työnjohtajan (tiimivastaavan) ja kolmen putkiasentajan sekä 25 % yhden vesilaitoksenhoitajan palkasta), lisä-, ylityö- ja varallaolokorvaukset, KVTEL- ja sosiaaliturvamaksut, osan edellä mainittujen työntekijöiden puhelin-, työvaate- ja koulutuskustannuksista, osan hallinto-, atk- ja palkanlaskentapalvelujen ostokustannuksista, verkostovedestä tehtävien vesianalyysien tutkimuskustannukset (Loimaalla 16 jatkuvan valvonnan ja 16 käyttötarkkailun määritystä, 4 raakaveden määritystä ja 2 lähtevän veden määritys sekä 4 jaksottaisen valvonnan määritystä kerran vuodessa; Alastarolla 8 jatkuvan valvonnan, 8 käyttötarkkailun ja 2 raakaveden määritystä ja 2 jaksottaisen valvonnan määritys kerran vuodessa; Mellilässä 8 jatkuvan valvonnan ja 2 raakaveden määritystä ja 2 jaksottaisen valvonnan määritys kerran vuodessa); Juvankallion vesitornista 1 näyte vuodessa sekä tarvittavat lisätutkimukset, osan kolmen pakettiauton vero-, katsastus-, vakuutus-, kunnossapito- ja polttoainekustannuksista, painatus- ja ilmoituskulut (muun muassa lehti-ilmoitukset työmaa-aikaisista vesikatkokista), osan työmaaparakkien sähkö- ja puhtaanapitokustannuksista, vesijohtoverkoston ja ylävesisäiliöiden kunnossapitopalvelut ja koneiden vuokrat, materiaali- ja kuljetuskustannukset, pienkalusto- ja työkalukustannukset, osan työtarvikkeiden ja -koneiden tilavuokrasta.

7021 VEDEN MYYNTI

Laskutettavan veden määrä noin 1 075 000 m³/a.

Kustannuspaikka sisältää liittyjiltä perittävät perusmaksutulot (noin 6 600 kulutuspiستettä), vesimaksutulot 1 075 000 m³ á 1,30 € (alv. 0 %), sisäiset vesimaksutulot (jätevedenpuhdistamon sekä toimisto- ja varastorakennuksen vesimaksut), 50 % vesi- ja jätevesilaskutusohjelman ja lomakepohjan ylläpitomaksuista, 50 % vesi- ja jätevesilaskutukseen kohdistuvista postituskuluista (mittarinlukukorttien lähettäminen, yhteensä noin 6 600 kpl ja vesi- ja jätevesilaskut yhteensä 3 x noin 6 600 kpl), 50 % vesi- ja jätevesilaskutukseen kohdistuvista toimistotarvikekuluista (muun muassa kopiopaperit ja kirjekuoret).

7030 VIEMÄRIVERKOSTO JA PUMPPAAMOT

Kustannuspaikka sisältää viemäriverkoston ja pumppaamoiden ylläpidon. Liikelaitoksen verkostossa johdettava jätevesimäärä on noin 1 470 000 m³/a.

Kustannuspaikka sisältää vakinaisen henkilökunnan palkat (33 % yhden, 30 % yhden, 28 % yhden ja 25 % yhden laitoksenhoitajan sekä 33 % työnjohtajan (tiimivastaavan) ja kolmen putkiasentajan palkoista), lisä-, ylityö- ja varallaolokorvaukset, KVTEL- ja sosiaaliturvamaksut, osan edellä mainittujen työntekijöiden työvaate- ja koulutuskustannuksista, osan hallinto-, atk- ja palkanlaskentapalvelujen ostokustannuksista, osan kuorma-auton sekä pakettiautojen vero-, vakuutus-, katsastus-, polttoaine- ja huoltokustannuksista, painatus-, ilmoitus- ja puhelinkulut, jätevesiviemärien ja -pumppaamoiden kuvauksista ja pesuista aiheutuvat kustannukset, viemäriverkoston ja jätevesipumppaamoiden kunnossapitopalvelut, koneiden ja laitteiden vuokrat sekä kunnossapidossa tarvittavat kuljetukset, jätevesiverkostojen tukkeumien aiheuttamat vahingot yms., kunnossapidossa tarvittavat työaineet, pienkalusto ja työkalut, osan työmaaparakkien sähkö- ja puhtaanapitokustannuksista, jätevesipumppaamoiden vakuutukset, hälytysjärjestelmän vuosimaksut sekä osan työtarvikkeiden ja -koneiden tilavuokrasta.

7031 JÄTEVEDEN LASKUTUS

Laskutettavan jäteveden määrä noin 670 000 m³.

Kustannuspaikka sisältää liittyjiltä perittävät perusmaksutulot (noin 3 300 kulutuspistettä), jätevesimaksutulot noin 670 000 m³ á 2,68 € (alv. 0 %), sisäiset jätevesimaksut (jätevedenpuhdistamo sekä toimisto- ja varistorakennus), 50 % vesi- ja jätevesilaskutusohjelman ja lomakepohjan ylläpitomaksuista, 50 % vesi- ja jätevesilaskutukseen kohdistuvista postituskuluista (mittarinlukukortit yhteensä noin 6 600 kpl ja vesi- ja jätevesilaskut yhteensä 3 x noin 6 600 kpl), 50 % vesi- ja jätevesilaskutukseen kohdistuvista toimistotarvikeluista (muun muassa kopiopaperit ja kirjekuoret).

7033 YPÄJÄ-LOIMAA -SIIRTOVIEMÄRI

Kustannuspaikka sisältää siirtoviemäriin ylläpidon Loimaan puolella.

Kustannuspaikka sisältää vakinaisen henkilökunnan palkat (5 % yhden vesilaitoksenhoitajan palkkakustannuksista), lisä-, ylityö- ja varallaolokorvaukset, KVTEL- ja sosiaaliturvamaksut, 5 % edellä mainitun työntekijän koulutus- ja työvaatekustannuksista, osan kuorma-auton sekä kahden pakettiauton vero-, vakuutus-, katsastus-, polttoaine- ja huoltokustannuksista, painatus-, ilmoitus-, posti- ja puhelinkulut, jätevesiviemärien ja -pumppaamoiden kuvauksista ja pesuista aiheutuvat kustannukset, viemäriverkoston ja jätevesipumppaamoiden kunnossapitopalvelut, koneiden ja laitteiden vuokrat sekä kunnossapidossa tarvittavat kuljetukset, jätevesiverkostojen tukkeumien aiheuttamat vahingot yms., kunnossapidossa tarvittavat työaineet, pienkalusto ja työkalut, osan sähkö- ja puhtaanapitokustannuksista, jätevesipumppaamoiden vakuutukset sekä hälytysjärjestelmän vuosimaksut.

7041 NIINIJOEN PIENPUHDISTAMO

Kustannuspaikka sisältää pienpuhdistamon ylläpidon.

Kustannuspaikka sisältää pienpuhdistamorakennuksen ja -alueen sekä koneiden ja laitteiden kunnossapitokustannukset, jätevedenpuhdistuksessa ja kunnossapidossa tarvittavat työaineet, sähkömaksut, puhtaanapitopalvelut ja osan laitoksenhoitajien puhelinkustannuksista.

7042 KUIVATUN LIETTEEN KOMPOSTOINTI

Kustannuspaikka sisältää puhdistamolietteen kompostointitoiminnan ylläpidon.

Kustannuspaikka sisältää vakinaisen henkilökunnan palkat (5 % yhden vesilaitoksenhoitajan palkkakustannuksista), lisä-, ylityö- ja varallaolokorvaukset, KVTEL- ja sosiaaliturvamaksut, 5 % edellä mainitun työntekijän puhelin-, koulutus- ja työvaatekustannuksista, kompostilietetutkimuskustannukset, kompostointikentän kunnossapitopalvelut ja koneiden vuokrat, tuhoeläintorjuntakustannukset, kompostoinnissa käytettävät työaineet sekä kompostointikentän vuokran.

7045 KESKUSJÄTEVEDENPUHDISTAMO

Kustannuspaikka sisältää jätevedenpuhdistamon (keskuspuhdistamo) ylläpidon. Puhdistettava jätevesimäärä on noin 1 560 000 m³/a ja käsiteltävä lietemäärä on noin 1 700 tn/a.

Kustannuspaikka sisältää saostuskaivo- ja umpisäiliölietteen käsittelymaksutulot, vakinaisen henkilökunnan palkat (100 % puhdistamon vastaava hoitajan sekä 40 % yhden, 25 % yhden ja 17 % kahden vesilaitoksenhoitajan palkasta), lisä-, ylityö- ja varallaolokorvaukset, KVTEL- ja

sosiaaliturvamaksut, edellä mainittujen työntekijöiden koulutus- ja työvaatekustannukset, osan hallinto-, atk- ja palkanlaskentapalvelujen ostokustannuksista, jätevedenpuhdistamon valvontamaksut, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laskuttamat velvoitetarkkailukustannukset (jätevedenpuhdistamo, Loimijoen vesistön yhteistarkkailu, kalatalousmaksu, pohjaeläin- ja pohjasedimenttitarkkailu), laboratorionäytteiden tutkimuskustannukset, KVVSY ry:n jäsenmaksun, toimistotarvike-, painatus-, ilmoitus-, posti- ja puhelinkulut, osan kuorma-auton sekä kahden pakettiauton vero-, vakuutus-, katsastus-, polttoaine- ja huoltokustannuksista, leasing vuokrat, osan vesihuoltolaitoksen omaisuusriskivakuutuksesta, puhtaanapitokustannukset (muun muassa altaiden puhdistus / lietteenpoisto urakoitsijan toimesta), tilojen siivouskustannukset, sähkö- ja lämmityskustannukset, sisäiset vesi- ja jätevesimaksut, jätevedenpuhdistamorakennuksen ja -alueen sekä puhdistamon koneiden ja laitteiden kunnossapitokustannukset, lietteen, tarvikkeiden, kemikaalien ym. kuljetuskustannukset, pienkaluston ja -koneiden hankintakustannukset, jätevedenpuhdistuksessa tarvittavat työaineet (muun muassa ferrosulfaatti, polymeerit, bakteerit), kunnossapidossa tarvittavat työaineet ja tarvikkeet, alan julkaisut ja lehdet sekä hälytysjärjestelmän vuosimaksut.

7046 METSÄMAAN PIENPUHDISTAMO

Kustannuspaikka sisältää pienpuhdistamon ylläpidon.

Kustannuspaikka sisältää pienpuhdistamorakennuksen ja -alueen sekä koneiden ja laitteiden kunnossapitokustannukset, jätevedenpuhdistuksessa ja kunnossapidossa tarvittavat työaineet, sähkömaksut, puhtaanapitopalvelut ja osan laitoksenhoitajien puhelinkustannuksista.

7050 LASKUTUSTYÖT

Kustannuspaikka sisältää vakinaisen henkilökunnan palkat (33 % tiimivastaavan ja 33 % kolmen putkiasentajan palkoista), lisä- ja ylityökorvaukset, KVTEL- ja sosiaaliturvamaksut, vesihuoltolaitoksen toimesta yksityisille ja yrityksille tehdyt vesi- ja viemärijohtoliitos- ja korjaustyöt sekä Loimaan kaupungin eri vastuualueille tehdyt työt. Vesi- ja viemärijohtoliitoksiin liittyvistä sekä muista hinnoitelluista töistä liikelaitos perii kustannukset palvelumaksuhinnaston mukaisesti.

7160 TOIMISTO- JA VARASTORAKENNUS

Kustannuspaikka sisältää sisäiset vesi- ja jätevesimaksut.

7210 MUUT RAHOITUSTULOT

Kustannuspaikka sisältää asiakkaiden eräpäivän jälkeen maksamien laskujen viivästyskorot.

7220 KORKOKULUT

Kustannuspaikka sisältää maksuliikennetilien korot.

7230 KORKO PERUSPÄÄOMALLE

Kustannuspaikka sisältää peruspääomasta Loimaan kaupungille maksettavan korvauksen (1,5 %).

7240 MUUT RAHOITUSKULUT

Kustannuspaikka sisältää viivästyskorot, huomautuskulut ja ulosoton tilitysmaksut.

VALTUUSTON PÄÄTTÄMÄT LIIKELAITOKSELLE ASETETUT TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET 2024

TOIMINNAN TAVOITTEET 2024

Sosiaali- ja terveystieteiden päätöksen mukaisten talousveden laatuvaatimusten täyttäminen.

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 18.12.2009 myöntämän jäteveden johtamisluvan mukaisten ehtojen täyttäminen (keskuspuhdistamo).

Toiminnan tavoitteet noudattavat Loimaan kaupunkistrategian Houkuttelevat asuin ympäristöt - kärkihanketta.

TALOUDEN TAVOITTEET 2024

Loimaan Veden taloutta tulee hoitaa vuonna 2024 siten, että pitkällä aikavälillä on mahdollista kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit, operatiiviset kustannukset sekä toimitilojen leasing vuokratkustannukset.

Talouden tavoitteet noudattavat Loimaan kaupunkistrategian ”Suunnitteleminen ja johdamme taloutta ja investointeja ennakoivasti ja pitkäjänteisesti” -strategista tavoitetta.

Peruspääoman tuotto

Yleisperusteluissa vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi mainitaan tuottovaatimuksen osalta seuraavaa: *Tuottovaatimuksen kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan viitata esimerkiksi valtion talousarviosta annettuun asetukseen (1243/1992), jonka 56 §:n mukaan valtion investointilaskelmissa ja muussa pääomien käytön arvioinnissa käytetään, jollei käyttötarkoituksesta muuta johdu, tuottovaatimuksena Valtiokonttorin laskemaa arvioinnin suorittamista edeltäneen varainhoitovuoden euromääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivistä korkokustannusta valtiolle.*

Valtiokonttorin 16.01.2023 ilmoittama pitkäaikaisen lainanoton efektiivinen korkokustannus vuoden 2022 tietojen pohjalta laskettuna ja vuoden 2023 laskelmissa käytettäväksi tarkoitettu (nimellinen) korkokustannus on 1,5 %.

Loimaan Veden peruspääoman korkona Loimaan kaupungille vuonna 2024 käytetään 1,5 % peruspääomasta, todeten sen sisältyvän kohtuullisen tuoton määritelmään.

Loimaan Veden taloudelliseksi tavoitteeksi asetetaan kaupungille maksettava 1,5 %:n suuruinen korvaus peruspääomasta 3 977 464,37 euroa, joka vuodelle 2024 tulee olemaan 59 661,97 euroa.

Investoinnit

Vuotuiset investointimenot ovat enintään 1 915 000 euroa.

JOHTOKUNNAN PÄÄTTÄMÄT SITOVAT TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET 2024

TOIMINNAN TAVOITTEET 2024

Laskuttamattoman veden määrä on alle 20 %. (vuonna 2022 toteutunut 26 %)

Hule- ja suotovesien määrän vähentäminen. Vähintään yhdelle alueelle tehty selvitys tai alueellinen toimenpide viemäriverkostoon johtuvista sinne kuulumattomista vesistä.

Tavoitteet noudattavat Loimaan kaupunkistrategian Houkuttelevat asuinympäristöt -kärkihanketta.

Tyky-toiminnan ja sidosryhmätoiminnan ylläpitäminen mm. koulutuksin, messuvierailuin.

Tavoite noudattaa Loimaan kaupunkistrategian ”Olemme hyvä työnantaja” -strategista tavoitetta.

TALOUDEN TAVOITTEET 2024

Tilikausi muodostuu hieman ylijäämäiseksi. Investointeja kohdennetaan vesi- ja viemäriverkoston rakentamiseen ja ylläpitoon.

Talouden tavoitteet noudattavat Loimaan kaupunkistrategian ”Suunnitella ja johdattaa taloutta ja investointeja ennakoivasti ja pitkäjänteisesti” -strategista tavoitetta.

LOIMAAN VESI -LIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

LOIMAAN VESI -LIKELAITOS	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	2 974 160	3 244 800	3 747 869	4 283 475	4 893 300
Valm. ja kesk.eräis.tuott. var. lisäys(+) tai vähennys(-)					
Valmistus omaan käyttöön					
Liiketoiminnan muut tuotot					
Tuet ja avustukset kunnalta					
Tuet ja avustukset muilta					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-679 381	-735 300	-760 200	-772 100	-793 500
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)					
Palvelujen ostot	-612 132	-558 800	-616 400	-626 500	-646 800
Materiaalit ja palvelut	-1 291 514	-1 294 100	-1 376 600	-1 398 600	-1 440 300
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-553 715	-632 700	-652 400	-675 700	-701 400
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-115 166	-135 700	-136 378	-140 400	-144 400
Muut henkilösivukulut	-20 615	-23 100	-21 470	-21 700	-22 600
Henkilöstösivukulut	-135 781	-158 800	-157 848	-162 100	-167 000
Henkilöstökulut	-689 496	-791 500	-810 248	-837 800	-868 400
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-611 754	-669 600	-757 879	-873 000	-898 000
Kertaluonteiset poistot					
Poistot ja arvonalentumiset	-611 754	-669 600	-757 879	-873 000	-898 000
Liiketoiminnan muut kulut	-530 433	-496 900	-739 533	-739 633	-739 633
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-149 037	-7 300	63 609	434 442	946 967
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot					
Rahoitusavustus kunnalta					
Muut rahoitustuotot	2 529	3 400	3 500	3 600	3 600
Kunnalle maksetut korkokulut					
Muille maksetut korkokulut					
Korvaus peruspääomasta			-59 662	-59 662	-59 662
Muut rahoituskulut	-58	-700	-200	-200	-200
Rahoitustuotot ja -kulut	2 471	2 700	-56 362	-56 262	-56 262
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-146 566	-4 600	7 247	378 180	890 705
Satunnaiset tuotot ja kulut:					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-146 566	-4 600	7 247	378 180	890 705
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	21 069	19 500	18 003	16 662	15 430
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-125 497	14 900	25 250	394 842	906 135

12.09.2023 ah

							LOIMAAN VESI -LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA VUOSILLE 2024-2026				
							TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikelaitoksen varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta											
Toiminnan rahavirta											
Liikelyljäämä (-alijäämä)							-149 037	-7 300	63 609	434 442	946 967
Poistot ja arvonalentumiset							611 754	669 600	757 879	873 000	898 000
Rahoitustuotot ja -kulut							2 471	2 700	-56 362	-56 262	-56 262
Investoinnit											
Käyttöomaisuusinvestoinnit							-1 421 435	-2 356 000	-1 915 000	-2 000 000	-2 620 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin							0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot							0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot											
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta							-956 247	-1 691 000	-1 149 874	-748 820	-831 295
Rahoitustoiminnan rahavirta											
Antolainasaamisten muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset											
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset muilta										235 000	863 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys											-32 900
Muut maksuvalmiuden muutokset											
Saamisten muutos kunnalta							1 425 000				
Saamisten muutos muilta							-111 760				
Korottomien velkojen muutos kunnalta							12 844				
Korottomien velkojen muutos muilta							-162 926				
Rahoituksen rahavirta							1 163 158				
Käytettävissä olevien rahavarojen muutos							206 911	-1 691 000	-1 149 874	-748 820	-831 295
Lyhytaik. saamiset sekä rahat ja pankkisaam. vuoden lopussa							3 356 217	1 665 217	515 343	1 523	328
TP 2022							3 356 217	1 665 217			
2023 (arvio)											
3 356 217							1 665 217				
LIIKELYJÄÄMÄN MÄÄRITTÄMINEN											
TP 2022							2 974 160	3 244 800	3 747 869	4 283 475	4 893 300
LIKEVAIHTO (ilman arvonnäsväroa)							2 511 443	2 582 500	2 926 381	2 976 033	3 048 333
MENOT (ilman arvonnäsväroa, poistoja ja rah. kuluja)							611 754	669 600	757 879	873 000	898 000
POISTOT							-149 037	-7 300	63 609	434 442	946 967
LIIKELYJÄÄMÄ											
20.09.2023 asti											

LOIMAAN VESI

TALOUSARVIO VUODELLE 2024 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2025 - 2026

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	2 974 160	3 244 800	3 747 869	4 283 475	4 893 300
Materiaalit ja palvelut	-1 291 514	-1 294 100	-1 376 600	-1 398 600	-1 440 300
Henkilöstökulut	-689 496	-791 500	-810 248	-837 800	-868 400
Poistot ja arvonalent.	-611 754	-669 600	-757 879	-873 000	-898 000
Liiketoiminnan muut kulut	-530 433	-496 900	-739 533	-739 633	-739 633
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-149 037	-7 300	63 609	434 442	946 967
Rahoitustuotot ja kulut	2 471	2 700	-56 362	-56 262	-56 262
Ylijäämä (ennen varauksia)	-146 566	-4 600	7 247	378 180	890 705
Poistoeron lisäys tai vähennys	21 069	19 500	18 003	16 662	15 430
Vapaaeht. var. lisäys tai vähennys					
Tilikauden ylijäämä	-125 497	14 900	25 250	394 842	906 135

INVESTOINTIOHJELMA VUOSILLE 2024 - 2026

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit					
menot	-1 421 435	-2 356 000	-1 915 000	-2 000 000	-2 620 000
tulot					
netto	-1 421 435	-2 356 000	-1 915 000	-2 000 000	-2 620 000

12.09.2023 ah

5.9. Loimaan kaupungin käyttötalous yhteensä

Loimaan kaupunki ja vesilaitos (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	18 208 095	10 400 079	11 087 989	6,6 %	11 672 775	11 982 600
Toimintakulut	-121 537 284	-46 004 803	-46 711 178	1,5 %	-49 150 941	-50 313 847
Toimintakate	-103 329 188	-35 604 724	-35 623 189	0,1 %	-37 478 166	-38 331 247
Poistot ja	-4 359 226	-4 065 800	-4 448 015	9,4 %	-4 408 511	-4 579 536

Loimaan peruskaupunki (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	15 253 756	7 183 279	7 368 820	2,6 %	7 389 300	7 089 300
Toimintakulut	-119 045 661	-43 285 472	-43 813 012	1,2 %	-46 174 908	-47 265 514
Toimintakate	-103 791 905	-36 102 193	-36 444 192	0,9 %	-38 785 608	-40 176 214
Poistot ja	-3 747 472	-3 396 200	-3 690 136	8,7 %	-3 535 511	-3 681 536

Kaupunginvaltuusto (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-62 319	-54 700	-54 387	-0,6 %	-55 314	-56 266
Toimintakate	-62 319	-54 700	-54 387	-0,6 %	-55 314	-56 266
Poistot ja						

Tarkastuslautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-27 955	-33 800	-28 995	-14,2 %	-29 651	-30 322
Toimintakate	-27 955	-33 800	-28 995	-14,2 %	-29 651	-30 322
Poistot ja						

Keskusvaalilautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	35 081	20 400	101 000	395,1 %	101 000	101 000
Toimintakulut	-30 640	-20 400	-101 000	395,1 %	-103 922	-106 929
Toimintakate	4 441				-2 922	-5 929
Poistot ja						

Vaikuttajaelimet (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Toimintakulut		-20 000	-20 002	0,0 %	-20 303	-20 613
Toimintakate		-20 000	-20 002	0,0 %	-20 303	-20 613
Poistot ja						

Kaupunginhallitus (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	802 376	659 079	705 420	7,0 %	705 420	705 420
Toimintakulut	-8 179 750	-6 339 918	-6 123 831	-3,4 %	-7 553 236	-7 686 062
Toimintakate	-7 377 374	-5 680 839	-5 418 411	-4,6 %	-6 847 816	-6 980 642
Poistot ja	-28 339	-20 300	-7 967	-60,8 %	-25 597	-23 874

Sivistyslautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	2 679 705	2 394 800	2 477 900	3,5 %	2 489 900	2 489 900
Toimintakulut	-25 182 964	-25 913 818	-26 572 689	2,5 %	-27 253 492	-27 953 386
Toimintakate	-22 503 259	-23 519 018	-24 094 789	2,4 %	-24 763 592	-25 463 486
Poistot ja	-4 628	-4 600	-4 242	-7,8 %	-4 242	

Elinympäristölautakunta (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	1 923 953	4 109 000	4 084 500	-0,6 %	4 092 980	3 792 980
Toimintakulut	-11 448 505	-10 902 836	-10 912 108	0,1 %	-11 158 990	-11 411 936
Toimintakate	-9 524 552	-6 793 836	-6 827 608	0,5 %	-7 066 010	-7 618 956
Poistot ja	-3 692 814	-3 371 300	-3 677 927	9,1 %	-3 505 672	-3 657 662

Loimaan Vesi -liikelaitos (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	2 954 340	3 216 800	3 719 169	15,6 %	4 283 475	4 893 300
Toimintakulut	-2 491 623	-2 719 331	-2 898 166	6,6 %	-2 976 033	-3 048 333
Toimintakate	462 717	497 469	821 003	65,0 %	1 307 442	1 844 967
Poistot ja	-611 754	-669 600	-757 879	13,2 %	-873 000	-898 000

6. Tuloslaskelmaosa

Loimaan kaupunki ja vesilaitos (Ulkoinen)

	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	Muutos% 23/24	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	18 208 095	10 400 079	11 087 989	6,6 %	11 672 775	11 982 600
Myyntituotot	7 604 159	4 822 074	5 411 843	12,2 %	5 976 149	6 585 974
Maksutuotot	5 748 486	1 056 300	1 024 000	-3,1 %	1 044 480	1 044 480
Tuet ja avustukset	3 040 895	1 066 221	1 238 270	16,1 %	1 238 270	1 238 270
Muut toimintatuotot	1 814 555	3 455 484	3 413 876	-1,2 %	3 413 876	3 113 876
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintakulut	-121 537 284	-46 004 803	-46 711 178	1,5 %	-49 150 941	-50 313 847
Henkilöstökulut	-48 684 739	-25 045 752	-25 756 296	2,8 %	-26 531 729	-27 333 143
Palkat ja palkkiot	-38 522 747	-19 916 825	-20 757 879	4,2 %	-21 384 341	-22 031 297
Henkilösivukulut	-10 161 991	-5 128 927	-4 998 417	-2,5 %	-5 147 388	-5 301 846
Eläkekulut	-8 731 279	-4 362 310	-4 309 846	-1,2 %	-4 438 654	-4 571 602
Muut henkilösivukulut	-1 430 712	-766 617	-688 571	-10,2 %	-708 734	-730 244
Palvelujen ostot	-57 367 313	-11 487 391	-11 522 197	0,3 %	-11 779 685	-12 023 040
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 062 031	-5 516 224	-5 502 326	-0,3 %	-5 609 068	-5 727 205
Avustukset	-4 622 800	-2 248 122	-2 138 650	-4,9 %	-3 438 650	-3 438 650
Muut toimintakulut	-2 800 401	-1 707 314	-1 791 709	4,9 %	-1 791 809	-1 791 809
Toimintakate	-103 329 188	-35 604 724	-35 623 189	0,1 %	-37 478 166	-38 331 247
Verotulot	60 576 870	33 050 000	31 932 542	-3,4 %	32 870 000	33 652 000
Valtionosuudet	48 710 148	10 175 000	8 807 259	-13,4 %	10 098 000	9 914 000
Rahoitustuotot ja -kulut	191 856	-372 500	-725 000	94,6 %	-724 900	-724 900
Vuosikate	6 149 685	7 247 776	4 391 612	-39,4 %	4 764 934	4 509 853
Poistot ja arvonalentumiset	-4 359 226	-4 065 800	-4 448 015	9,4 %	-4 408 511	-4 579 536
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	1 790 459	3 181 976	-56 403	-101,8 %	356 423	-69 683
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	53 713	57 900	56 403	-2,6 %	55 062	53 830
Varausten lisäys (+) tai vähennys (-)						
Rahastojen lisäys (+) tai vähennys (-)						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 844 172	3 239 876	0,00	-100,0 %	411 485	-15 853

Vesilaitoksen osalta liikevaihtoa (vesimaksujen korotuksia) TS 2025-2026 tarkastellaan vuosi kerrallaan.
(Kaupunginhallituksen päätös 30.10.2023)

7. Rahoitusosa

RAHOITUSLASKELMA KAUPUNKI + VESI-LIIKEL.	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	6 028 240	7 097 776	4 271 612	4 664 934	4 409 853
Vuosikate	6 149 685	7 247 776	4 391 612	4 764 934	4 509 853
Satunnaiset erät	0		0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-121 446	-150 000	-120 000	-100 000	-100 000
Investointien rahavirta	-3 129 621	-7 081 000	-6 019 000	-6 420 000	-5 170 000
Investointimenot	-3 285 959	-7 331 000	-6 139 000	-6 620 000	-5 370 000
Rah.os. invest.menoihin		0		0	0
Pysyvien vast hyöd.luovutustulot	156 338	250 000	120 000	200 000	200 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 898 618	16 776	-1 747 388	-1 755 066	-760 147
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-39 436	20 000	20 000	20 000	20 000
Antolainasaam. lis. -	-39 436	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Antolainasaamisten väh. +	0	40 000	40 000	40 000	40 000
Lainakannan muutokset	-959 977	0	1 000 000	1 235 000	830 100
Pitkäaik. lainojen lisäys	4 000 000	-5 000 000	5 000 000	5 235 000	4 863 000
Pitkäaik. lainojen väh.	-4 959 977	5 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 032 900
Lyhytaik. lainojen muutos	0				
Oman pääoman muutokset	-443 956				
Muut maksuvalmiuden muutokset	345 034				
Rahoituksen rahavirta	-1 098 336	20 000	1 020 000	1 255 000	850 100
Rahavarojen muutos	1 800 283	36 776	-727 388	-500 066	89 953
Rahoituslaskelman tunnusluvut:	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	TS 2024	TS 2025
Kumulatiivinen lainamäärä	31 446 000	30 382 000	31 382 000	32 617 000	33 447 100
Lainat , €/asukas	2 041	1 979	2 061	2 159	2 232
Investointien tulorahoitus,%	187	99	72	72	84
Asukasluku	15 406	15 354	15 226	15 104	14 987

8. Investointiosa

8.1. Investoinnit

Hanke-numero	MAA- JA VESIALUEET	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	YHTEENSÄ
092001	Maa-alueiden ostot							-600 000
	Menot	-300 000	-300 000					
	Tontin myynnit	100 000	100 000					200 000
	Netto	-200 000	-200 000					-400 000
Hanke-numero	MAA- JA VESIRAKENTEET	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	YHTEENSÄ
092401	Hirvikosken luonnonmukaistaminen hanke	-200 000						-200 000
	Netto	-200 000						-200 000
Hanke-numero	TALONRAKENTAMISOHJELMA	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Yhteensä
094206	Pääterveysaseman julkisivukorjaus	-80 000	-15 000					-95 000
094212	julkisivukorjaus ja lj-huoneen saneeraus	-55 000	-5 000					-60 000
094325, 094308	Puistokadun koulun ja Keskuskoulun julkisivukorjauksia	-10 000						-10 000
094097	Investointihankkeiden ennakkosuunnittelu ja valmistelu	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000		-500 000
094498	PTS-ohjelman mukaiset saneerausinvestoinnit	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000		-1 750 000
094299	Hyvinvointialueelle vuokratut rakennukset (terveellisyteen ja turvallisuuden liittyvät hankkeet)	-30 000	-30 000		-30 000	-30 000		-120 000
094399	Sivistystoimialan erillishankkeet (sivistyspalvelualan toimintojen terveellisyys- ja turvallisuusvaatimusten tai oppimisympäristöjen kehittämisen mukaiset toimenpiteet)	-120 000	-120 000		-120 000	-120 000		-480 000
94415	Kisällinkadun väestönsuoja (Tekninen/hankeryhmä)	-12 000	-50 000					
	TALONRAKENNUS YHTEENSÄ	-757 000	-670 000	-450 000	-600 000	-600 000	0	-3 015 000

TARVE- JA HANKESUUNNITTELUKOHEET	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Liikuntahalli, tarveselvitys ja hankesuunnitelma	käynnistetty	jatkuu				
Keskuskoulun ruokala / aamutoimintatilojen kehittäminen	käynnistetty	jatkuu				
Urheilukeskuksen päärakennus, tarveselvitys ja hankesuunnitelma	käynnistetty	jatkuu				
Puistokadun koulun pihan ja käsityötilan kehittäminen		aloitetaan				
Mellilänjärven ympäristön kehittäminen		aloitetaan				
Kalikan alueen kehittäminen		aloitetaan				
Kirjastojen muuttaminen omatoimikirjastoiksi, jatkoselvitys						
Varhaiskasvatuksen palveluverkko	käynnistetty	jatkuu				
Rantapuiston rakentaminen ja torialueen kehittäminen	käynnistetty	jatkuu				
Hallinnon tilojen tarveselvitys		aloitetaan				
Mellilän asemanseudun koulun saneeraus		aloitetaan				
Loimaan entisen kunnantalon uusi käyttö, ideasuunnittelu	valmis					
Hulmin alueen kulkuyhteyden selvitys		aloitetaan				
Heimolinnan toiminnallisuuden ja akustiikan parantaminen.		aloitetaan				
Loimaan entisen kaupungintalon uusi käyttö, ideasuunnittelu		aloitetaan				
Nuorisotilojen selvitys		aloitetaan				
Alastaron yläasteen rakennuksen käyttötarkoituksen selvitys		aloitetaan				

Hanke- numero	KUNNALLISTEKNIikka	TA 2024	TS 2025		TS 2026		TS 2027		Yhteensä
			Loimaan Vesi	Loimaan Vesi	Loimaan Vesi	Loimaan Vesi	Loimaan Vesi		
	HANKKEET								
095432	Satakunnantien kunnallistekniikan peruskorjaus	-550 000	-550 000						-1 100 000
095401	Väinämöisenkadun loppuosan peruskorjaus								0
095403	Turuntien kunnallistekniikan peruskorjaus	-30 000	-30 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000		-1 660 000
095427	Käsityöläiskadun peruskorjaus	-20 000	-20 000			-200 000	-300 000	-200 000	-1 040 000
095478	Nahkatehtaan alueen kunnallistekniikka	-15 000		-250 000	-250 000				-515 000
095420	Juvanportin alueen kunnallistekniikka	-360 000	-360 000						-720 000
095428	Sieppalankadun jatke itään (Mäenpään alue)	-20 000	-20 000						-40 000
095435	Kemppilänkadun rautatien alikulun saneeraus			-30000		-300000			0
095460	Rantapuiston rakentaminen ja torialueen kehittäminen	-150 000		-250 000		-250 000			-650 000
95455	Nahinlahden ranta-alueen rakentaminen	-30 000		-100 000		-50 000			-180 000
095405	Mäenpään silta	-50 000		-1 200 000					-1 250 000
095406	Eteläkaari itään	-50 000	-40 000				-1 000 000	-1 000 000	-2 090 000
095407	Eteläkaari länteen			-50 000	-40 000				-90 000
095437	Tuulensuun alue, Kenttäkuja	-20 000	-20 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000		-1 040 000
095443	Alastaron urheilukentän kastelujärjestelmä	-30 000							-30 000
	KAUPUNKI	-1 325 000		-2 500 000		-1 150 000		-1 200 000	-6 175 000
	LOIMAAN VESI		-1 040 000		-940 000		-950 000		-1 300 000
	YHTEENSÄ (sis. vesihuolto)	-2 365 000		-3 440 000		-2 100 000		-2 500 000	-10 405 000

Hanke- numero	HANKERYHMÄT	TS 2025		TS 2026		TS 2027		Yhteensä	
		Loimaan Vesi	Loimaan Vesi	Loimaan Vesi	Loimaan Vesi	Loimaan Vesi			
095411	KADUT								
	Katujen saneeraus (mm. liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden lisääminen)	-300 000		-300 000		-300 000		-300 000	-1 200 000
095430	Katujen päällystys	-330 000		-330 000		-330 000		-330 000	-1 320 000
095440	Katuvalaistuksen rakentaminen ja uusiminen	-220 000		-220 000		-220 000		-220 000	-880 000
095450	PUISTOT JA YLEISET ALUEET								
	Puistoistutukset, leikkikentät ja kohdevalaistukset	-100 000		-150 000		-150 000		-150 000	-550 000
095465	Urheilu- ja ulkoilualueet	-100 000		-50 000		-50 000		-50 000	-250 000
095480	Hulevesiviemäröinti	-100 000		-100 000		-100 000		-100 000	-400 000
	MUUT YHTEENSÄ	-1 150 000		-1 150 000		-1 150 000			-4 600 000
	KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ (ilman vesihuoltoa)	-2 475 000		-3 650 000		-2 300 000		-2 350 000	-10 775 000

Hanke-numero	KULJETUSVÄLINEET	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Yhteensä
96401	Pakettiauto moottorikelkan kuljetukseen (korvaa Opel Movano NIE-659, vm. 2010)	-25 000						-25 000
96401	Pakettiauto postin ja pakettien kuljetukseen (korvaa VW Caddy Maxi JJS-679, vm. 2010)	-25 000						-25 000
96401	Ruohonleikkuri (korvaa Grasshopper leikkurin vm. 2005)	-32 000						-32 000
96401	Moottorikelkka (korvaa Lynx 757-FC, vm. 1986)	-15 000						-15 000
96401	Moottorikelkka (korvaa kelkan Lynx 408-YA, vm. 1997)	-15 000						-15 000
96401	Paana latukone	-80 000						-80 000
	KULJETUSVÄLINEET YHTEENSÄ	-192 000						-192 000

Hanke-numero	IRTAIN OMAISUUS	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Yhteensä
097001	Konsernijohto, keskitetyt atk-hankinnat	-20 000						-20 000
097002	Konsernijohto, tiedolla johtamisen järjestelmä	-20 000						-20 000
097002	Konsernijohto, sähköinen arkistointi	-60 000						-60 000
	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ	-100 000						-100 000

Hanke-numero	KÄYTTÖOMAISSUUSARVOPAPERIT	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Yhteensä
099100	Osakkeiden hankinta, ml asunto-osakkeet	-300 000	0					-300 000
	Menot	-300 000	0					-300 000
	Tulot	0	0					0
	Netto	-300 000	0					-300 000

	INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028 *)	TS 2029 *)	Yhteensä
	Menot	-4 324 000	-4 620 000	-2 750 000	-2 950 000	-600 000		-15 244 000
	Tulot	100 000	100 000	0	0	0		200 000
	Netto	-4 224 000	-4 520 000	-2 750 000	-2 950 000	-600 000		-15 044 000

*) sis. vain talonrakentamishjelma

8.2. Hankekohtaiset perustelut

TALONRAKENNUS

094206 PÄÄTERVEYSASEMAN JULKISIVUKORJAUS

Pääterveysasema on valmistunut 1981 ja on julkisivujen osalta alkuperäinen, muutamia ikkunoita on uusittu vuodeosaston muutoksessa toimistotiloiksi.

Hankkeeseen esitetyllä määrärahalta laaditaan tarvittavat toteutussuunnitelmat sekä toteutetaan tarvittavat korjaukset.

Sisältö pääpiirteissään: Puhdistetaan julkisivut ja uusitaan rakennuksen julkisivujen elementtisaumat sekä uusitaan loput alkuperäiset ikkunat, lisäksi korjataan sokkeleita.

094212 KAUHANOJAN KOULUN JULKISIVUKORJAUS JA LÄMMÖNJAKOHUONEEN SANEERAUS

Kauhanojan koulun julkisivujen kuntotutkimus on valmistunut 2/2022. Tutkimuksen perusteella julkisivu on melko hyväkuntoinen ja julkisivun korjaus voidaan tehdä huolto- ja korjausmaalauksena, eikä perusteellista rappaus- ja puupintojen uusimista tarvita.

Lämmönjakohuoneen ja lämmitysjärjestelmän kunto ja tarvittava korjauslaajuus selvitetään 2024. Korjaussuunnittelun yhteydessä tarkennetaan myös hankkeen kustannusarvio ja lämmitysjärjestelmän saneerausta esitetään suunnitelmavuodelle 2025

094325, 094308 PUISTOKADUN KOULUN JA KESKUSKOULUN JULKISIVUKORJAUKSIA

Puistokadun koulu ja Keskuskoulu ovat molemmat valmistuneet 1950 luvun puolivälin paikkeilla ja julkisivujen pintarakenteena ovat osittain vielä alkuperäiset paksurappaukset.

Hankkeeseen esitetyllä määrärahalta selvitetään julkisivujen kunto ja korjaustarpeen laajuus sekä teetetään tarvittavat osakorjaukset.

094097 INVESTOINTIHANKKEIDEN ENNAKKOSUUNNITTELU JA VALMISTELU

Investointihankkeiden suunnittelu edellyttää jo hankkeen alkuvaiheessa selvitystyötä ja suunnittelua, jota ei voida tehdä omilla henkilöresursseilla ja se tullaan hankkimaan asiantuntijapalveluna ulkopuolisilta palveluntarjoajilta joko puitesopimusten kautta tai hankekohtaisesti kilpailutetulta toimijalta.

Esitetyllä määrärahalta on tarkoitus toteuttaa tarve- ja hankesuunnittelua sekä valmistella investointihankkeita toteutussuunnitteluun

094498 PTS-OHJELMAN MUKAISET SANEERAUSINVESTOINNIT

Pitkätähntäimen huolto- ja kunnossapitosuunnitelma kattaa normaalisti 10 vuoden ajanjakson ja sitä päivitetään vuosittain tehtävien rakennusten kuntoarvioiden ja -tutkimusten perusteella. Suunnitelmassa pyritään hakemaan korjauksille se ajankohta, jolloin suurin osa kulloinkin peruskorjattavista rakennusosista on teknisen käyttöikänsä loppupäässä, mutta kunnossapidon kustannukset tai vikaantuminen ei ole kohonnut liian korkealle. PTS-suunnitelman hankkeita myös jaksotetaan toteutettavaksi esimerkiksi tilamuutosten yhteydessä.

Esitetyllä määrärahalta on tarkoitus toteuttaa Elinympäristölautakunnan päättämiä peruskorjauksia.

094415 KISÄLLINKADUN VÄESTÖNSUOJA

Väestönsuoja on vuonna 1987 valmistunut 54 neliön kokoinen väestönsuoja joka on aistinvaraisesti todettu kosteusvaurioituneeksi.

Määrärahalta teetetään väestönsuojan kuntotutkimus ja korjaussuunnitelmat.

SISÄILMASTOKORJAUKSET, TILAJÄRJESTELYT/MUUTOSTYÖT

094299 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALAN ERILLISHANKKEET

Hankkeeseen esitetyillä määrärahoilla suoritetaan hyvinvointialueille vuokratuissa tiloissa terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyviä hankkeita sekä mahdollisia tilamuutoksia.

094399 SIVISTYSTOIMIALAN ERILLISHANKKEET

Hankkeeseen esitetyillä määrärahoilla suoritetaan sivistystoimialan käytössä olevissa tiloissa terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyviä hankkeita sekä mahdollisia tilamuutoksia.

KUNNALLISTEKNIikka

095432 SATAKUNNANTIEN KUNNALLISTEKNIIKAN PERUSKORJAUS

Satakunnantien kunnallistekniikan vuonna 2023 alkanut peruskorjaus jatkuu. Hankkeen valmistumisajankohta on toukokuun 2024 lopussa. Peruskorjauksen yhteydessä rakennetaan ja on rakennettu myös sivukatujen suuntaan uusia vesi- ja vesiviemärijohtoja 10 – 20 metrin matkalle, jotta sivukatujen peruskorjauksien yhteydessä ei tule tarvetta kaivaa Satakunnantietä.

095401 VÄINÄMÖISENKADUN LOPPUOSAN PERUSKORJAUS

Poistetaan omana hankkeenaan. Suunnitellaan ja toteutetaan samalla Turuntien peruskorjaushankkeen kanssa.

095403 TURUNTIEN KUNNALLISTEKNIIKAN PERUSKORJAUS

Turuntien kunnallistekniikan peruskorjauksen suunnittelu tehdään vuoden 2024 aikana. Samassa yhteydessä suunnitellaan myös Väinämöisenkadun kunnallistekniikan parannus. Turuntiellä oleva betoninen jätevesiviemäri on Loimaan vanhimpia, rakennettu vuonna 1935. Valurautainen vesijohto on 1950-luvulta ja hulevesiviemäri 1960-luvulta. Kaikki vesihuoltolinjat alkavat siis olemaan käyttöikänsä päässä. Samalla koko katutila jäsenellään uudelleen. Kadun toiseen reunaan rakennetaan kevyen liikenteen väylä, jotta pyöräilijöiden ei ole tarpeen enää ajaa ajoradalla, ja pysäköintijärjestelyjä selkeytetään. Hanke toteutetaan yhteistyössä vesiliikelaitoksen kanssa ja kustannusjaosto sovitaan suunnitelmien perusteella.

095427 KÄSITYÖLÄISKADUN PERUSKORJAUS

Käsityöläiskadulla selvitetään peruskorjaustarpeen laajuus, jonka jälkeen laaditaan kunnallistekniikan peruskorjaussuunnitelma. Alustavan selvityksen perusteella valurautaisen vesijohdon uusiminen on ajankohtaista. Jätevesi- ja hulevesiviemäreiden korjaamisen osalta tarkastellaan mahdollisuutta kaivamattoman tekniikan käyttämiseen. Kustannusjako kaupungin ja vesiliikelaitoksen välillä sovitaan suunnitelmien valmistuttua.

095478 NAHKATEHTAAN ALUEEN KUNNALLISTEKNIikka

Nahkatehtaan asemakaava-alueen toteuttamiseksi siellä pitää siirtää nykyistä kunnallistekniikkaa toiseen paikkaan. Lisäksi liikennöinti ja hulevesien hallinta pitää suunnitella. Vuonna 2024 laaditaan suunnitelma koko alueen kunnallistekniikasta sekä sovitaan kustannusten jakautumisesta kaupungin ja vesiliikelaitoksen kesken.

095428 SIEPPALANKADUN JATKE ITÄÄN

Sieppalankadun jatkeen määräraha siirrettiin vuodelle 2023. Hanke tulee valmistumaan pääosin vuoden 2023. Viimeistelyitä jäänee vuodelle 2024. Varataan niiden tekemiseen määräraha. Asfaltointi tehdä vasta, kun alue on jonkin verran rakentunut.

095435 KEMPPILÄNKADUN RAUTATIEN ALIKULUN SANEERAUS

Alikulku on huonokuntoinen ja kevyen liikenteen jatkuvuudessa on ongelmia. Hankkeen toteuttamisen laajuus riippuu Mäenpään sillan toteuttamisratkaisusta sekä Väylän suunnitelmista koskien rautatiesillan peruskorjausta. Mikäli Mäenpään sillan korjauksen yhteydessä liikenne joen yli joudutaan katkaisemaan, kulkisi korvaava kulkuyhteys Kemppilänsillan alikulun kautta. Alikulun korkeus ei ole nykyisellään riittävä maatalouskoneille ja korkeille kuljetuksille. Määrärahalla selvitetään alikulun madaltamisen kustannusvaikutusta verrattuna parantamiseen, jolla ei ole vaikutusta alikulkukorkeuteen. Suunnitteluvuosille esitetty kustannusarvio on suuntaa antava ja tarkentuu suunnittelun edetessä.

Kj: Mäenpään sillan suunnittelu on edennyt ja sen toteuttaminen ei edellytä Kemppilän alikulun muutoksia. Hanke voidaan toistaiseksi poistaa investointiohjelmasta.

095460 RANTAPUISTON RAKENTAMINEN

Keskusta-alueen kehittämisestä on laadittu selvitys, johon rantapuiston rakentaminen olennaisesti liittyy. Vuonna 2024 laaditaan selvitykseen pohjautuva suunnitelma rantapuiston rakentamisesta. Toteutukseen varataan määräraha suunnitelmavuosille.

095476 NAHINLAHDEN RANTA-ALUEEN RAKENTAMINEN

Nahinkaaren asemakaavoitettu alue on rakentunut nopeasti. Nahinlahden alueen kehittäminen on tämän myötä tullut ajankohtaiseksi asumisviihtyvyyden lisäämiseksi. Nahinlahden alueesta on laadittu yleissuunnitelma vuonna 2014. Suunnitelmaa ollaan tarkentamassa vuoden 2023 lopussa ja vuodelle 2024 varataan määrärahaa osittaiseen toteutukseen. Kustannusarvio tarkentuu suunnittelun myötä.

095405 MÄENPÄÄN SILTA

Mäenpään sillan eri vaihtoehdoista on laadittu selvitys vuonna 2019 ja sitä on tarkennettu vuonna 2023. Selvityksen perusteella tehdään vuoden 2024 aikana ratkaisu toteutettavasta vaihtoehdosta. Vuoden 2024 talousarvioon varataan määräraha valitun vaihtoehdon suunnitelman laatimisesta. Suunnitteluvuosille varattu toteuttamisraha on suuntaa antava ja tarkentuu suunnittelun myötä. Suunnitteluun ja toteuttamiseen vaikuttaa myös Kemppilänsillan alikulun saneeraus.

095406 ETELÄKAARI ITÄÄN

Eteläkaaren jatkamiseksi itään varataan suunnittelumääräraha. Kadun rakentamisen myötä päästään luovuttamaan uusia työpaikka- ja yritystontteja. Suunnitelmavuodelle 2027 tehdään määrärahavaraus Eteläkaaren toteuttamiseksi.

095407 ETELÄKAARI LÄNTEEN

Eteläkaaren jatkamiseksi Hirvikosken suuntaan varataan suunnittelumääräraha. Kadun rakentamisen myötä päästään luovuttamaan uusia työpaikka- ja yritystontteja.

Kj: Suunnitelmavuosille tehdään määrärahavaraus katusuunnitelman toteuttamiseksi. Eteläkaaren toteuttaminen ei ole ajankohtainen suunnitelmavuosien aikana.

095420 JUVAN ALUE

Juvanportin asemakaava tulee vahvistumaan vuoden 2023 lopulla. Se mahdollistaa 29 omakotitontin ja kolmen rivitalotontin luovuttamisen. Kunnallistekniikan suunnittelu käynnistetään vuoden 2023 lopulla ja se tulee valmistumaan vuoden 2024 alussa. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen päästään aloittamaan siten, että alue valmistuu vuoden 2024 aikana. Kustannusjaosta kaupungin ja vesiliikelaitoksen välillä sovitaan suunnittelun valmistuttua.

095xxx TUULENSUUN ALUE, KENTTÄKUJA YMS.

Siepparin-, Kopparin- ja Lukkarinkujan sekä Kenttäkujan alueen asukkailta on tullut runsaasti palautetta koskien katujen huonoa kuntoa ja hulevesien hallinnan puutetta. Asukkaat ovat ilmoittaneet tehneensä aloitteen asiasta jo vuonna 2012. Hanke aloitetaan vesi- ja viemärijohtojen uusimisella, joka joudutaan tekemään kaivamalla runsaiden ns. piilohaarojen vuoksi. Vuoden 2024 aikana laaditaan suunnitelmat ja toteutus vuodesta 2025 alkaen. Laajaan hankkeeseen varataan toteutusmäärärahoja kahdelle suunnitelmavuodelle.

095xxx ALASTARON URHEILUKENTÄN KASTELUJÄRJESTELMÄ

Alastaron urheilukentän nurmialueen kastelua hoidetaan manuaalisesti letkujen ja kastelulaitteiden kanssa. Kastelu aloitetaan kesäaikaan aamuisin ennen kello kuutta. Automaattisen kastelujärjestelmän rakentaminen helpottaa kastelua huomattavasti. Lisäksi kastelu saadaan ajoitettua paremmin.

095411 KATUJEN SANEERAUS

Investointi määräraha käytetään useisiin pieniin kohteisiin, joilla parannetaan liikenneturvallisuutta sekä edesautetaan esteettömyyttä. Parannettavia kohteita on listattuna vuonna 2023 hyväksytyssä liikenneturvallisuussuunnitelmassa. Esteettömyyskohteet puolestaan on havaittu esteettömyyskartoituksen yhteydessä.

095430 KATUJEN PÄÄLLYSTYS

Päällystysohjelma vuodelle 2024 laaditaan alkuvuodesta. Laadinnassa hyödynnetään Crowdsorsa-mobiilipelillä kerättyä aineistoa katuverkon kunnosta. Murskepintaisista kaduista on suunniteltu päällystettäväksi Karsolan alueella sijaitsevat Ilmaristentie, Pajatie ja Kössintie. Päällystysohjelmasta päättää elinympäristölautakunta.

095440 KATUVALAISTUKSEN RAKENTAMINEN JA UUSIMINEN

Katuvalaistuksessa jatketaan siirtymistä led-valaisimiin. Samoin uusitaan vanhoja puupylväitä teräksisiksi ja ilmajohtoja maakaapeleiksi. Vuonna 2024 suurimmat muutoskohteet ovat Kaunismäenkatu kokonaisuudessaan ja Turuntien loppuosa Kaunismäenkadulta Sammonkadulle.

095450 PUISTOISTUTUKSET, LEIKKIKENTÄT JA KOHDEVALAISTUKSET

Investointimäärärahalla jatketaan leikkikenttien parantamisia ja puistojen rakentamista. Elinympäristölautakunta päättää toteutettavista kohteista

095465 URHEILU- JA ULKOILUALUEET

Kuntoratojen peruskunnostuksia jatketaan Alastaron ja Juvan kuntoradoilla. Samalla uusitaan molempien ratojen valaistus led-valaisimiin. Melliläjärven kuntoradan levitetään kivituhkakerros määrärahojen puitteissa. Samoin uusitaan Harjureitin valaistusta mahdollisuuksien mukaan.

095480 HULEVESIVIEMÄRÖINTI

Määrärahalla toteutetaan kuivatusta ja hulevesien hallintaa parantavia toimenpiteitä. Elinympäristölautakunta päättää toteuttavista kohteista.

9. Konsernitavoitteet

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kaupungin ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Loimaan Vesi kuuluu liiketoimintaa harjoittavana liikelaitoksena Loimaan kaupungin sisäiseen konserniin.

Valtuusto ja liikelaitoksen johtokunta voivat asettaa liikelaitokselle sitovia tavoitteita. Liikelaitokselle asetettavat tavoitteet ovat ensisijaisesti tuotantotavoitteita. Vaikuttavuutta koskevia tavoitteita on perustelua asettaa liikelaitokselle silloin, kun se vastaa toimialansa palvelujen tuottamisesta kaupungin alueella monopolina.

Liikelaitoksen tulos-, investointi- ja rahoitusbudjeteissa menojen ja tulojen sitovuus määrätään sekä valtuuston, että johtokunnan suhteen. Liikelaitoksen tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset. Pitkällä aikavälillä tulorahoituksella pitää kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta omanpääomanehtoisella rahoituksella.

Ulkoiseen konserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joissa kaupungilla määräysvalta (yli 50 %:n omistusosuus) sekä kuntayhtymät.

Asunto- ja kiinteistöpoliittiset yhtiöt:

Hulmin Huolto Oy	100 %
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot	100 %
Kiinteistö Oy Telkantie	100 %
Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti	60 %

Energiapoliittinen yhtiö:

Loimaan Kaukolämpö Oy	51 %
-----------------------	------

Elinkeinopoliittinen yhtiö:

Kehitys Oy Kurittula	100 %
----------------------	-------

Kuntayhtymät:

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	45,11 %
Varsinais-Suomen Liitto -kuntayhtymä	3,55 %

Yleiset tavoitteet

Kaupungin strategiset linjaukset, omistajaohjaus ja konserniohjeet otetaan huomioon tytäryhteisöjen toiminnan suunnittelussa, ohjauksessa ja päätöksenteossa.

Yhtiöt hankkivat omistajan kannan merkittäviin investointeihin.

Tytäryhteisöjen taloudesta ja toiminnasta raportoidaan säännöllisesti.

Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti ja kannattavasti.

Konserniyhteisöjen taksojen ja maksujen tarkistukset tehdään vuosittain 2024 – 2026 taloustilanteen ja kustannuskehityksen mukaisesti.

9.1. Loimaan Kaukolämpö Oy

Omistus: Loimaan kaupunki 51 %, Sallila Energia 49%

Toiminta-ajatus:

Olemme luotettava ja vastuullinen lämmön tuottaja ja jakelija, joka tuottaa ympäristöystävällistä ja kilpailukykyistä energiaa olemalla asiakkaidensa ensisijainen valinta myös tulevaisuudessa.

Tavoitteet vuodelle 2024:

Tavoitteemme vuodelle 2024 on tuottaa ympäristöystävällistä ja kilpailukykyistä energiaa asiakkaillemme haasteellisessa markkinatilanteessa. Panostamme uusiutuvan energiatuotannon tehostamiseen investoimalla ei polttavaan energiantuotantoon kehittelemme tuotantoamme asiakkaidemme parhaaksi.

Toimintaan liittyvät olennaisimmat riskit

Olennaisimmat toimintaan liittyvät riskit ovat polttoaineiden saatavuudessa, sekä niiden hintakehityksessä. Varaosien ja komponenttien saatavuudessa on myös ollut isoja häiriöitä. Suurimmat riskit aiheutuvat Ukrainan sodasta ja sen vaikutuksista markkinoihin.

Merkittäviä kehittämistoimia

Panostamme kaukolämpöverkkoon kytkettävän lämpöakun suunnitteluun ja sen mahdolliseen investointiin. Lämpöakun avulla voimme varautua tulevaisuuden tuotantomuotoihin entistä paremmin ja monipuolisemmin.

Toinen merkittävä kehittämistoimi on kaukolämpöverkkoon kytkettävien suurten lämpöpumppujen suunnittelu ja mahdollinen investointi.

Mahdollisten investointien kokonaissumma nousee noin 8 000 000 euroon. Elomatic Consulting tekee hankesuunnitelmaa, joka valmistuu tammikuun alussa. Mahdollinen investointi päätetään vasta selvitystyön jälkeen.

Olennaiset talousarvion vaikuttavat huomiot

Talousarvio on vasta suunnitteluasteella. Yhtiön hallitus päättää lopullisen talousarvion vasta sen jälkeen, kun toimittajien kanssa on pidetty marraskuussa polttoaineiden hintaneuvottelut.

Talousarvion luvut perustuvat 15.10.2023 tilanteeseen ja todennäköisesti muuttuvat polttoaineneuvottelujen jälkeen.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	30.6.TOT	TA2024
Toimitusvarmuus - toimituskatkoksia	99,9	99,9	99,9	99,9
Laskutettu energia GWh	85,2	88,9	47,4	82
Laskutus €/MWh (alv 0%)	50,9	56,0	56,0	56,0
Henkilöstömäärä	6	6	6	6
Taloudelliset tavoitteet				
Liikevaihto	5 282 373 €	5 921 736 €	3 180 584 €	5 538 233 €
Liikevoitto	3 231 798 €	553 650 €	392 774 €	-216 180 €
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	3 215 187 €	554 450 €	393693 €	-214 878 €
Nettoinvestoinnit	1 586 194 €	800 000 €	317 197 €	*8 000 000 €
Korkotulot kaupungille	0	0	0	-
Vakavaraisuus				
Velan määrä	0	0	0	-
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	0	0	0	-
<i>lainat kaupungilta</i>	0	0	0	-
Omavaraisuusaste, %	72,7	-	-	-
Velkaantumisaste, %	11,1	-	-	-

* Mahdollinen investointi jakautuu kahdelle vuodelle. Investoinnin hankesuunnitelma valmistuu tammikuussa 2024

9.2. Hulmin Huolto Oy

Omistus: Loimaan kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus:

Hulmin huolto Oy huoltaa ja isännöi vuokra-asuntoyhtiötä ja myy myös muuta kiinteistöihin liittyvää palvelua kaupungin muihin kohteisiin. Hoidettavia kiinteistöosakeyhtiö Loimaan vuokra-asunnot omistamia kiinteistöjä on 34 eli 468 huoneistoa. Huollettavia kaupungin muita kohteita on kaupungin keskustan, Mellilän ja Alastaron alueella.

Tavoitteet vuodelle 2024

Tavoitteena yhtiöllä on toimittaa huolto ja isännöintipalveluita 100 prosenttisesti omavaraisesti, vaikka se tekisi investointeja. Kustannustehokas toiminta vähentyneestä kiinteistökannasta huolimatta.

Toimintaan liittyvät olennaisimmat riskit

Pitkät sairausvapaat ovat pienen yrityksen suurin toiminnallinen riski. Riskiä pyritään hallitsemaan vaihtuvilla työjärjestelyillä lomien aikaan sekä soveltuvin osin myös työnkierrolla.

Merkittäviä kehittämistoimia

Työmenetelmien kehittäminen tarpeita vastaavaksi. Uusien ohjelmien ominaisuuksien hyödyntäminen; sähköiset hakemuskäsittelyt ja asukasviestintä.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Yhtiön omavaraisuusaste on 100 ja maksuvalmius erinomainen. Tavoitteena on pitää huollossa olevat alueet ja kiinteistöt kunnossa.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	30.6.TOT	TA2024
Henkilöstömäärä	10	10	10	10
Taloudelliset tavoitteet				
Liikevaihto	665 000	714 000	318 000	715 000
Liikevoitto	-67 000	12 367	-33 000	8 500
Vakavaraisuus				
Velan määrä	-	-	-	-
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	-	-	-	-
<i>lainat kaupungilta</i>	-	-	-	-
Omavaraisuusaste, %	100	100	100	100

9.3. Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot

Omistus: Loimaan kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus:

Omistamiensa huoneistojen vuokraaminen.
34 kiinteistöä ja 468 huoneistoa.

Tavoitteet vuodelle 2024

Vuokra-asuntojen käyttöaste vähintään 92 %.
Käyttöasteen tarkastelu ja kiinteistöjen hoitaminen PTS suunnitelmien mukaisesti.
Asukasvaihdon yhteydessä toteutetaan välttämättömiä huoneistoremontteja, isommat korjaukset kuten kattojen ja ikkunoiden uusiminen, keskitetään Alastaron alueen kiinteistöihin.

Toimintaan liittyvät olennaisimmat riskit

- asuntojen tyhjäkäynti, alhainen käyttöaste
- tuholaiset
- tulipalot ja vesivahingot

Merkittäviä kehittämistoimia (strategiasta johdetut asiat)

Veden ja sähkönkulutukseen pyritään vaikuttamaan opastamalla asukkaita järkevään huonelämpötilaan sekä vedenkäyttöön.
Korjausten toteuttaminen PTS mukaan.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Hyvän käyttöasteen seurauksena on pystytty toteuttamaan kiinteistöjen korjauksia.
Yleisen kustannustason nousun vuoksi vuokrankorotuspaineita tulee olemaan talousarviovuotta seuraavinakin vuosina.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	30.6.TOT	TA2024
Käyttöaste, %	96	90	97	92
Vaihtuvuus, %	26	30	12,18	30
Keskivuokra / m ²	7,47	7,92	8,34	8,30
Taloudelliset tavoitteet				
Liikevaihto	3 139 000	2 620 000	1 307 000	2 620 000
Vakavaraisuus				
Velan määrä	3 336 000	3 352 000	3 160 000	2 810 000
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	3 014 000	3 030 000	2 838 000	2 488 000
<i>lainat kaupungilta</i>	322 000	322 000	322 000	322 000
Omavaraisuusaste, %	7,54	22,0	11,61	22,0

9.4. Alastaro-Koti

Omistus: Loimaan kaupunki 60 % , yksityiset omistajat 40 %

Toiminta-ajatus:

Ikäihmisten yksityinen asumispalvelu. Alastaro-koti on hyvin kiinteä osa Loimikotia.

Tavoitteet vuodelle 2024

Hallinnon ja sopimusten selkeyttäminen, talouden vakauttaminen.

Toimintaan liittyvät olennaisimmat riskit

Ikääntyvien asukkaiden alentuva fyysinen toimintakyky.

Huoneilojen mahdollinen osittainen käyttötarkoituksen muutos lähitulevaisuudessa.

Huoneistojen teknisen varustelun yhtiölle aiheuttamat kustannuslisäykset.

Merkittäviä kehittämistoimia

Hallinnon ja sopimusten selkeyttäminen, talouden vakauttaminen.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Kulutusmittausten osittaisen rakentamisen kustannukset.

Kiinteistön käyttökustannusten yleinen nousu ja rakennuksen ylläpitokorjaukset.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	30.6.TOT	TA2024
Käyttöaste, Ilolakoti				100 %
Taloudelliset tavoitteet				
Liikevaihto				70.000,-
Liikevoitto				30,-
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja				30,-
Investoinnit				4.000,-
Korkotulot kaupungille				--
Vakavaraisuus				
Velan määrä				--
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>				
<i>lainat kaupungilta</i>				
Omavaraisuusaste, %				100 %

Varsinaista velkaa ei ole, vaan tilinpäätösjaksotuksista kirjattu.

9.5. Kehitys Oy Kurittula

Toiminta-ajatus:

Vahvistetaan yritystoiminnan kehittymistä, yritysten kilpailukykyä sekä työpaikkojen säilymistä ja uusien työpaikkojen syntymistä. Toimenpiteet esitetään yhtiön vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa ja raportoinnissa.

Kehittämiskoordinaattori toimii yhtiön toimitusjohtajana.

Toiminta on ollut vähäistä.

Vuoden 2022 lopussa Kehitys Oy Kurittulan sijoitukset Kiinteistö Oy Loimaan Yrityspuistoon olivat yhteensä 31 250 € osakkeisiin (25kpl) ja 187 750 € SVOP-rahaston kautta. Kiinteistö Oy Loimaan Yrityspuisto on ostanut kaupungilta tontin Niittykulmasta hallin rakentamista varten.

9.6. Kiinteistö Oy Telkantie

Omistus: Loimaan kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus:

Toimivan, kestävän ja kohtuuhintaisen asumisen tarjoaminen Loimaalla.

Tavoitteet vuodelle 2024

Hyvän vuokrausasteen säilyttäminen – asunnot ovat olleet lähes kaikki vuokrattuna (tyhjät asunnot saneerauksessa). Lokakuun alusta 2023 useita vuokrasopimuksia on päättynyt vuokralaisten irtisanomisten vuoksi.

Toimintaan liittyvät olennaisimmat riskit

Olennaisin riski on hyvien vuokralaisten saaminen jatkossa. Haasteena on ollut Loimaan, myös Hirvikosken, pitäminen houkuttelevana asuinpaikkana. Jatkuvana riskinä on hyvien vuokralaisten muuttaminen isompiin kaupunkeihin opiskelemaan tai työhön.

Hyvä vuokrausaste korreloi suoraan siihen, miten hyvin taloja pystytään saneeraamaan ja välttämään korjausvelan kasvua taloyhtiössä.

Maahanmuuttaja-asukkaiden vaihtuvuus ja siirtyminen muille asuinalueille on riski, joka näyttää realisoituvan ainakin osittain ja toivon mukaan tilapäisesti lokakuussa 2023.

Merkittäviä kehittämistoimia

Lähitulevaisuuden ympäristöön vaikuttava toimi tulee olemaan jättepisteiden uudistaminen. Kiint. Oy Telkantie 1 etsii myös jatkuvasti keinoja, joilla saisi asukkaat lajittelemaan roskaa. Tällä hetkellä lähes kaikki roska-astiat tyhjennetään sekajätteenä, koska roskaa ei osata tai haluta lajitella oikeisiin asioihin tiedotteista

ja kylteistä huolimatta. Kierrätystä voisi helpottaa jätepisteen kokonaisvaltaisella uudistuksella. Hanke on vielä toteuttamatta.

Talojen energiatehokkuuteen kiinnitetään huomiota tulevien korjaushankkeiden yhteydessä. Esimerkiksi yhteiskanavapuhaltimia uusittaessa voidaan investoida lämmön talteenotto -järjestelmään. Tulevaisuudessa putkistojen uusimisen yhteydessä tulevien etäluettavien vesimittareiden uskotaan vaikuttavan taloyhtiön vedenkulutukseen.

Merkittävintä vuokralalossa olisi saada asukkaat tietoiseksi oman toimintansa merkityksestä asumisviihtyvyyteen, turvallisuuteen, rakennuksen kunnossapitoon, ympäristöön ja energian kulutukseen, jotka vaikuttavat myös vuokrahintaan. Asumisneuvontaa tulisi kehittää ja lisätä. Sähköisen tiedottamisen lisääntyminen ja isännöintitoimiston uudet mahdollisuudet järjestelmäviestien lähettämiseen asukkaille vähentäne kopioituja tulevaisuudessa.

Kuluvalle tilikaudella uusittiin kaukolämmön alajakokeskukset matalalämpötilaiseen kaukolämpöön kiinteistökohtaisesti ja tehtiin lämmitysverkoston tasapainotukset. Toimenpiteellä saadaan energiatehokkuutta, kun säädöt ja lämmitys saadaan talokohtaisesti.

Julkisivukorjausten hankesuunnittelu käynnistyy loppuvuonna tai alkuvuonna 2024.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Yhtiöllä ei ole lainaa rahoituslaitoksilta. Kaikki yhtiön lainat ovat Loimaan kaupungilta saatua lainaa, joka on katsottu omiksi varoiksi. Vakuudet on eritelty tilinpäätöksen liitetiedoissa. Yhtiön omavaraisuusaste ei välttämättä vastaa todellisuutta, koska käyvät arvot voivat poiketa huomattavasti tasearvoista. Yhtiöllä ei ole korollista velkaa.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	30.6. TOT	TA2024
Henkilöstömäärä	-	-	-	-
Käyttöaste, %	94 %	98 %	98 %	98 %
vaihtuvuus, %	18 %	15 %	10 %	15 %
Keskivuokra / m ²	7,5	7,77	7,73	7,83
Taloudelliset tavoitteet				
Liikevaihto	369417	388002	195357	392828
Liikevoitto	-12608	-137622	-136487	322
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-12088	-137772	-136637	172
Nettoinvestoinnit	24384	200000	188000	
Korkotulot kaupungille				
Vakavaraisuus				
Velan määrä	220811	220811	220811	220811
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>				
<i>lainat kaupungilta</i>	220811	220811	220811	220811
Omavaraisuusaste, %	59,1	11,9	11,9	30